C.A.R.E. – Κεραμική τέχνη για την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και της εργασιακής απασχόλησης
www.care-platform.eu

Εγχειρίδιο οργάνωσης εργαστηρίων κεραμικής για την ανάπτυξη ψυχοκινητικών δεξιοτήτων

Ιούλιος 2023

Co-funded by the European Union

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

Agenzia Italiana per la Gioventù

Erasmus+
Enriching lives, opening minds.

Co-funded by the European Union

CARE

Κεραμική τέχνη για την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και της εργασιακής απασχόλησης -C.A.R.E.

Το παρόν έγγραφο μπορεί να αντιγραφεί και να αναπαραχθεί σύμφωνα με τους ανωτέρω κανόνες.

(http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

Επιπλέον, πρέπει να γίνεται σαφής αναφορά στους συγγραφείς του εγγράφου και σε όλα τα ισχύοντα τμήματα της ειδοποίησης περί πνευματικών δικαιωμάτων.

Το παρόν έγγραφο μπορεί να αλλάξει χωρίς προειδοποίηση.

Project No. 2022-1-IT03-KA220-YOU-000086755

	C.A.R.E. Κεραμική τέχνη για την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και της εργασιακής απασχόλησης
	Erasmus+ 2022-1-IT03-KA220-YOU-000086755
Δέσμη Εργασιών	Δέσμη Εργασιών 2: Σχεδιασμός και Ανάπτυξη
Σχετική δραστηριότητα	A2.1, A2.2, A2.3
Αποτέλεσμα	Εγχειρίδιο οργάνωσης εργαστηρίων κεραμικής για την ανάπτυξη ψυχοκινητικών δεξιοτήτων
Έτος	Ιούλιος 2023
Επικεφαλής Οργανισμός	PRISM Impresa Sociale s.r.l (Ιταλία)
Συμμετέχοντες εταίροι	• I.E.R.F.O.P. Istituto Europeo Ricerca Formazione Orientamento Professionale - Onlus (Ιταλία) - Συντονιστής • SIGMA - ΤΟΥΡΝΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ Ε.Ε. (Ελλάδα) • ARDMORE Education and Development (Ιρλανδία) • CSI – Center For Social Innovation LTD (Κύπρος) • FRAME Foundation for the Development of Educational Activities (Πολωνία)
Επίπεδο διάχυσης	Δημόσιο
Δήλωση αποποίηση ευθύνης	*Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή αυτής της έκδοσης δεν αποτελεί ένδειξη έγκρισης του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις των δημιουργών του, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτή.*

Περιεχόμενα

Σύνοψη 5
Εισαγωγή στα σχέδια μαθήματος 7
Δεξιότητες που αναπτύσσονται στο πλαίσιο του έργου C.A.R.E 9
Βιωσιμότητα στα εργαστήρια κεραμικής 10
Συλλογή Σχεδίων Μαθήματος 11
ΜΥΑΛΟ 11
ΣΩΜΑ 19
ΚΕΡΑΜΙΚΑ (πρακτικές τεχνικές δεξιότητες) 33
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΕΞΙΟΤΕΧΝΙΑ 45
ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ 53
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 72
Συμπεράσματα 85

Σχετικά με το έργο C.A.R.E. – Κεραμική τέχνη για την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και της εργασιακής απασχόλησης

Είδος Δράσης	*KA220-YOU - Cooperation partnerships in youth (Συμπράξεις συνεργασίας στον τομέα της νεολαίας)*
Προτεραιότητα	*YOUTH: Strengthening the employability of young people (Ενίσχυση της εργασιακής απασχόλησης των νέων)*

Η όραση είναι η πιο σύνθετη και πιο αντικειμενική από όλες τις αισθήσεις. Μεταφέρει στον άνθρωπο, με την μεγαλύτερη δυνατή λεπτομέρεια, την εικόνα του εξωτερικού κόσμου και αποτυπώνει, ταυτόχρονα, τη θέση, την απόσταση, το μέγεθος, το χρώμα και το σχήμα των αντικειμένων. Παρόλα αυτά, η όραση δε λειτουργεί σε απομόνωση, αφού αναπτύσσεται, από σωματική και ψυχολογική άποψη, σε στενή συσχέτιση με άλλες αισθητηριακές δραστηριότητες, ιδίως με την αφή και την κιναισθησία, δηλαδή «την αίσθηση που διαμεσολαβείται από υποδοχείς που βρίσκονται στους μύες, τους τένοντες και τις αρθρώσεις και διεγείρεται από σωματικές κινήσεις και εντάσεις (ή η αισθητηριακή εμπειρία που προέρχεται από αυτή την αίσθηση)». Καθώς τα παιδιά αποκτούν αυτοπεποίθηση στις λεπτές και αδρές κινητικές τους δεξιότητες και αναπτύσσουν ένα ποικιλόμορφο ρεπερτόριο κινήσεων, αποκτούν ένα υψηλό επίπεδο κινητικής επάρκειας, που συνδέεται θετικά με την ποιότητα της ψυχοκινητικής και διανοητικής τους υγείας.

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση Τυφλών (EBU), υπολογίζεται ότι υπάρχουν πάνω από 30 εκατομμύρια τυφλά άτομα και άτομα με σοβαρά προβλήματα όρασης σε ολόκληρη την ευρωπαϊκή ήπειρο, πράγμα που σημαίνει ότι κατά μέσο όρο 1 στους 30 Ευρωπαίους αντιμετωπίζει προβλήματα όρασης. Το μέσο ποσοστό ανεργίας των τυφλών και των ατόμων με προβλήματα όρασης που βρίσκονται σε ηλικία εργασίας ξεπερνά το 75% και η χαμηλότερη ποιότητα ζωής λόγω της απώλειας όρασης κοστίζει στην ΕΕ 130 δισεκατομμύρια Ευρώ κάθε χρόνο. Η απώλεια παραγωγικότητας της κοινωνίας λόγω της υψηλότερης ανεργίας των ατόμων με οπτική αναπηρία κοστίζει στην ΕΕ 45 δισεκατομμύρια ευρώ κάθε χρόνο.

Στα παιδιά με οπτική αναπηρία, η απουσία ενός από τους αισθητήριους πόρους προκαλεί καθυστέρηση στις βασικές αναπτυξιακές τους φάσεις. Συνήθως, τα τυφλά παιδιά αποκτούν αρκετά αργά τη συνείδηση της ατομικότητάς τους, λόγω της αναγκαίας, αν και συχνά υπερβολικής υποστήριξης και διαμεσολάβησης των γονιών τους με το περιβάλλον. Επιπλέον, η απουσία οπτικών πληροφοριών αναπόφευκτα επιφέρει προβλήματα στη στάση του σώματος και την ισορροπία. Ως αποτέλεσμα, τα άτομα με οπτική αναπηρία τείνουν να αισθάνονται ανεπαρκή και λιγότερο ενδιαφέροντα στις κοινωνικές τους συναναστροφές, γεγονός που οδηγεί στην καταρράκωση της κοινωνικής τους ταυτότητας.

Το παρόν έργο έρχεται να καλύψει αυτό το κενό, αφού αποτελεί μια σημαντική ευκαιρία για τους νέους με οπτική αναπηρία να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους ως άτομα, καλλιτέχνες και εργαζόμενοι, μέσω εργαστηρίων κεραμικής και μέσω της ενίσχυσης των ψυχοκινητικών τους δεξιοτήτων, οι οποίες αποτελούν ένα από τα θεμέλια της ανάπτυξης. Άλλωστε, ο έλεγχος της στάσης του σώματος μπορεί να φανερώσει και να δώσει πρόσβαση σε νέες πλευρές του περιβάλλοντος. Η ικανότητα κίνησης καθιστά προσβάσιμο μεγαλύτερο μέρος του κόσμου. Οι χειρωνακτικές δεξιότητες προωθούν νέες μορφές αλληλεπίδρασης με τα αντικείμενα και οι κινητικές δεξιότητες ολόκληρου του σώματος ενισχύουν τις ευκαιρίες για κοινωνική αλληλεπίδραση. Από αυτή την άποψη, οι κινητικές δεξιότητες μπορούν να υποκινήσουν μια σειρά θετικών επιπτώσεων στο άτομο: στην αντίληψη και τις γνωστικές δεξιότητες, τη γλώσσα και την επικοινωνία, την έκφραση και ρύθμιση συναισθημάτων, τη σωματική ανάπτυξη και υγεία, τη λειτουργική και ευέλικτη συμπεριφορά.

Σύνοψη

Στόχος του Εγχειριδίου οργάνωσης εργαστηρίων κεραμικής για την ανάπτυξη ψυχοκινητικών δεξιοτήτων, που έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του έργου C.A.R.E., είναι να εξηγήσει πώς η κεραμική επεξεργασία και η υλοποίηση εργαστηρίων κεραμικής μπορούν να προάγουν τόσο την ψυχολογική όσο και την ψυχοκινητική ευεξία των νέων στην Ευρώπη. Πρόσφατες μελέτες έχουν δείξει ότι η κεραμική επεξεργασία και η λεγόμενη «Θεραπεία Κεραμικής Τέχνης» βελτιώνουν την ψυχοσυναισθηματική υγεία όσων την εφαρμόζουν, ενισχύοντας την αυτοεκτίμηση και την εμπιστοσύνη στις ικανότητές τους. Η κεραμική έχει πολλά νευρολογικά οφέλη (που συνδέονται, για παράδειγμα, με τη βελτίωση της συγκέντρωσης και του αναστοχασμού με τη χρήση των χεριών και της αφής), αλλά και νευροκινητικά οφέλη (που σχετίζονται με τον κινητικό συντονισμό, τη στάση του σώματος και την εργονομία και τη χρήση των άκρων), ενισχύοντας έτσι το κίνητρο και την αυτοεκτίμηση των ατόμων.

Η υλοποίηση εργαστηρίων κεραμικής για νέους αποτελεί επίσης μια εξαιρετική ευκαιρία για την ενίσχυση του ομαδικού πνεύματος και της ικανότητας συνεργασίας, αφού αναπτύσσει όχι μόνο τεχνικές και χειρωνακτικές δεξιότητες (που σχετίζονται με την επεξεργασία κεραμικών υλικών) αλλά και κοινωνικές δεξιότητες, οι οποίες έχουν να κάνουν με την αλληλεπίδραση με άλλα άτομα.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στον τρόπο με τον οποίο μπορούν οι νέοι με οπτική αναπηρία να συμμετάσχουν σε εργαστήρια κεραμικής, προκειμένου να αναπτύξουν τις καλλιτεχνικές-χειρωνακτικές τους δεξιότητες, και ταυτόχρονα να προωθήσουν την κοινωνική τους ένταξη και την προσωπική τους ολοκλήρωση. Η κεραμική επεξεργασία θα τους βοηθήσει να ενισχύσουν το αίσθημα αυτοεκτίμησης και αυτονομίας τους, καταπολεμώντας το άγχος και την ανασφάλεια. Η κεραμική είναι στην πραγματικότητα ένα καινοτόμο μέσο επικοινωνίας, μέσω του οποίου τα άτομα μπορούν να εκφράσουν τα συναισθήματά τους με μη λεκτικό τρόπο.

Παρόλα αυτά, το Εγχειρίδιο απευθύνεται σε όλα τα νεαρά άτομα, ανεξάρτητα από τις ειδικές συνθήκες ή την οπτική τους αναπηρία.

Το εγχειρίδιο ενσωματώνει και συγχωνεύει τα αποτελέσματα των τριών κύριων δραστηριοτήτων που έχουν διεξαχθεί από όλους τους εταίρους του έργου C.A.R.E:

Μεθοδολογίες για την κατασκευή κεραμικών ειδών στην Ευρωπαϊκή Ένωση: μια συγκριτική έκθεση. Πρόκειται για μια συγκριτική μελέτη σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η οποία αποσκοπεί στην ανάλυση του ρόλου των καλλιτεχνικών κλάδων και της κεραμικής και της διάδοσης και προώθησής τους στις διάφορες χώρες. Συγκεκριμένα, εστιάζει στα διάφορα εθνικά προγράμματα και πρωτοβουλίες κατάρτισης στον τομέα της κεραμικής και στο πώς αυτά μπορούν να προωθήσουν την κοινωνική και εργασιακή ένταξη των νέων. Επιπλέον, η μελέτη συνοψίζει τα αποτελέσματα δύο τύπων έρευνας: της βιβλιογραφικής έρευνας και της επιτόπιας έρευνας που διεξήγαγε ο κάθε εταίρος, πραγματοποιώντας συνεντεύξεις με διάφορους επαγγελματίες, ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς και ειδικούς στον τομέα της κεραμικής, οι οποίοι παρείχαν χρήσιμη ανατροφοδότηση για τον τρόπο υλοποίησης μη τυπικών δραστηριοτήτων με νέους οι οποίες βασίζονται στην καλλιτεχνική πρακτική και την κεραμική.

Καθορισμός κριτηρίων, επιλογή προσεγγίσεων και προσαρμογή μεθοδολογιών και δραστηριοτήτων ενδυνάμωσης. Οι εταίροι ανέπτυξαν και συγκέντρωσαν μια σειρά από σχέδια μαθήματος, τα οποία περιέχουν λεπτομερείς και βήμα προς βήμα οδηγίες για τον τρόπο διεξαγωγής εργαστηρίων κεραμικής διάρκειας 100 ωρών. Η συλλογή περιλαμβάνει διάφορα σχέδια μαθήματος, χωρισμένα σε μακροθεματικούς τομείς, που εστιάζουν στη βελτίωση των προσωπικών και

επαγγελματικών δεξιοτήτων με την επεξεργασία του πηλού.

Συλλογή πρακτικών μη τυπικής εκπαίδευσης για την ανάπτυξη διαπροσωπικών και προσωπικών δεξιοτήτων. Οι εταίροι συγκέντρωσαν μια σειρά από μη τυπικές και άτυπες δραστηριότητες με στόχο την προώθηση της συνεργασίας και του ομαδικού πνεύματος μεταξύ των νέων και την ενδυνάμωση των αξιών του διαλόγου και της εμπιστοσύνης στους άλλους. Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν εύκολα να ενσωματωθούν σε εργαστήρια κεραμικής και επεξεργασίας πηλού. Οι δραστηριότητες που σχετίζονται με την κεραμική προάγουν τη βιωματική μάθηση και μπορούν να πραγματοποιηθούν σε ομάδες, ενθαρρύνοντας έτσι την ανταλλαγή εμπειριών και την ενεργό μάθηση των νέων. Οι τελευταίοι αποκτούν ενεργό ρόλο σε μια μαθησιακή εμπειρία που βασίζεται στην εξερεύνηση και τη συνεργασία με τους συνομηλίκους τους.

Για να διευκολύνουν την υλοποίηση των εργαστηρίων κεραμικής για νέους, οι εταίροι του C.A.R.E. ανέπτυξαν μια σειρά σχεδίων μαθήματος, που περιλαμβάνουν έξι μακροθεματικούς τομείς (1. Νους, 2. Σώμα, 3. Κεραμικά (πρακτικές τεχνικές δεξιότητες), 4. Επαγγελματική δεξιοτεχνία, 5. Ασφάλεια στην εργασία, 6. Ευκαιρίες ένταξης στην αγορά εργασίας) και συναφή επιμέρους θέματα με δραστηριότητες και λεπτομερείς βήμα προς βήμα οδηγίες. Αυτά τα σχέδια μαθήματος έχουν σχεδιαστεί για να καλύψουν 100 ώρες εργαστηρίων κεραμικής με νέους. Τα εργαστήρια θα αρχίσουν να πραγματοποιούνται από τον Φεβρουάριο του 2024 σε όλες τις χώρες-εταίρους του C.A.R.E., ενώ μπορούν να αναπαραχθούν και σε άλλα τυπικά και μη τυπικά εκπαιδευτικά πλαίσια σε άλλες χώρες. Για τον σκοπό αυτό, το Εγχειρίδιο περιλαμβάνει μια σειρά από πρακτικές οδηγίες, συμβουλές και συστάσεις (τι να κάνετε ή να μην κάνετε), που μπορούν να βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς, τους εκπαιδευτές ή άλλους ενδιαφερόμενους να πραγματοποιήσουν εξατομικευμένα εργαστήρια κεραμικής για νέους.

Πίνακας 1. Κατηγοριοποίηση των σχεδίων μαθήματος

Μακροθεματικός τομέας	**Θέματα**
Μυαλό	Ψυχολογικές πτυχές, διανοητική υγεία και εγκάρσιες (κοινωνικές) δεξιότητες
Σώμα	Στάση του σώματος, κίνηση, αντίληψη του χώρου, αφή (απτικές αισθήσεις) και άλλες αισθήσεις
Κεραμικά (πρακτικές τεχνικές δεξιότητες)	Υλικά και εργαλεία, σύνθεση και χημεία, περιβαλλοντική βιωσιμότητα
Επαγγελματική δεξιοτεχνία	Δημιουργικές συνήθειες, ταυτότητα, δήλωση σκοπού, χρησιμότητα του έργου τέχνης, μορφές και αισθητική, θεώρηση των αντικειμένων υπό άλλες οπτικές
Ασφάλεια στην εργασία	Αξιολόγηση κινδύνων, πρόληψη, επίλυση προβλημάτων
Ευκαιρίες ένταξης στην αγορά εργασίας	Επιχειρηματικότητα και εργασιακή απασχόληση

Μυαλό: αυτός ο θεματικός τομέας αναπτύχθηκε από τον οργανισμό FRAME (Πολωνία) στο πλαίσιο της συμβολής του στο Εγχειρίδιο C.A.R.E. Συγκεκριμένα, αναπτύχθηκε μια σειρά σχεδίων μαθήματος που έχουν στόχο να κάνουν κατανοητό τον τρόπο με τον οποίο η κεραμική επεξεργασία βοηθά στην καλύτερη γνώση του εαυτού μας (διερεύνηση των συναισθημάτων, των αξιών και της αντίληψης της ταυτότητας του ατόμου), μέσα από την ανάπτυξη μιας σειράς θετικών αντιλήψεων και συναισθημάτων σε νοητικό επίπεδο. Η κεραμική επεξεργασία βοηθά επίσης στην ανάπτυξη συγκεκριμένων νοητικών ικανοτήτων, όπως η φαντασία και η δημιουργικότητα.

Σώμα: αυτός ο θεματικός τομέας αναπτύχθηκε από τον οργανισμό SIGMA (Ελλάδα) στο πλαίσιο της συμβολής του στο Εγχειρίδιο C.A.R.E. Συγκεκριμένα, αναπτύχθηκε μια σειρά σχεδίων μαθήματος και προτάσεων για δραστηριότητες που αφορούν τις ακόλουθες πτυχές: 1. Αντίληψη του σώματος, 2. Χρήση και ενδυνάμωση των αισθήσεων, 3. Αντίληψη των συναισθημάτων, συναισθηματική νοημοσύνη και έκφραση των συναισθημάτων μέσω της χρήσης του σώματος κατά την κεραμική επεξεργασία (συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης των χειρωνακτικών δεξιοτήτων). Αναλύονται λεπτομερώς όλα τα ψυχοσωματικά και ψυχοκινητικά οφέλη από την υλοποίηση εργαστηρίων κεραμικής. Στο πλαίσιο του θεματικού αυτού τομέα αναλύονται περαιτέρω πτυχές όπως η αντίληψη και ο προσανατολισμός στον χώρο, η στάση του σώματος και η εργονομία.

Κεραμικά αντικείμενα (πρακτικές τεχνικές δεξιότητες): αυτός ο θεματικός τομέας αναπτύχθηκε από τον οργανισμό CSI (Κύπρος) στο πλαίσιο της συμβολής του στο Εγχειρίδιο C.A.R.E. Στόχος είναι να γνωρίσουν οι συμμετέχοντες στα εργαστήρια κεραμικής τις ιδιότητες και τα χαρακτηριστικά των διάφορων εργαλείων, ώστε να ξέρουν πώς να τα χρησιμοποιούν σωστά και με ασφάλεια κατά την υλοποίηση των εργαστηρίων. Επισημαίνεται ότι τα εργαστήρια κεραμικής βασίζονται στην παρατήρηση, την έρευνα για τα υλικά, καθώς και στον πειραματισμό με τεχνικές και υλικά, που σημαίνει ότι οι εκπαιδευόμενοι έχουν ενεργό ρόλο στη δημιουργία της δικής τους μαθησιακής εμπειρίας, η οποία βασίζεται στην εξάσκηση των καλλιτεχνικών και χειρωνακτικών τους δεξιοτήτων.

Επαγγελματική δεξιοτεχνία: αυτός ο θεματικός τομέας αναπτύχθηκε από τον οργανισμό PRISM (Ιταλία) στο πλαίσιο της συμβολής του στο Εγχειρίδιο C.A.R.E. Εμβαθύνει στις καλλιτεχνικές χειρωνακτικές δεξιότητες που σχετίζονται με την κεραμική επεξεργασία, παρέχοντας μια σειρά από οδηγίες και συμβουλές για τη βελτίωση τόσο των χειρωνακτικών δεξιοτήτων (από το απλό πλάσιμο του πηλού μέχρι τη δημιουργία ενός πιο περίτεχνου έργου) όσο και της αισθητικής αντίληψης. Η αισθητική αντίληψη περιλαμβάνει την επιλογή των κατάλληλων υλικών, τις τεχνικές ιδιότητες και τις αισθητικές πτυχές, την επιλογή των χρωμάτων και τον τρόπο συνδυασμού τους για τη δημιουργία ενός όμορφου αποτελέσματος. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στη διακόσμηση, η οποία απαιτεί επίσης μελέτη και βαθιά γνώση των τεχνικών και των ιδιοτήτων κάθε χρώματος.

Ασφάλεια στην εργασία: αυτός ο θεματικός τομέας αναπτύχθηκε από τον οργανισμό IERFOP (Ιταλία) στο πλαίσιο της συμβολής του στο Εγχειρίδιο C.A.R.E. Διερευνά όλες εκείνες τις πτυχές που σχετίζονται με την ασφάλεια των ατόμων στον χώρο εργασίας (συμπεριλαμβανομένου του τρόπου πρόληψης των φυσικών κινδύνων) κατά την πραγματοποίηση εργαστηρίων κεραμικής. Τα συγκεκριμένα σχέδια μαθήματος εστιάζουν σε: 1. Γενικούς κανόνες συμπεριφοράς, στον τρόπο συμπεριφοράς κατά την υλοποίηση εργαστηρίων κεραμικής, 2. Ασφάλεια κατά τη χρήση των υλικών (κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων κεραμικής γίνεται χρήση πολύ αιχμηρών αντικειμένων, καθώς και φούρνων/κλιβάνων σε πολύ υψηλές θερμοκρασίες), 3. Ασφάλεια και καταλληλότητα του χώρου (χώροι προσαρμοσμένοι στις ανάγκες όλων

των εκπαιδευόμενων, συμπεριλαμβανομένων των νέων με αναπηρία), 4. Προϋποθέσεις και κριτήρια για τη διαχείριση εσωτερικών χώρων (π.χ. εργαστήριο κεραμικής). Δίνεται επίσης μεγάλη σημασία στην κινητική πτυχή, εστιάζοντας σε τυχόν κινδύνους για τη σωματική υγεία των ανθρώπων (κίνδυνοι από άποψη εργονομίας ή λόγω της εισπνοής σκόνης, η οποία μπορεί να επηρεάσει τη σωματική υγεία).

Ευκαιρίες ένταξης στην αγορά εργασίας: αυτός ο θεματικός τομέας αναπτύχθηκε από τον οργανισμό ARDMORE (Ιρλανδία) στο πλαίσιο της συμβολής του στο Εγχειρίδιο C.A.R.E. Συγκεκριμένα, σε αυτό το θέμα τονίζεται η σημασία της ανάπτυξης των επιχειρηματικών δεξιοτήτων των νέων και της ενίσχυσης της ικανότητάς τους να αναπτύσσουν καινοτόμες ιδέες και προϊόντα.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι εταίροι εστίασαν στο πώς μπορεί να σχεδιαστεί και να κατασκευαστεί ένα κεραμικό προϊόν, το οποίο στη συνέχεια θα χρησιμοποιηθεί από το κοινό. Κατά τη διάρκεια αυτών των εργαστηρίων, οι νεαροί εκπαιδευόμενοι θα μάθουν πώς να σχεδιάζουν, να αναπτύσσουν και να προωθούν ένα προϊόν, βελτιώνοντας έτσι τις επιχειρηματικές τους δεξιότητες και τις πιθανότητές τους να βρουν εργασία στον τομέα της κεραμικής, μέσα από την ανάπτυξη εξειδικευμένων δεξιοτήτων και τεχνογνωσίας.

Δεξιότητες που αναπτύσσονται στο πλαίσιο του έργου C.A.R.E

Η επεξεργασία του πηλού είναι ένας μοναδικός τρόπος έκφρασης, που δίνει στο άτομο τη δυνατότητα να εξερευνήσει και να επεξεργαστεί τα συναισθήματά του, και να βελτιώσει τις δεξιότητές του. Τα σχέδια μαθήματος που περιλαμβάνονται στο παρόν Εγχειρίδιο εστιάζουν στις (ενδο)προσωπικές και κοινωνικές (διαπροσωπικές) δεξιότητες που αναπτύσσουν οι νεαροί συμμετέχοντες σε εργαστήρια κεραμικής. Για σκοπούς διευκόλυνσης της ανάλυσης, οι δεξιότητες που προέκυψαν από τα σχέδια μαθήματος ομαδοποιήθηκαν σε δύο κατηγορίες (Α. Δεξιότητες για τη ζωή και Β. Δεξιότητες για μένα)

Δεξιότητες για τη ζωή: Εγκάρσιες δεξιότητες που αναπτύσσονται κατά την υλοποίηση των εργαστηρίων κεραμικής, οι οποίες έχουν να κάνουν με διαπροσωπικές δεξιότητες, όπως η επικοινωνία με τους άλλους και η ομαδική εργασία. Συγκεκριμένα, τα εργαστήρια κεραμικής προάγουν την ενσυναίσθηση, την επικοινωνία, την επίλυση προβλημάτων (κατανόηση, διαχείριση και επίλυση προβλημάτων), την κριτική σκέψη, την ανθεκτικότητα (που συνδέεται επίσης με τη διαχείριση του άγχους, του λάθους και της αποτυχίας) και τη συναισθηματική νοημοσύνη, που έχει να κάνει με την επίγνωση των συναισθημάτων μας και των συναισθημάτων των άλλων. Γενικά, οι τεχνικές δεξιότητες (που αφορούν την ικανότητα δημιουργίας κεραμικών αντικειμένων και την τεχνική-χειρωνακτική τεχνογνωσία) συνδυάζονται με τις λεγόμενες «εγκάρσιες δεξιότητες» ή «δεξιότητες για τη ζωή» που αναφέρονται παραπάνω. Συνδυάζοντας τα δύο αυτά είδη δεξιοτήτων, ο νέος που συμμετέχει στα εργαστήρια κεραμικής θα βελτιώσει την εργασιακή του απασχόληση.

Δεξιότητες για μένα: Αύξηση της αυτοπεποίθησης και της εμπιστοσύνης στις ικανότητές μας, της αυτογνωσίας, της αυτοεκτίμησης, της αυτονομίας, της αυτοαποτελεσματικότητας, αλλά και ενίσχυση του κινήτρου.

Τα βασικά οφέλη για όσους θα συμμετέχουν στα εργαστήρια κεραμικής, τόσο εντός όσο και εκτός του πλαισίου του έργου C.A.R.E, είναι τα ακόλουθα:

Α. Κινητικά οφέλη

Α.1 Μεγαλύτερη επιδεξιότητα και βελτίωση της αισθητηριακής αντίληψης και χρήσης των αισθήσεων, συμπεριλαμβανομένης της αφής.

Α.2 Βελτίωση της μυϊκής δύναμης και ελέγχου

Α.3 Βελτιωμένη στάση σώματος, εργονομικά οφέλη

Β. Οφέλη στη συναισθηματική νοημοσύνη

Β.1 Ικανότητα επίγνωσης των συναισθημάτων

Β.2 Ικανότητα έκφρασης των συναισθημάτων με έναν λιγότερο παραδοσιακό τρόπο – όχι μέσω του γραπτού ή προφορικού λόγου, αλλά μέσω της κεραμικής επεξεργασίας και της χρήσης των πέντε αισθήσεων

Β.3 Ικανότητα έκφρασης των συναισθημάτων

Β.4 Ικανότητα διαχείρισης των συναισθημάτων: διαχείριση των συναισθημάτων μας με τέτοιο τρόπο, ώστε να πετυχαίνουμε τους στόχους μας και να μπορούμε να διαχειριστούμε τα συναισθήματα των άλλων (αποφεύγοντας τον εκνευρισμό και τις συγκρούσεις).

Γ. Νευροψυχολογικά οφέλη:

Γ.1 Αυξημένη συγκέντρωση

Γ.2 Ικανότητα διαχείρισης του άγχους

Γ.3 Βελτίωση της αυτοεκτίμησης

Γ.4 Ανάπτυξη της αυτονομίας και της ανεξαρτησίας

Γ.5 Ικανοποίηση από την επίτευξη στόχων

Δ. Κοινωνικά οφέλη:

Δ.1 Περισσότερη αλληλεπίδραση μεταξύ των ατόμων, (γνωστή και ως κοινωνική συνδεσιμότητα) και, κατ' επέκταση, ανάπτυξη της ενσυναίσθησης και της ικανότητας κατανόησης διαφορετικών οπτικών (κατά τη διάρκεια της από κοινού δημιουργίας και της ερμηνείας των πήλινων δημιουργιών των άλλων)

Δ.2 εργασιακή απασχόληση, καθώς η απόκτηση τεχνικών και μη τεχνικών/εγκάρσιων δεξιοτήτων αυξάνει τις πιθανότητες εξεύρεσης εργασίας.

Βιωσιμότητα στα εργαστήρια κεραμικής

Σήμερα, στην κεραμική τέχνη υιοθετούνται καινοτόμες και φιλικές προς το περιβάλλον πρακτικές. Η βιώσιμη παραγωγή κεραμικών ειδών επικεντρώνεται στην ελαχιστοποίηση των αποβλήτων κατά την κατασκευή, καθώς και στην επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση των υλικών, όποτε αυτό είναι δυνατόν.

Η διασφάλιση της βιωσιμότητας στην κεραμική είναι σημαντική για διάφορους λόγους. Η βιωσιμότητα ανταποκρίνεται σε περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές ανησυχίες. Συγκεκριμένα, πολλά κεραμικά προϊόντα κατασκευάζονται από μη ανανεώσιμους πόρους, όπως ο άργιλος και τα ορυκτά. Επιπλέον, η διαδικασία κατασκευής παράγει πολλά απόβλητα και καταναλώνει μεγάλες ποσότητες ενέργειας, προκαλώντας μεγάλο αποτύπωμα άνθρακα.

Πώς διασφαλίζεται η βιωσιμότητα και η ορθή διαχείριση των αποβλήτων σε ένα εργαστήριο κεραμικής;

Κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων κεραμικής, η σκόνη που παράγεται από τον χειρισμό του πηλού μπορεί να είναι πολύ επικίνδυνη για την ανθρώπινη υγεία, αν εισπνέεται για μεγάλο χρονικό διάστημα. Ως εκ τούτου, τόσο οι εκπαιδευτές όσο και οι εκπαιδευόμενοι στα εργαστήρια κεραμικής θα πρέπει να είναι ενημερωμένοι για τον ορθό χειρισμό του. Για τον σκοπό αυτό, το παρόν Εγχειρίδιο θα παρουσιάσει τους γενικούς κανόνες ασφαλείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα εργαστήρια κεραμικής, οι οποίοι αφορούν τον τρόπο χειρισμού και απόρριψης του πηλού, εξασφαλίζοντας έτσι τη σωστή διαχείριση των αποβλήτων.

Για να αποφευχθεί η υπερβολική κατανάλωση πηλού και η υπερβολική παραγωγή αποβλήτων και, κατ' επέκταση, να μειωθούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις, μπορεί να γίνει επαναχρησιμοποίηση κεραμικών αποβλήτων, για παράδειγμα κομματιών σπασμένων αγγείων. Το ίδιο μπορεί να γίνει και για τα διάφορα χρώματα και υαλώματα, τα οποία μπορούν επίσης να επαναχρησιμοποιηθούν. Είναι σημαντικό να γίνεται προσεκτικός χειρισμός των χρωμάτων και των υαλωμάτων, αφού ενδέχεται να είναι τοξικά για την ανθρώπινη υγεία. Όπου είναι δυνατόν, πρέπει να γίνεται χρήση λιγότερων τοξικών στοιχείων και περισσότερων οικολογικών χρωμάτων. Είναι σημαντικό επίσης να σημειωθεί ότι οι φούρνοι/κλίβανοι για το ψήσιμο του πηλού μπορεί να γίνουν ακόμη λιγότερο ρυπογόνοι, αν, για παράδειγμα, για την καύση τους χρησιμοποιούνται υπολείμματα ξύλου ή απόβλητα ξυλουργικών εργασιών. Τέλος, η σωστή αυξομείωση της θερμοκρασίας των φούρνων, μπορεί να εξοικονομήσει ενέργεια.

Ορισμένες συμβουλές για τον ορθό χειρισμό του πηλού, τη μείωση των αποβλήτων και την εφαρμογή περιβαλλοντικά βιώσιμων πρακτικών μπορείτε να βρείτε στους ακόλουθους συνδέσμους:

https://juliannakunstler.com/ceramics1.php https://www.craftscouncil.org.uk/stories/how-make-your-pottery-practice-greener

Προτεινόμενα αναγνώσματα (στα αγγλικά):

Πρακτικές βιώσιμης κεραμικής: https://www.artlink.com.au/articles/4435/material-thinking-and-sustainability-in-contempora/

Συμβουλές για περιβαλλοντικά υπεύθυνα στούντιο κεραμικής: https://www.kesemydesign.com/how-to-run-an-environmentally-responsible-ceramic-studio/
https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0959652620318722

ΜΥΑΛΟ

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Η εμπειρία της ενσυναίσθησης**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να βελτιώσει την ικανότητα των συμμετεχόντων να αφουγκράζονται τις γνώμες, τις απόψεις και τα συναισθήματα των άλλων.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Ο εκπαιδευτής/τρια πρέπει να έχει βασικές δεξιότητες επεξεργασίας πηλού.
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Δεκτικότητα απέναντι σε διαφορετικές απόψεις Εξάσκηση στην ανταλλαγή ιδεών Ανάπτυξη της ανεκτικότητας και της ενσυναίσθησης
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Χειρωνακτική εργασία με πηλό, συζήτηση για τη σημασία της ανεκτικότητας και της ενσυναίσθησης.
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	5-10
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	Πρώτη συνάντηση: 90 λεπτά. Δεύτερη συνάντηση μετά το στέγνωμα των έργων των συμμετεχόντων είναι η λείανση/τρίψιμο: 30 λεπτά. Τρίτη συνάντηση μετά το ψήσιμο των έργων των συμμετεχόντων είναι η συζήτηση για τα έργα και την ενσυναίσθηση: 60 λεπτά. Σύνολο 180 λεπτά.
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Ένα αντικείμενο (ένα υπόδειγμα) του οποίου οι συμμετέχοντες θα φτιάξουν ένα αντίγραφο (γλυπτό, φλιτζάνι, μπολ – θα χρησιμεύσει ως πρότυπο που μπορεί να κατασκευάσει ένας αρχάριος σε μία ώρα το πολύ) Πηλός Υπόθεμα Πλάστης Εργαλεία κεραμικής Γυαλόχαρτο Εργαστήριο χωρίς υάλωση.
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Πρέπει να γίνουν τρεις συναντήσεις. Στην πρώτη συνάντηση, οι συμμετέχοντες δουλεύουν με τον πηλό για να αναπαραγάγουν το αντικείμενο/γλυπτό. Στη δεύτερη συνάντηση, αφού το έργο στεγνώσει, γίνεται η λείανση. Η τελευταία συνάντηση εστιάζει στην παρατήρηση του έργου των άλλων συμμετεχόντων και στη συζήτηση της σημασίας της ανεκτικότητας και της ενσυναίσθησης στην καθημερινή ζωή.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Οι συμμετέχοντες παίρνουν ένα ΠΡΟΤΥΠΟ το οποίο πρέπει να αναπαραγάγουν – μπορεί να είναι ένα μπολ, για παράδειγμα, ή ένα σχετικά απλό αντικείμενο, κατά

	προτίμηση ψημένο αλλά χωρίς υάλωμα, αφού το υάλωμα μπορεί να επηρεάσει την αίσθηση μέσω της αφής. Διάρκεια: περίπου 90 λεπτά. 2. Τα έργα αφήνονται να στεγνώσουν (μέχρι και δύο εβδομάδες). 3. Αφού στεγνώσουν τα έργα, οι συμμετέχοντες δουλεύουν ξανά με το πρότυπο και λειαίνουν τα έργα τους σύμφωνα με αυτό. Διάρκεια: περίπου 30 λεπτά. 4. Μετά τη λείανση, τα έργα/προϊόντα ψήνονται και οι συμμετέχοντες συγκρίνουν τα δικά τους με αυτά των άλλων. Οι συμμετέχοντες παίρνουν τα έργα ο ένας του άλλου, καθώς και το πρότυπο, με τη σειρά. Αξιολογούν κατά πόσο τα έργα μοιάζουν μεταξύ τους, τι τους αρέσει σε αυτά και τι τους εξέπληξε στα έργα των άλλων. Γίνεται αξιολόγηση και συζήτηση διάφορων οπτικών. Διάρκεια: περίπου 60 λεπτά.
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Ο εκπαιδευτής/τρια πρέπει να συντονίσει μια συζήτηση για την ανεκτικότητα απέναντι στις απόψεις και τα συναισθήματα των άλλων, με τρόπο που να επιτρέπει την ελεύθερη ανταλλαγή ιδεών.
ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	Στην αρχή των συναντήσεων στις οποίες γίνεται χειρωνακτική εργασία με τον πηλό, πρέπει να αφιερώνονται 15 λεπτά για εισαγωγή, υπόδειξη επικίνδυνων εργαλείων και επεξήγηση των κανόνων εργασίας. Στο τέλος, αφιερώνονται 15 λεπτά για το καθάρισμα και το συγύρισμα των εργαλείων.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Συνδυασμός χειρωνακτικής και διανοητικής εργασίας (αναστοχασμός, συζήτηση).
ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ	Οι συμμετέχοντες μπορούν να αναπαραγάγουν οποιοδήποτε αντικείμενο, φτάνει να ανταποκρίνεται στο επίπεδο δεξιοτήτων τους.

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Δίνοντας «σχήμα» στα συναισθήματα**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να μάθουν οι συμμετέχοντες να εκφράζουν τα συναισθήματά τους, να μιλούν για αυτά, να μπορούν να τα διαχειριστούν και να βρίσκουν τρόπους να τα εκφράσουν.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Ο εκπαιδευτής/τρια πρέπει να έχει βασικές δεξιότητες επεξεργασίας πηλού.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Ικανότητα έκφρασης των συναισθημάτων Εξάσκηση στην ανταλλαγή ιδεών Ανάπτυξη της ανεκτικότητας και της ενσυναίσθησης
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Χειρωνακτική εργασία με πηλό, συζήτηση για τη φύση των συναισθημάτων, τρόποι έκφρασης των συναισθημάτων, διαπραγμάτευση τρόπων έκφρασης των συναισθημάτων
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	5-10
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	Πρώτη συνάντηση: 90 λεπτά. Δεύτερη συνάντηση μετά το στέγνωμα των έργων των συμμετεχόντων: 30 λεπτά. Τρίτη συνάντηση μετά το ψήσιμο των έργων των συμμετεχόντων, η λείανση και υάλωση: 60 λεπτά. Τέταρτη συνάντηση: συζήτηση για τα έργα και τα συναισθήματα: 60 λεπτά. Σύνολο 240 λεπτά.
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	10 πλακάκια διαφορετικών σχημάτων Διάφορα μοτίβα και υαλώματα, πηλός, υπόθεμα, πλάστης, εργαλεία κεραμικής, γυαλόχαρτο, καλούπια και εργαλεία για τη δημιουργία μοτίβων. Εργαστήριο με υάλωση.
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Πρέπει να γίνουν τουλάχιστον τρεις συναντήσεις. Στην πρώτη συνάντηση οι συμμετέχοντες θα δουλέψουν με τον πηλό, για να δημιουργήσουν έργα που αντιπροσωπεύουν συναισθήματα. Στη δεύτερη συνάντηση, αφού το έργο στεγνώσει, γίνεται η λείανση και η υάλωση. Η τελευταία συνάντηση εστιάζει στην παρατήρηση του έργου των άλλων συμμετεχόντων και στη συζήτηση της σημασίας των συναισθημάτων στην καθημερινή ζωή.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Κάθε συμμετέχων φτιάχνει τέσσερα επίπεδα σχήματα που συμβολίζουν συναισθήματα: χαρά, ηρεμία, θυμό, λύπη. Οι συμμετέχοντες διακοσμούν το κάθε κομμάτι πηλού με τις τεχνικές της επιλογής τους: πιέζοντας, κολλώντας, χαράζοντας και κόβοντας, ανάλογα με την εικόνα που έχουν στο μυαλό τους για κάθε συναίσθημα. Διάρκεια: 90 λεπτά. 2. Αφού στεγνώσουν, τα έργα λειαίνονται – σύμφωνα με το πώς φαντάζονται οι συμμετέχοντες το κάθε συναίσθημα. Διάρκεια: 30 λεπτά. 3. Μετά το ψήσιμο, οι συμμετέχοντες διακοσμούν το ανάγλυφο με υάλωμα (διαφορετικών υφών). Διάρκεια: 60 λεπτά.

	4. Γίνεται μια ομαδική συζήτηση στην τάξη για τα τελειωμένα ανάγλυφα, όπου οι συμμετέχοντες δίνουν την προσωπική τους ερμηνεία για το κάθε έργο. Διάρκεια: 60 λεπτά.
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Ο εκπαιδευτής/τρια πρέπει να συντονίσει μια συζήτηση για την ανεκτικότητα απέναντι στις απόψεις και τα συναισθήματα των άλλων, με τρόπο που να επιτρέπει την ελεύθερη ανταλλαγή ιδεών.
ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	Στην αρχή των συναντήσεων στις οποίες γίνεται χειρωνακτική εργασία με τον πηλό, πρέπει να αφιερώνονται 15 λεπτά για εισαγωγή, υπόδειξη επικίνδυνων εργαλείων και επεξήγηση των κανόνων εργασίας. Στο τέλος, αφιερώνονται 15 λεπτά για το καθάρισμα και το συγύρισμα των εργαλείων.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Συνδυασμός χειρωνακτικής και διανοητικής εργασίας (αναστοχασμός, συζήτηση).
ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ	Τα έργα που θα δημιουργήσουν οι συμμετέχοντες θα είναι ανάλογα του επιπέδου των δεξιοτήτων τους.
ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ	Facebook

Παράδειγμα χειροτεχνικής κατασκευής από το σχέδιο μαθήματος «Δίνοντας σχήμα στα συναισθήματα».

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Απελευθερώστε τη δημιουργικότητά σας**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να βελτιώσει την ικανότητα των συμμετεχόντων να αφουγκράζονται τις γνώμες, τις απόψεις και τα συναισθήματα των άλλων, αναπτύσσοντας παράλληλα τη δημιουργικότητά τους.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Ο εκπαιδευτής/τρια πρέπει να έχει βασικές δεξιότητες επεξεργασίας πηλού.
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Δεκτικότητα απέναντι σε διαφορετικές απόψεις Εξάσκηση στην ανταλλαγή ιδεών Ανάπτυξη της ανεκτικότητας και της ενσυναίσθησης
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Χειρωνακτική εργασία με πηλό, συζήτηση για τη σημασία της ανεκτικότητας και της ενσυναίσθησης.
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	5-10
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	Πρώτη συνάντηση: 90 λεπτά. Δεύτερη συνάντηση μετά το στέγνωμα των έργων των συμμετεχόντων: 30 λεπτά. Τρίτη συνάντηση μετά το ψήσιμο των έργων των συμμετεχόντων, η λείανση και υάλωση: 60 λεπτά. Τέταρτη συνάντηση: συζήτηση για τα έργα και τα συναισθήματα: 60 λεπτά. Σύνολο 240 λεπτά.
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Πηλός Υπόθεμα Πλάστης Εργαλεία κεραμικής Γυαλόχαρτο Εργαστήριο με υάλωση.
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Πρέπει να γίνουν τουλάχιστον τέσσερις συναντήσεις. Στην πρώτη συνάντηση οι συμμετέχοντες θα δουλέψουν με τον πηλό, για να δημιουργήσουν έργα που αντιπροσωπεύουν συναισθήματα. Στη δεύτερη συνάντηση, αφού το έργο στεγνώσει, γίνεται η λείανση και η υάλωση. Η τελευταία συνάντηση εστιάζει στην παρατήρηση του έργου των άλλων συμμετεχόντων και στη συζήτηση της σημασίας της δημιουργικότητας στην καθημερινή ζωή.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Οι συμμετέχοντες δημιουργούν ένα έργο σε σχήμα «κρεμάστρας» και το διακοσμούν με ένα σχέδιο που αντιπροσωπεύει για τους ίδιους τη δημιουργικότητα. Διάρκεια: 90 λεπτά.

	2. Αφού στεγνώσει, το έργο λειαίνεται, ανάλογα με το πώς φαντάζεται ο κάθε συμμετέχων τη δημιουργικότητα. Διάρκεια: 30 λεπτά. 3. Αφού ψηθεί το έργο, οι συμμετέχοντες διακοσμούν το ανάγλυφο με υάλωμα (διαφορετικών υφών). Διάρκεια: 60 λεπτά. 4. Γίνεται μια ομαδική συζήτηση στην τάξη για τα τελειωμένα ανάγλυφα, όπου οι συμμετέχοντες δίνουν την προσωπική τους ερμηνεία για το κάθε έργο. Διάρκεια: 60 λεπτά.
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Ο εκπαιδευτής/τρια πρέπει να συντονίσει μια συζήτηση για την αξία της δημιουργικότητας στην προσωπική και την επαγγελματική ζωή, με τρόπο που να επιτρέπει την ελεύθερη ανταλλαγή ιδεών.
ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	Στην αρχή των συναντήσεων στις οποίες γίνεται χειρωνακτική εργασία με τον πηλό, πρέπει να αφιερώνονται 15 λεπτά για εισαγωγή, υπόδειξη επικίνδυνων εργαλείων και επεξήγηση των κανόνων εργασίας. Στο τέλος, αφιερώνονται 15 λεπτά για το καθάρισμα και το συγύρισμα των εργαλείων.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Συνδυασμός χειρωνακτικής και διανοητικής εργασίας (αναστοχασμός, συζήτηση).
ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ	Η διακόσμηση του ανάγλυφου είναι προαιρετική.
ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ	Δημιουργικά παιδιά - Παιδικά παιχνίδια, πειράματα, μάθηση μέσω παιχνιδιού, αυτοσχέδιες κατασκευές, καλλιτεχνική δημιουργικότητα

Παράδειγμα χειροτεχνικής κατασκευής από το σχέδιο μαθήματος για τη δημιουργικότητα.

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Γνωρίστε τον εαυτό σας**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος του εργαστηρίου είναι να ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να προσδιορίσουν τις αξίες και τους στόχους ζωής τους και να ανταλλάξουν απόψεις επί του θέματος.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Ο εκπαιδευτής/τρια πρέπει να έχει βασικές δεξιότητες επεξεργασίας πηλού.
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Ικανότητα προσδιορισμού των αξιών του ατόμου Εξάσκηση στην ανταλλαγή ιδεών Εξάσκηση στην ανεκτικότητα και την ενσυναίσθηση
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Χειρωνακτική εργασία με τον πηλό, συζήτηση για τη σημασία της ανεκτικότητας και των αξιών ζωής.
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	5-10
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	Πρώτη συνάντηση: 90 λεπτά. Δεύτερη συνάντηση μετά το στέγνωμα των έργων των συμμετεχόντων: 30 λεπτά. Τρίτη συνάντηση μετά το ψήσιμο των έργων των συμμετεχόντων, η λείανση και υάλωση: 60 λεπτά. Τέταρτη συνάντηση: συζήτηση για τα έργα και τις αξίες: 60 λεπτά. Σύνολο 240 λεπτά.
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Πηλός Υπόθεμα Πλάστης Εργαλεία κεραμικής Γυαλόχαρτο Φυτά για τη δημιουργία μοτίβων Εργαστήριο με υάλωση.
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Πρέπει να γίνουν τρεις συναντήσεις. Στην πρώτη συνάντηση οι συμμετέχοντες θα δουλέψουν με τον πηλό, για να δημιουργήσουν έργα που αντιπροσωπεύουν συναισθήματα. Στη δεύτερη συνάντηση, αφού το έργο στεγνώσει, γίνεται η λείανση και η επίστρωση με υάλωμα. Η τελευταία συνάντηση εστιάζει στην παρατήρηση του έργου των άλλων συμμετεχόντων και στη συζήτηση της σημασίας των αξιών, της διαφορετικότητας και της αυτογνωσίας.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Κάθε συμμετέχων παίρνει ένα κομμάτι πηλού για να δημιουργήσει ένα μπολ και ένα φυτό για να το πιέσει στον πηλό. Φτιάχνει ένα επίπεδο σχήμα με το αποτύπωμα του φυτού και δημιουργεί το μπολ. Διάρκεια: 90 λεπτά.

	2. Αφού στεγνώσει το έργο, γίνεται η λείανση. Διάρκεια: 30 λεπτά. 3. Μετά το ψήσιμο, οι συμμετέχοντες διακοσμούν το ανάγλυφο με υάλωμα (διαφορετικών υφών). Διάρκεια: 60 λεπτά. 4. Γίνεται μια ομαδική συζήτηση στην τάξη για τα τελειωμένα ανάγλυφα, στην οποία οι συμμετέχοντες δίνουν την προσωπική τους ερμηνεία για το κάθε έργο. Διάρκεια: 60 λεπτά.
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Ο εκπαιδευτής/τρια πρέπει να συντονίσει μια συζήτηση για την ανεκτικότητα απέναντι στις απόψεις των άλλων, τις αξίες και τη διαφορετικότητα, με τρόπο που να επιτρέπει την ελεύθερη ανταλλαγή ιδεών.
ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	Στην αρχή των συναντήσεων στις οποίες γίνεται χειρωνακτική εργασία με τον πηλό, πρέπει να αφιερώνονται 15 λεπτά για εισαγωγή, υπόδειξη επικίνδυνων εργαλείων και επεξήγηση των κανόνων εργασίας. Στο τέλος, αφιερώνονται 15 λεπτά για το καθάρισμα και το συγύρισμα των εργαλείων.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Συνδυασμός χειρωνακτικής και διανοητικής εργασίας (αναστοχασμός, συζήτηση).
ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ	Τα έργα που θα δημιουργήσουν οι συμμετέχοντες θα είναι ανάλογα του επιπέδου των δεξιοτήτων τους.
ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ	Δημιουργικά παιδιά - Παιδικά παιχνίδια, πειράματα, μάθηση μέσω παιχνιδιού, αυτοσχέδιες κατασκευές, καλλιτεχνική δημιουργικότητα

ΣΩΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Γνωρίστε τον χώρο**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να εξοικειωθούν οι συμμετέχοντες με το περιβάλλον του εργαστηρίου, συμπεριλαμβανομένου του χώρου που γίνεται η κεραμική επεξεργασία, αλλά και των εργαλείων και των αντικειμένων που βρίσκονται σε αυτόν. Η δραστηριότητα αυτή βοηθά τους συμμετέχοντες να νιώσουν ασφάλεια και αυτοπεποίθηση, μέσα από την ευκαιρία που τους δίνει να εξερευνήσουν τον χώρο, να εξοικειωθούν με τα εργαλεία και να κατανοήσουν πώς να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τον πηλό. Στόχος της είναι να δημιουργήσει μια ευνοϊκή και υποστηρικτική ατμόσφαιρα για ενεργό συμμετοχή στο εργαστήριο.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Συμμετέχοντες, εκπαιδευτές, βοηθοί.
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Εξοικείωση των συμμετεχόντων με το περιβάλλον του εργαστηρίου και τα φυσικά του χαρακτηριστικά. Κατανόηση του σκοπού των εργαλείων που χρησιμοποιούνται στο εργαστήριο. Εκμάθηση του τρόπου χειρισμού του πηλού και των χαρακτηριστικών του, συμπεριλαμβανομένων κατάλληλων τεχνικών και διαδικασιών στεγνώματος. Ενίσχυση της αυτοπεποίθησης, της άνεσης και του αισθήματος της ασφάλειας στο περιβάλλον του εργαστηρίου.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Προφορική επικοινωνία Αισθητηριακές εμπειρίες μέσω της αφής
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	90+ συμμετέχοντες – λόγω της έλλειψης χώρου, οι συμμετέχοντες θα χωριστούν σε ομάδες των δέκα ή περισσότερων ατόμων.
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	2 -2,5 ώρες
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Κανένα
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Οι συμμετέχοντες εισάγονται στον χώρο του εργαστηρίου. Αν χρειάζεται, χωρίζονται σε ομάδες. Γίνεται μια σύντομη επεξήγηση για τον χώρο και τις δραστηριότητες που θα κληθούν να πραγματοποιήσουν.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Συγκεντρώστε όλους τους συμμετέχοντες στον χώρο του εργαστηρίου. 2. Παρουσιάστε τους διάφορους χώρους του εργαστηρίου, όπως τον κύριο χώρο εργασίας, τις τουαλέτες και τους αποθηκευτικούς χώρους.

	3. Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε ομάδες, αν χρειάζεται, ώστε η εξερεύνηση του χώρου να γίνει πιο οργανωμένα. 4. Κάντε μια μικρή εισαγωγή για κάθε συγκεκριμένο χώρο, ξεκινώντας από τον βασικό χώρο εργασίας. Εξηγήστε τη διάταξη του χώρου, υποδεικνύοντας τη θέση των τραπεζιών, των καρεκλών και των διάφορων υλικών. 5. Επιτρέψτε στους συμμετέχοντες να εξερευνήσουν τον κύριο χώρο εργασίας με τους βοηθούς τους, αγγίζοντας και εξετάζοντας τα τραπέζια, τις καρέκλες και άλλα αντικείμενα, ώστε να εξοικειωθούν με τον χώρο και να νιώσουν περισσότερη ασφάλεια. 6. Δείξτε στους συμμετέχοντες πού είναι οι τουαλέτες. 7. Οδηγήστε τους συμμετέχοντες στους αποθηκευτικούς χώρους όπου φυλάσσεται ο πηλός, τα εργαλεία και άλλα υλικά. Εξηγήστε τους πώς να παίρνουν αντικείμενα και πώς να τα επιστρέφουν σωστά. 8. Δώστε συγκεκριμένες οδηγίες στα μέλη της ομάδας για τα εργαλεία που θα χρησιμοποιήσουν. Εξηγήστε τον σκοπό κάθε εργαλείου, δίνοντας έμφαση σε μέτρα ασφαλείας ή τεχνικές που πρέπει να ληφθούν υπόψη. 9. Συζητήστε τη σωστή χρήση των φούρνων/κλιβάνων για το ψήσιμο του πηλού. 10. Εξηγήστε τη διαδικασία, αναφέροντας την προτεινόμενη θερμοκρασία, τον χρόνο και την τοποθέτηση των αντικειμένων μέσα στον φούρνο. 11. Απαντήστε τυχόν απορίες ή ανησυχίες των συμμετεχόντων σχετικά με τον χώρο, τα εργαλεία ή άλλα θέματα. 12. Επαναλάβετε τη σημασία που έχει για την επιτυχία του εργαστηρίου το να νιώθουν άνετα οι συμμετέχοντες και να είναι εξοικειωμένοι με τον χώρο, τα εργαλεία και τον εξοπλισμό.
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Σε κάθε περίπτωση, οι συμμετέχοντες θα έχουν καθοδήγηση και υποστήριξη από τους βοηθούς τους, ώστε να γνωρίσουν τον χώρο και να νιώσουν άνετα.
ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	Για αποφυγή του συνωστισμού, οι συμμετέχοντες θα χωριστούν σε ομάδες. Τα αντικείμενα και τα εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν δε θα είναι αιχμηρά. Θα απαντηθούν όλες οι ερωτήσεις, για να διασφαλιστεί ότι όλοι οι συμμετέχοντες έχουν κατανοήσει καλά τον χώρο και τα εργαλεία.

ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Η αξία αυτής της δραστηριότητας βασίζεται στην ευκαιρία που δίνει στους συμμετέχοντες να αποκτήσουν μια ολοκληρωμένη εικόνα για τον χώρο του εργαστηρίου, να νιώσουν άνετα μεταξύ τους, να λύσουν τυχόν απορίες που μπορεί να έχουν σχετικά με τον χώρο και τα εργαλεία και, τελικά, να ενδυναμώσουν την εμπιστοσύνη στην ικανότητά τους να δημιουργούν και να ανταλλάσσουν εμπειρίες.
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΥΛΙΚΟ	https://www.youtube.com/watch?v=1n7apcgQiz0

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Παιχνίδι αισθήσεων με τον πηλό**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι η βελτίωση του οπτικοκινητικού συντονισμού και των αδρών κινητικών δεξιοτήτων μέσω της πρακτικής εργασίας με πηλό. Οι συμμετέχοντες θα ασχοληθούν με το ζύμωμα και τη διαμόρφωση του πηλού, βελτιώνοντας την επιδεξιότητα και τις λεπτές κινητικές τους δεξιότητες. Μέσα από τον ενεργό χειρισμό του πηλού, θα βελτιώσουν τον συντονισμό των χεριών και των αισθήσεων, τη δύναμη της λαβής και τον γενικό κινητικό τους έλεγχο, αναπτύσσοντας έτσι βασικές δεξιότητες.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Συμμετέχοντες, εκπαιδευτές, βοηθοί.
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Προώθηση της δημιουργικότητας και των δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων, ανάπτυξη των αισθήσεων μέσω της χειρωνακτικής εργασίας με τον πηλό. Καλλιέργεια της υπομονής, της συγκέντρωσης και της επιμονής κατά την εξερεύνηση διάφορων τεχνικών σμίλευσης του πηλού και τρόπων αυτοέκφρασης.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Προφορική επικοινωνία Αισθητηριακές εμπειρίες μέσω της αφής
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Λόγω της έλλειψης χώρου, οι συμμετέχοντες θα χωριστούν σε ομάδες των δέκα ή περισσότερων ατόμων.
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	30 λεπτά – 1 ώρα
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	1 κομμάτι πηλού για κάθε συμμετέχοντα 1 κουμπί για κάθε συμμετέχοντα 1 αχρησιμοποίητο μολύβι (όχι αιχμηρό) για κάθε συμμετέχοντα
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	1. Οι συμμετέχοντες συγκεντρώνονται γύρω από το τραπέζι· αν ο χώρος είναι περιορισμένος, μπορούν να σταθούν πίσω από το τραπέζι. 2. Παίρνουν από ένα κομμάτι πηλού.

	3. Παίρνουν εργαλεία όπως μολύβια (αχρησιμοποίητα, όχι αιχμηρά) και κουμπιά, για να δημιουργήσουν διάφορα σχήματα/υφές στον πηλό τους.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Πάρτε στο χέρι σας ένα κομμάτι πηλού σε μέγεθος παλάμης. 2. Παρατηρήστε και αισθανθείτε το σχήμα του, δίνοντας προσοχή στην υφή, τη μυρωδιά και τη θερμοκρασία του. 3. Ρίξτε τον πηλό στο τραπέζι από ψηλά και ακούστε τον ήχο που κάνει, παρατηρώντας ταυτόχρονα πώς μεταβάλλεται το σχήμα του. 4. Ζυμώστε τον πηλό με τα δάχτυλά σας, δίνοντας του το σχήμα μπάλας. 5. Πιέστε και κάντε επίπεδο τον πηλό, μετατρέποντάς τον σε λεπτό φύλλο. 6. Χρησιμοποιήστε το κουμπί ή το μολύβι για να δημιουργήσετε διάφορες υφές στην επιφάνεια του πηλού. 7. Νιώστε τις διαφορετικές υφές. 8. Αγγίξτε τον πηλό με το χέρι σας, εστιάζοντας στις αισθήσεις της αφής. 9. Σηκώστε τον πηλό, κόψτε τον με τα χέρια σας σε μικρότερα κομμάτια και στοιβάξτε τα για να δημιουργήσετε μια όσο το δυνατόν ψηλότερη κατασκευή.
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Αν υπάρχουν συμμετέχοντες που δεν μπορούν να δουλέψουν ικανοποιητικά τον πηλό, ζητήστε από έναν βοηθό να τους καθοδηγήσει.
ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	Θα υπάρχει μια απόσταση ασφαλείας μεταξύ των συμμετεχόντων, ανάλογα με τον χώρο. Θα παρέχεται βοήθεια καθ' όλη τη διάρκεια της δραστηριότητας. Θα γίνεται επίβλεψη της χρήσης των εργαλείων για την αποφυγή τυχόν τραυματισμών.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Η εργασία με πηλό ενισχύει την αυτοπεποίθηση των συμμετεχόντων, αφού τους δίνει την ευκαιρία να δημιουργήσουν ένα έργο με τα χέρια τους, εξερευνώντας τις καλλιτεχνικές τους δεξιότητες και διαμορφώνοντας τον πηλό όπως θέλουν οι ίδιοι. Η φύση του υλικού επιτρέπει τον πειραματισμό και την επίλυση προβλημάτων, ενδυναμώνοντας το αίσθημα του ελέγχου και της ικανοποίησης. Μέσα από αυτή τη διαδικασία, τα άτομα αποκτούν εμπιστοσύνη στις

	καλλιτεχνικές τους ικανότητες, βελτιώνοντας την ικανότητα αυτοέκφρασής τους και κάνοντας βήματα προσωπικής ανάπτυξης.
ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ	https://www.youtube.com/watch?v=X_rDDCNB9C4

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Τρισδιάστατη εξερεύνηση της αφής**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι οι συμμετέχοντες να εξερευνήσουν την αίσθηση της αφής και να αναπτύξουν την αισθητηριακή τους αντίληψη. Η δραστηριότητα ενισχύει τη δημιουργικότητα και την αυτοέκφραση μέσω του χειρισμού ενός εύπλαστου υλικού. Επιπλέον, βελτιώνει τις λεπτές κινητικές δεξιότητες και τη χωρική αντίληψη μέσω της τρισδιάστατης εξερεύνησης.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Συμμετέχοντες, εκπαιδευτές, βοηθοί.
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Ανάπτυξη της χωρικής αντίληψης και της αντίληψης των τριών διαστάσεων μέσα από τη δημιουργία σχημάτων, μορφών και δομών, και μέσω της ευκαιρίας που έχουν τα άτομα να χειριστούν αντικείμενα σε έναν πολυδιάστατο χώρο. Ενίσχυση των λεπτών κινητικών δεξιοτήτων μέσα από την εκτέλεση ακριβών κινήσεων κατά την εργασία με τον πηλό, και προώθηση της επιδεξιότητας και του συντονισμού.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Προφορική επικοινωνία Αισθητηριακές εμπειρίες μέσω της αφής Εξάσκηση των συμμετεχόντων στις κινητικές δεξιότητες
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Λόγω της έλλειψης χώρου, οι συμμετέχοντες θα χωριστούν σε ομάδες των δέκα ή περισσότερων ατόμων.
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	1 – 1,5 ώρα
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	1 μεγάλο κομμάτι πηλού για κάθε συμμετέχοντα ή ο ήδη μοιρασμένος πηλός από τις προηγούμενες δραστηριότητες
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Κάθε συμμετέχων παίρνει ένα κομμάτι πηλού.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Πρώτα, σηκώνετε ψηλά και χτυπάτε τον πηλό στο τραπέζι για να βγει ο αέρας. 2. Κόβετε τον πηλό σε κομμάτια ή μπαλίτσες με το χέρι σας, ιδανικά 5 ή 6. 3. Δουλεύετε κάθε μπαλίτσα με τα χέρια σας, έτσι ώστε να γίνει σαν χοντρό μακαρόνι, μήκους περίπου 6-7 εκατοστών.

	4. Ενώστε τα δύο άκρα του «μακαρονιού» μεταξύ τους, δημιουργώντας έναν κύκλο. 5. Κάντε το ίδιο με όλα τα κομμάτια πηλού. 6. Τοποθετήστε τους κύκλους τον ένα πάνω στον άλλο ομοιόμορφα, προσπαθώντας να κολλήσει ο ένας πάνω στον άλλο. 7. Νιώστε την υφή της δημιουργίας σας.
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Οι συμμετέχοντες θα έχουν βοηθούς σε κάθε βήμα.
ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	Θα υπάρχει απόσταση ασφαλείας μεταξύ των συμμετεχόντων, ανάλογα με τον χώρο. Θα παρέχεται βοήθεια καθ' όλη τη διάρκεια της δραστηριότητας.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Οι συμμετέχοντες μαθαίνουν πώς να χρησιμοποιούν τον πηλό και, σε συνδυασμό με την εξάσκηση στις επόμενες δραστηριότητες, νιώθουν ελεύθεροι να εκφραστούν, να κάνουν λάθη και να μάθουν μέσα από τη διαδικασία.

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Σωστή στάση του σώματος**
ΣΤΟΧΟΣ	Ο στόχος της δραστηριότητας είναι να προάγει τη σωστή στάση του σώματος, εργονομία και συμμετοχή των μυών κατά τη διάρκεια της εργασίας με πηλό. Αποσκοπεί να βοηθήσει τους συμμετέχοντες να υιοθετήσουν και να κρατήσουν μια άνετη στάση σώματος κατά την εργασία με πηλό, μειώνοντας τον κίνδυνο καταπόνησης ή τραυματισμού. Παρέχοντας καθοδήγηση για την τοποθέτηση, την κίνηση και τη στάση του σώματος, η δραστηριότητα στοχεύει στη βελτίωση της γενικότερης εμπειρίας, της παραγωγικότητας και της ευεξίας των συμμετεχόντων.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Συμμετέχοντες, εκπαιδευτές, βοηθοί.
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Κατανόηση της σημασίας της σωστής ευθυγράμμισης και στάσης του σώματος. Επίγνωση της τοποθέτησης και της κίνησης του σώματος για την αποφυγή δυσφορίας ή καταπόνησης. Εκμάθηση τεχνικών για βελτιστοποίηση της στάσης του σώματος και της εργονομίας κατά την εργασία με πηλό. Εφαρμογή των γνώσεων και των δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν για την υιοθέτηση μιας υγιούς και ορθής στάσης του σώματος σε μελλοντικές δραστηριότητες που σχετίζονται με τον πηλό.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Προφορική επικοινωνία Εξάσκηση των συμμετεχόντων στις κινητικές τους δεξιότητες

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Λόγω της έλλειψης χώρου, οι συμμετέχοντες θα χωριστούν σε ομάδες των δέκα ή περισσότερων ατόμων.
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	1 – 1,5 ώρα
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	1 καρέκλα ανά συμμετέχοντα
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Παρέχετε σε κάθε συμμετέχοντα μια καρέκλα (αν υπάρχει). Αν ο χώρος είναι περιορισμένος, βάλτε τους συμμετέχοντες να καθίσουν στο πάτωμα σε μια άνετη θέση.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Ξεκινήστε με μια σύντομη εισαγωγή για τη σημασία της σωστής στάσης του σώματος κατά την εργασία με πηλό. 2. Επιδείξτε και εξηγήστε τη σωστή ευθυγράμμιση και στάση του σώματος, δίνοντας έμφαση στα βασικά σημεία, όπως το να κάθονται ή να στέκονται ίσια, να κρατούν τη σπονδυλική στήλη σε ευθεία γραμμή και να χαλαρώνουν τους ώμους. 3. Καθοδηγήστε τους συμμετέχοντες σε απλά τεντώματα για προθέρμανση και χαλάρωση των μυών πριν από την εργασία με πηλό. 4. Πείτε στους συμμετέχοντες να προσέχουν τη στάση του σώματός τους καθ’ όλη τη διάρκεια της δραστηριότητας. Υπενθυμίστε τους να κάθονται ή να στέκονται σε μια άνετη θέση, με την πλάτη τους σωστά στηριγμένη και τον αυχένα και τους ώμους τους χαλαρούς. 5. Παρέχετε ανατροφοδότηση και εισηγήσεις στον κάθε συμμετέχοντα ξεχωριστά, βοηθώντας τον να προσαρμόσει τη στάση του σώματός του όπως χρειάζεται. 6. Ενσωματώστε τακτικά διαλείμματα κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, ώστε οι συμμετέχοντες να μπορούν να τεντωθούν, να κινηθούν στον χώρο και να επαναφέρουν τη στάση του σώματός τους στη σωστή θέση. 7. Παρέχετε εργονομικά εργαλεία ή εξοπλισμό, όπως καρέκλες και τραπέζια, για να διευκολύνετε τη σωστή ευθυγράμμιση του σώματος και να μειώσετε την καταπόνηση. 8. Ολοκληρώστε τη δραστηριότητα υπενθυμίζοντας τη σημασία της σωστής στάσης του σώματος και ενθαρρύνοντας τους συμμετέχοντες να συνεχίσουν να εφαρμόζουν τη σωστή στάση του σώματος στις μελλοντικές τους δραστηριότητες που σχετίζονται με τον πηλό.

ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	Θα υπάρχει απόσταση ασφαλείας μεταξύ των συμμετεχόντων, ανάλογα με τον χώρο. Θα παρέχεται βοήθεια καθ' όλη τη διάρκεια της δραστηριότητας.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Η σωστή στάση του σώματος επιτρέπει την καλύτερη ευθυγράμμιση του σώματος, η οποία βελτιώνει το γενικότερο αίσθημα άνεσης, αποτελεσματικότητας και ελέγχου κατά τη διάρκεια της δημιουργικής διαδικασίας. Δίνοντας έμφαση στη σημασία της σωστής στάσης του σώματος, οι συμμετέχοντες μπορούν να αναπτύξουν υγιείς συνήθειες που μπορούν να υιοθετήσουν όχι μόνο κατά την εργασία με τον πηλό αλλά και σε διάφορες άλλες πτυχές της καθημερινής τους ζωής, προάγοντας τη συνολική ευημερία και τη μακροπρόθεσμη σωματική τους υγεία.

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Το αγαλματάκι του εαυτού μου**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να βελτιώσει τις δεξιότητες έκφρασης και δημιουργίας των συμμετεχόντων, χρησιμοποιώντας το σώμα ή τα άκρα τους ως έμπνευση για τη δημιουργία ενός έργου από πηλό. Τους ενθαρρύνει να εξερευνήσουν τη μορφή του σώματός και να τη «μεταφράσουν» σε ένα δημιουργικό έργο τέχνης. Μέσω αυτής της διαδικασίας, οι συμμετέχοντες μπορούν να αναπτύξουν τις καλλιτεχνικές τους δεξιότητες και να βελτιώσουν την ικανότητα αυτοέκφρασής τους.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Συμμετέχοντες, εκπαιδευτές, βοηθοί.
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Βελτίωση των δεξιοτήτων στη γλυπτική και τον χειρισμό του πηλού, για την αναπαράσταση του σώματος ή των άκρων. Προώθηση της δημιουργικότητας και της αυτοέκφρασης μέσω της εξερεύνησης των προσωπικών σωματικών χαρακτηριστικών. Ενίσχυση του αισθήματος υπερηφάνειας για τα μοναδικά σωματικά χαρακτηριστικά του ατόμου.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Προφορική επικοινωνία Αισθητηριακές εμπειρίες μέσω της αφής Εξάσκηση στις κινητικές δεξιότητες Εξάσκηση στις καλλιτεχνικές δεξιότητες
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Λόγω της έλλειψης χώρου, οι συμμετέχοντες θα χωριστούν σε ομάδες των δέκα ή περισσότερων ατόμων.
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	4 ώρες (με διαλείμματα των 30 λεπτών)

ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	1 κομμάτι πηλού για κάθε συμμετέχοντα 1 μολύβι (αχρησιμοποίητο, όχι αιχμηρό) ανά συμμετέχοντα
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Δίνονται στους συμμετέχοντες τα εργαλεία και ο πηλός.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Εξοικειωθείτε με τον πηλό, ψηλαφώντας τον με τα χέρια σας. 2. Πάρτε μικρές ποσότητες πηλού και δώστε τους το σχήμα διάφορων μερών του σώματος, εστιάζοντας σε ένα κάθε φορά. 3. Δώστε προσοχή στις λεπτομέρειες και προσθέστε διαφορετικές υφές καθώς πλάθετε κάθε μέρος του σώματος. 4. Αφήστε τη φαντασία και τη μνήμη σας να σας καθοδηγήσει. 5. Ενώστε τα επιμέρους μέρη του σώματος μεταξύ τους βρέχοντας τις επιφάνειες και πιέζοντας τις απαλά. 6. Χρησιμοποιήστε το μολύβι για να δημιουργήσετε διαφορετικές υφές, να δώσετε σχήμα στα μαλλιά ή να προσθέσετε μικρές λεπτομέρειες στο αγαλματάκι. 7. Εξερευνήστε το τελικό γλυπτό με τα χέρια σας, εκτιμώντας τη μοναδική αναπαράσταση του σώματός σας. 8. Δώστε ένα μεγάλο χειροκρότημα σε όλη την ομάδα για την προσπάθειά της. 9. Όταν στεγνώσει ο πηλός, οι συμμετέχοντες θα έχουν την ευκαιρία να αγγίξουν όλα τα αγαλματάκια, μετά από την άδεια του δημιουργού, ώστε να νιώσουν και να θαυμάσουν όλους τους μοναδικούς τύπους σώματος που δημιούργησε η φύση.
ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	Θα υπάρχει απόσταση ασφαλείας μεταξύ των συμμετεχόντων, ανάλογα με τον χώρο. Θα παρέχεται βοήθεια καθ' όλη τη διάρκεια της δραστηριότητας.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Μέσω αυτής της διαδικασίας μαθαίνουμε να αγαπάμε, να θαυμάζουμε και να ενθαρρύνουμε τον εαυτό μας σε κάθε στάδιο της ζωής. Κάθε άνθρωπος είναι διαφορετικός και μοναδικός.
ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ	Αν δυσκολεύονται οι συμμετέχοντες, μπορούν να δημιουργήσουν μόνο ένα μέρος του σώματός τους (έχοντας βοήθεια).

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Φτιάχνω τη δική μου μάσκα**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να δώσει την ευκαιρία στους συμμετέχοντες να εξερευνήσουν και να εκφράσουν την ταυτότητα, τα συναισθήματα και την προσωπικότητά τους μέσω της διαδικασίας της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Παρέχει μια ευκαιρία για αναστοχασμό και εξερεύνηση του εαυτού, δίνοντας τη δυνατότητα στα άτομα να εμβαθύνουν στις σκέψεις και τα συναισθήματά τους. Επιπλέον, η δημιουργία μιας μάσκας από πηλό μπορεί να αποτελέσει μια θεραπευτική και μετασχηματιστική εμπειρία, συμβάλλοντας στην προσωπική ανάπτυξη, αλλά και στην ανάπτυξη των δημιουργικών δεξιοτήτων.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Συμμετέχοντες, εκπαιδευτές, βοηθοί.
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Εξερεύνηση διάφορων εκφράσεων προσώπου, χειρονομιών και συμβόλων. Ενδοσκόπηση και αναστοχασμός, για εξερεύνηση της ταυτότητας, των συναισθημάτων και του εσωτερικού κόσμου. Δημιουργική έκφραση μέσα από τον σχεδιασμό και τη δημιουργία της δικής τους μοναδικής μάσκας.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Προφορική επικοινωνία Αισθητηριακές εμπειρίες μέσω της αφής Εξάσκηση στις κινητικές δεξιότητες Εξάσκηση στις καλλιτεχνικές δεξιότητες/δεξιότητες κεραμικής επεξεργασίας
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Λόγω της έλλειψης χώρου, οι συμμετέχοντες θα χωριστούν σε ομάδες των δέκα ή περισσότερων ατόμων.
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	3 – 3,5 ώρες
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	1 κομμάτι πηλού για κάθε συμμετέχοντα 1 αχρησιμοποίητο (όχι αιχμηρό) μολύβι για κάθε συμμετέχοντα 1 κουμπί για κάθε συμμετέχοντα 1 κουτάλι για κάθε συμμετέχοντα
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Διανομή των εργαλείων στους συμμετέχοντες.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Ετοιμάστε τον πηλό και τα εργαλεία. 2. Σχεδιάστε και σχηματίστε τη μάσκα (μάσκα για ολόκληρο το πρόσωπο, μάσκα για το μισό πρόσωπο, μάσκα ζώου)

	3. Αφαιρέστε τον περιττό πηλό από το σημείο των ματιών, του στόματος ή από άλλα σημεία, για να δημιουργήσετε τρύπες, αν θέλετε. 4. Προσθέστε χαρακτηριστικά προσώπου. 5. Δημιουργήστε υφές και λεπτομέρειες με τα εργαλεία που σας δίνονται. 1) Αφήστε τη μάσκα να στεγνώσει. 2) Προαιρετικά: Ζωγραφίστε ή διακοσμήστε τη μάσκα. 3) Δώστε ένα μεγάλο χειροκρότημα σε όλη την ομάδα.
ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	Θα υπάρχει απόσταση ασφαλείας μεταξύ των συμμετεχόντων, ανάλογα με τον χώρο. Θα παρέχεται βοήθεια καθ' όλη τη διάρκεια της δραστηριότητας.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Η κατασκευή μιας πήλινης μάσκας μπορεί να έχει θεραπευτικά οφέλη, βοηθώντας στον αναστοχασμό, την εξερεύνηση των συναισθημάτων και την ανακούφιση από το στρες. Αναπτύσσει επίσης τις γνωστικές ικανότητες, τις ικανότητες επίλυσης προβλημάτων και τις λεπτές κινητικές δεξιότητες. Τέλος, ενδυναμώνει το άτομο, ενισχύει την αυτοπεποίθησή του και του δίνει την ευκαιρία να συμμετέχει σε μια ικανοποιητική και ευχάριστη εμπειρία.
ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ	1 παλέτα ζωγραφικής. 1 πινέλο ζωγραφικής. Αν υπάρχει η δυνατότητα, οι συμμετέχοντες μπορούν να ζωγραφίσουν μέρος της μάσκας ή ολόκληρη τη μάσκα.

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Το αγαπημένο μου αντικείμενο**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι οι συμμετέχοντες να εκφράσουν τις προτιμήσεις και τα ενδιαφέροντά τους, δημιουργώντας και επικοινωνώντας τα αγαπημένα τους αντικείμενα ή συνήθειες μέσω του πηλού. Μέσω της δημιουργίας αντικειμένων που μπορούν να φορεθούν, οι συμμετέχοντες χρησιμοποιούν τον πηλό ως μέσο έκφρασης και ενδυνάμωσης των μεταξύ τους σχέσεων, καλλιεργώντας το αίσθημα των κοινών εμπειριών και ενδιαφερόντων.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Συμμετέχοντες, εκπαιδευτές, βοηθοί.
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Προώθηση της δημιουργικότητας. Ενίσχυση της ικανότητας αυτοέκφρασης. Αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών της ομάδας.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Προφορική επικοινωνία Αισθητηριακές εμπειρίες μέσω της αφής

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Λόγω της έλλειψης χώρου, οι συμμετέχοντες θα χωριστούν σε ομάδες των δέκα ή περισσότερων ατόμων.
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	4 ώρες
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	1 κομμάτι πηλού για κάθε συμμετέχοντα 1 αχρησιμοποίητο (όχι αιχμηρό) μολύβι για κάθε συμμετέχοντα 1 κουμπί για κάθε συμμετέχοντα 1 κουτάλι για κάθε συμμετέχοντα
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Διανομή των εργαλείων στους συμμετέχοντες.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Ετοιμάστε τον πηλό και τα απαραίτητα εργαλεία. 2. Αποφασίστε τον τύπο του αξεσουάρ που θέλετε να δημιουργήσετε. 3. Πλάστε και διαμορφώστε τον πηλό με τα χέρια σας, φροντίζοντας το αντικείμενο να εφαρμόζει άνετα. 4. Χρησιμοποιήστε τα εργαλεία που σας δίνονται. Δημιουργήστε σχήματα και υφές 5. Δώστε προσοχή στις λεπτομέρειες και τις υφές, προσθέτοντας διακοσμητικά στοιχεία ή μικρά κομμάτια πηλού, αν θέλετε. 6. Προσαρμόστε το μέγεθος και την εφαρμογή ανάλογα. 7. Αφήστε τον πηλό να στεγνώσει ή να σκληρύνει σύμφωνα με τις οδηγίες. 8. Προαιρετικά, βάψτε ή βερνικώστε το τελικό αποτέλεσμα, ώστε να το κάνετε πιο ελκυστικό οπτικά. 9. Δώστε ένα μεγάλο χειροκρότημα σε όλη την ομάδα.
ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	Όλοι οι συμμετέχοντες θα έχουν βοηθούς. Θα υπάρχει κατάλληλη απόσταση μεταξύ τους, ώστε να αποφευχθεί ο συνωστισμός και οι τραυματισμοί.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Η δραστηριότητα αυτή προωθεί την έννοια της ποικιλομορφίας και της ατομικότητας, μέσα από την εκτίμηση της ομορφιάς των διαφορετικών οπτικών και καλλιτεχνικών εκφράσεων. Προωθεί τη συμπερίληψη, δίνοντας έμφαση στις προσωπικές επιλογές και τον μοναδικό τρόπο που έχει κάθε άνθρωπος να αναπαριστά τον εαυτό του.
ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ	1 πινέλο ζωγραφικής 1 παλέτα ζωγραφικής
	Αν θέλουν, οι συμμετέχοντες μπορούν να δώσουν χρώμα στα έργα τους.

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Δώστε ζωή σε μια πήλινη φιγούρα**

ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να βοηθήσει τους συμμετέχοντες να βελτιώσουν τις κινητικές τους δεξιότητες και να τον έλεγχο των κινήσεων των χεριών τους. Επίσης, αυξάνει τη συγκέντρωση, την υπομονή και την προσοχή στη λεπτομέρεια, αφού οι συμμετέχοντες χειρίζονται τον πηλό για να δώσουν ζωή στα αγαλματίδιά τους. Μέσω αυτής της διαδικασίας, οι συμμετέχοντες βελτιώνουν τις λεπτές κινητικές τους δεξιότητες, ενώ παράλληλα εκφράζουν τη δημιουργικότητα και τη φαντασία τους.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Συμμετέχοντες, εκπαιδευτές, βοηθοί.
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Ενίσχυση των λεπτών κινητικών δεξιοτήτων και του συντονισμού των χεριών, καθώς οι συμμετέχοντες τελειοποιούν τις κινήσεις τους και χειρίζονται τον πηλό με ακρίβεια. Προώθηση της αυτοπεποίθησης και της αυτοεκτίμησης. Αίσθημα ικανοποίησης και υπερηφάνειας για τις καλλιτεχνικές τους δημιουργίες.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Προφορική επικοινωνία Αισθητηριακές εμπειρίες μέσω της αφής
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Λόγω της έλλειψης χώρου, οι συμμετέχοντες θα χωριστούν σε ομάδες των δέκα ή περισσότερων ατόμων.
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	4 ώρες
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	1 κομμάτι πηλού για κάθε συμμετέχοντα 1 αχρησιμοποίητο (όχι αιχμηρό) μολύβι για κάθε συμμετέχοντα Βασικά εργαλεία κεραμικής.
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Διανομή των εργαλείων στους συμμετέχοντες
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Ετοιμάστε ένα μικρό κομμάτι πηλού, ζυμώνοντάς το μέχρι να γίνει μαλακό και εύπλαστο. 2. Δώστε στον πηλό ένα βασικό σχήμα, π.χ. μπάλα ή κύλινδρο, το οποίο θα χρησιμεύσει ως βάση για τη φιγούρα σας. 3. Αρχίστε να προσθέτετε λεπτομέρειες στο αγαλματάκι, ξεκινώντας με το κεφάλι, το σώμα και τα άκρα. Χρησιμοποιήστε τα δάχτυλά σας και απλά εργαλεία για να πλάσετε και να διαμορφώσετε τον πηλό όπως θέλετε.

	4. Δώστε προσοχή στις αναλογίες και τη συμμετρία κατά τη διάρκεια της δημιουργίας του έργου σας, διασφαλίζοντας ότι υπάρχει σωστή αναλογία και ισορροπία μεταξύ των διάφορων μερών του. 5. Καθορίστε τη στάση του σώματος του γλυπτού. Αποφασίστε αν θέλετε να κάθεται, να είναι ακίνητο, να χορεύει και ενεργήστε αναλόγως. 6. Κάντε διαλείμματα, ώστε να κάνετε ένα βήμα πίσω και να αξιολογείτε τη φιγούρα σας από διάφορες οπτικές γωνίες, κάνοντας τις απαραίτητες τροποποιήσεις για να πετύχετε το επιθυμητό αποτέλεσμα. 7. Χρησιμοποιήστε τα εργαλεία που σας δόθηκαν για να προσθέσετε διαφορετικές υφές στο αγαλματάκι σας. 8. Αφήστε τον πηλό να στεγνώσει και να σκληρύνει σύμφωνα με τις οδηγίες για το συγκεκριμένο είδος πηλού που χρησιμοποιείτε. 9. Όταν τα αγαλματάκια είναι έτοιμα, δώστε ένα μεγάλο χειροκρότημα σε όλη την ομάδα.
ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	Θα υπάρχει κατάλληλη απόσταση μεταξύ των συμμετεχόντων, ώστε να νιώθουν άνετα. Δε θα χρησιμοποιηθούν αιχμηρά εργαλεία. Θα δοθεί βοήθεια κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Η δημιουργία αγαλματιδίων από πηλό μπορεί να είναι μια θεραπευτική και καθαρτική εμπειρία, που δίνει την ευκαιρία στα άτομα να εκφράσουν τα συναισθήματά τους και να εκτονώσουν το άγχος. Η επίδειξη και η αλληλοπαρατήρηση των πήλινων φιγούρων μπορεί να αποτελέσει ευκαιρία για ουσιαστικές συζητήσεις και συνδέσεις μεταξύ των συμμετεχόντων.

ΚΕΡΑΜΙΚΑ (πρακτικές τεχνικές δεξιότητες)

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Πιάτο**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να αυξήσει τις δεξιότητες των συμμετεχόντων στη χρήση του πλάστη.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Οποιοσδήποτε, με ικανότητα κίνησης των χεριών
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Βελτίωση κινητικών δεξιοτήτων. Εξοικείωση με τη χρήση πλάστη. Επίδειξη υπομονής και επιμονής.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Καθοδηγούμενη δραστηριότητα
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	6
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	120 λεπτά
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Ανά συμμετέχοντα: 1 κομμάτι πηλού Ανά συμμετέχοντα (ή ανά δύο): 1 πλάστης 1 πλαστική κάρτα 1 μαχαίρι ή γλυφίδα Λίγο νερό
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	1. Ετοιμάστε τον πηλό και τα εργαλεία. 2. Δώστε έναν πλάστη σε κάθε συμμετέχοντα ή σε κάθε δύο συμμετέχοντες.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Δώστε ένα κομμάτι πηλού σε κάθε συμμετέχοντα. 2. Περνώντας τον πλάστη πάνω από τον πηλό, βεβαιωθείτε ότι το πάχος του είναι ομοιόμορφα κατανεμημένο. 3. Προσπαθήστε το πάχος να είναι δύο εκατοστά. 4. Λειάνετε και τις δύο πλευρές με μια πλαστική κάρτα. 5. Αποφασίστε ποια θα είναι η μορφή και το μέγεθος του πιάτου και κόψτε με ένα μαχαίρι ή μια γλυφίδα. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ένα χαρτόνι ως πρότυπο, βάζοντάς το πάνω από τον πηλό και κόβοντας γύρω από αυτό. 6. Αφαιρέστε τον πηλό που εξέχει από το πρότυπο προσεκτικά, κάνοντας σχισμές. 7. Χρησιμοποιήστε τον υπόλοιπο πηλό για να φτιάξετε τις άκρες του πιάτου. 8. Καθώς περιστρέφετε το πιάτο, δημιουργήστε τις άκρες. Τοποθετώντας το πιάτο πάνω σε ένα φύλλο χαρτιού, θα κάνετε την περιστροφή πιο εύκολη. 9. Σχηματίστε μια καμπύλη στις άκρες, που να δείχνει προς τα πάνω.

	10. Λειάνετε τις άκρες, χρησιμοποιώντας ένα μικρό κομμάτι υγρού πηλού.
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Οι συμμετέχοντες κάνουν έναν απολογισμό για το τι ήταν εύκολο ή δύσκολο σε αυτή τη δραστηριότητα.
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Για να έχει ο πηλός ομοιόμορφο πάχος, οι συμμετέχοντες μπορούν να χρησιμοποιήσουν ξύλινες ράβδους (πηχάκια). Αν δεν είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση του πλάστη, δώστε τους μερικά λεπτά για να κάνουν εξάσκηση στο τραπέζι.
ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	Βεβαιωθείτε ότι υπάρχει αρκετός χώρος μεταξύ των εκπαιδευόμενων, ώστε να χρησιμοποιούν τον πλάστη χωρίς κίνδυνο να χτυπήσουν ο ένας τον άλλο.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Δημιουργώντας το δικό τους οικιακό σκεύος, οι συμμετέχοντες ενισχύουν την αυτοπεποίθησή τους.
ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ	Οι συμμετέχοντες μπορούν να διακοσμήσουν το πιάτο με διάφορες υφές, προσθέτοντας «μακαρόνια» πηλού, ζωγραφίζοντας ή χρησιμοποιώντας την τεχνική του τσιμπήματος.
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΥΛΙΚΟ	https://www.wikihow.com/Slab-Clay
ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ	https://youtu.be/8XH7Eak44Qo https://www.instructables.com/Slab-Thickness-Sticks-for-Clay/

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Πλακάκι**
ΣΤΟΧΟΣ	Σκοπός αυτής της δραστηριότητας είναι να αναπτύξει τις δεξιότητες των συμμετεχόντων στη δημιουργία κεραμικών πλακιδίων.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Οποιοσδήποτε, με ικανότητα κίνησης των χεριών
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Γνώση της ιστορίας των κεραμικών πλακιδίων. Εκμάθηση της χρήσης εργαλείων διαμόρφωσης πηλού. Πειραματισμός με τεχνικές διακόσμησης πηλού
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Καθοδηγούμενη εξερεύνηση
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	10
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	120 λεπτά
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Ένα χαρτόνι περίπου 15x15 εκ. ανά συμμετέχοντα Ξύλινο εργαλείο διαμόρφωσης πηλού Ξύλινα εργαλεία μοντελοποίησης Λούπα (εργαλείο με στρογγυλό σύρμα) Βελόνα κεραμικής

ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	1. Σύντομη εισαγωγή στην ιστορία των κεραμικών πλακιδίων, με έμφαση στην παραδοσιακή χειροτεχνία. 2. Ετοιμάστε μια λεπτή ξύλινη σανίδα ή χαρτόνι για κάθε συμμετέχοντα, περίπου 15x15 εκ το καθένα.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Δημιουργήστε μια χοντρή πλάκα πηλού 3-5 εκατοστών. 2. Χρησιμοποιώντας το χαρτόνι ως πρότυπο και κόψτε την πλάκα, ώστε να φτιάξετε ένα ομοιόμορφο πλακάκι. 3. Διακοσμήστε ή σχεδιάστε την επιφάνεια του πλακιδίου με οποιοδήποτε εργαλείο (μπορείτε να προτείνετε ένα συγκεκριμένο θέμα, π.χ. εμπνευσμένο από τις τοπικές παραδόσεις). 4. Σε περίπτωση που θα τοποθετήσετε το πλακάκι στον τοίχο, φροντίστε να χαράξετε μερικές γραμμές στην πίσω επιφάνεια, αν το πλακάκι είναι χοντρό, ή στην μπροστινή επιφάνεια, αν το πλακάκι είναι λεπτό. Σε περίπτωση που θα τοποθετήσετε το πλακάκι στον τοίχο με μηχανισμό, με τη χρήση ενός εργαλείου μοντελοποίησης πιέστε προς τα κάτω και προς τα εμπρός, για να δημιουργήσετε μια εγκοπή.
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Πού θα θέλατε να τοποθετήσετε το πλακάκι σας; Μπορείτε να σκεφτείτε κάποιο χώρο που μπορούν να τοποθετηθούν μαζί όλα τα πλακάκια της ομάδας;
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Σε περίπτωση που θέλετε να δημιουργήσετε ένα ενιαίο έργο με όλα τα πλακάκια, βεβαιωθείτε ότι οι συμμετέχοντες δουλεύουν με το ίδιο μέγεθος χαρτονιού και πλάκας πηλού.
ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	Εξηγήστε τον τρόπο χρήσης των εργαλείων διαμόρφωσης πηλού. Είναι προτιμότερο να χρησιμοποιήσετε ξύλινα εργαλεία.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Αναφορά στον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι έφτιαχναν κεραμικά πλακάκια στο παρελθόν και συνειδητοποίηση του τρόπου με τον οποίο η τεχνολογία έχει εξελιχθεί όσον αφορά τη βιομηχανική παραγωγή κεραμικών πλακιδίων για χρήση σε κτίρια και όχι μόνο.
ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ	Οι συμμετέχοντες μπορούν να δημιουργήσουν περισσότερα από ένα πλακάκια, χρησιμοποιώντας μια μεγαλύτερη πλάκα πηλού και χαρτόνι, και στη συνέχεια να κόψουν μικρότερα πλακάκια με τη χρήση μικρότερων χαρτονιών. Για παράδειγμα, για να δημιουργήσουν εννιά πλακάκια, χρησιμοποιούν ένα μεγάλο χαρτόνι και το 1/3 του χαρτονιού, για να χωρίσουν την πλάκα σε τρία οριζόντια και κάθετα πλακάκια.
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΥΛΙΚΟ	https://www.britannica.com/art/azulejo
ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ	https://youtu.be/gLpW7YIdwzA

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Κατασκευή κεραμικού με χρήση πλακών από πηλό**
ΣΤΟΧΟΣ	Σκοπός αυτής της δραστηριότητας είναι να βελτιώσει τις δεξιότητες των συμμετεχόντων στη δημιουργία κεραμικού με πλάκες.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Οποιοσδήποτε, με ικανότητα κίνησης των χεριών
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Γνώση της ιστορίας της κεραμικής με πλάκες, από την αρχαιότητα έως τη σύγχρονη εποχή. Κατανόηση της έννοιας της δημιουργίας γεωμετρικών μορφών. Καλλιτεχνική έκφραση με τον σχεδιασμό ενός γεωμετρικού κεραμικού έργου. Σωστή χρήση των υλικών και εργαλείων.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Καθοδηγούμενη εξερεύνηση
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	6
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	240 λεπτά
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Πηλός Μεγάλο κομμάτι χαρτί/χαρτόνι Μηχάνημα για πλάκες πηλού (φιλιέρα) (Slab roller) Μπουκάλι ψεκασμού Εργαλείο χάραξης
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Παρουσιάστε την τεχνική και την ιστορία της κεραμικής από πλάκες πηλού. Τα αγγεία αυτά έχουν έντονες γωνίες και γεωμετρικά σχήματα. Μπορείτε να δείξετε φωτογραφίες ή να παρουσιάσετε κάποια έργα ζωντανά στην τάξη.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Σχεδιάστε το κεραμικό που θα φτιάξετε σε ένα χαρτί. 2. Πάρτε ένα έτοιμο κομμάτι πηλού και δώστε του σχήμα κύβου ή κυλίνδρου. 3. Βάλτε την παλάμη σας πάνω στον πηλό. Στη συνέχεια, γείρετε αργά πάνω στον πηλό με το βάρος του σώματός σας, για να τον συμπιέσετε και να τον κάνετε επίπεδο. 4. Γυρίστε τον πηλό από την άλλη πλευρά και επαναλάβετε τη διαδικασία (περίπου 4 φορές). 5. Ο πηλός θα αρχίσει να παίρνει τη μορφή πλάκας. Δουλέψτε τον μέχρι να φτάσει περίπου τα 2-3 εκατοστά. 6. Κάντε το πάχος ομοιόμορφο με ένα μηχάνημα για πλάκες πηλού (φιλιέρα). 7. Δημιουργήστε όσες πλάκες χρειάζονται για το έργο. 8. Τοποθετήστε τις πλάκες στην τελική τους θέση. 9. Χαράξτε και βρέξτε με αραιωμένο πηλό (επίχρισμα) τις άκρες των πλακών, ώστε να ενώσετε τα μέρη.

	10. Προσθέστε τη βάση. 11. Κόψτε τον πηλό που περισσεύει από την κάτω πλάκα.
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Παρουσιάστε το έργο στην ομάδα περιγράφοντας τη διαδικασία δημιουργίας του (την έμπνευση, την ιδέα, τυχόν δυσκολίες και πώς τις ξεπεράσατε) και τα συναισθήματά σας κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας.
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να δουλεύουν αργά με τον πηλό στην αρχή. Αν το κάνουν πολύ γρήγορα, μπορεί να σπάσουν οι δεσμοί μεταξύ των σωματιδίων. Σε περίπτωση που δεν στηρίζονται οι μαλακές πλάκες πηλού, χρησιμοποιήστε κάτι όπως ένα βιβλίο ή ένα κουτί ως στήριγμα.
ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	Βεβαιωθείτε ότι υπάρχει αρκετός χώρος γύρω από κάθε συμμετέχοντα για να δουλεύουν με τις πλάκες πηλού.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Οι συμμετέχοντες γνωρίζουν καλύτερα την καλλιτεχνική διαδικασία δημιουργίας ενός αυθεντικού έργου τέχνης. Η προετοιμασία (δημιουργία προσχεδίων/σκίτσων) τους βοηθά να βελτιώσουν τις δεξιότητες σχεδιασμού τους.
ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ	Οι συμμετέχοντες μπορούν να διακοσμήσουν με τα κομμάτια πηλού που περίσσεψαν και/ή να κάνουν επίστρωση με υάλωμα.
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΥΛΙΚΟ	https://gagosian.com/exhibitions/2020/john-mason-geometric-force/ https://www.wikihow.com/Slab-Clay https://www.clevelandart.org/art/1964.330 https://wheelandclay.com/blog/handbuilding-pottery/ https://wheelandclay.com/blog/slip-and-score-clay/
ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ	https://wheelandclay.com/blog/slab-building-lesson-plan/ https://juliannakunstler.com/ceramics1.php

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Κεραμικό με την «τσιμπητή» μέθοδο**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι η εξοικείωση με τον πηλό και με μια απλή τεχνική κεραμικής, καθώς και η απόκτηση αυτοπεποίθησης.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Οποιοσδήποτε, με ικανότητα κίνησης των χεριών
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Περιγραφή της αίσθησης του πηλού. Διαμόρφωση του πηλού μόνο με τη χρήση των χεριών. Δημιουργία μιας απλής κατασκευής από πηλό.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Καθοδηγούμενη εξερεύνηση
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	12

ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	60 λεπτά
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Πηλός
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Τα αγγεία που έχουν φτιαχτεί με την «τσιμπητή» μέθοδο είναι μερικά από τα αρχαιότερα αρχαιολογικά αντικείμενα που έχουν βρεθεί στον πλανήτη. Παρουσιάστε μερικές εικόνες αρχαίων και σύγχρονων αγγείων και/ή πραγματικά έργα στην τάξη.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Ξεκινήστε σχηματίζοντας μια λεία μπάλα που να χωράει στην παλάμη σας. 2. Βάλτε τον αντίχειρά σας στο κέντρο της μπάλας και πιέστε τον προς τα κάτω μέχρι τη μέση. 3. Περιστρέψτε τη μπάλα, ενώ πιέζετε τα τοιχώματα ομοιόμορφα προς τα έξω με το άλλο χέρι.
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Τι είδους έργα τέχνης ή αντικείμενα θα μπορούσατε να δημιουργήσετε με αυτή την τεχνική;
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Βεβαιωθείτε ότι δε δημιουργείτε εσοχές στην επιφάνεια της μπάλας πιέζοντας με τα δάχτυλά σας. Αντ' αυτού, χρησιμοποιήστε τις παλάμες σας για να σχηματίσετε τη μπάλα. Αν κατά λάθος τρυπήσετε τη βάση του δοχείου, σχηματίστε ξανά τον πηλό σε μπάλα και ξεκινήστε από την αρχή. Τα τοιχώματα μπορούν να έχουν όσο πάχος θέλετε. Ωστόσο, βεβαιωθείτε ότι δεν είναι λεπτότερα από ένα εκατοστό, γιατί δε θα πέσουν.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Οι συμμετέχοντες κατανοούν ότι ο πηλός είναι ένα υλικό που μπορούμε εύκολα να χειριστούμε.
ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ	Χρησιμοποιήστε δύο αγγεία για να δημιουργήσετε μια κοίλη σφαίρα. Ακολουθήστε το πρώτο βήμα όπως παραπάνω και στη συνέχεια χωρίστε την μπάλα σε δύο κομμάτια. Ακολουθήστε το δεύτερο βήμα και για τα δύο κομμάτια. Βάλτε τα δύο αγγεία μαζί, δημιουργώντας μια κοίλη σφαίρα. Ενώστε τα κοινά σημεία με τον αντίχειρά σας. Συνεχίστε να το δουλεύετε μέχρι να γίνει μια ομοιόμορφη σφαίρα. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και ένα εργαλείο μοντελοποίησης για να λειάνετε την επιφάνεια.
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΥΛΙΚΟ	https://juliannakunstler.com/ceram1_pinchpot.html
ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ	https://juliannakunstler.com/ceramics1.php https://www.wikihow.com/Make-a-Pinch-Pot Βίντεο για τη δημιουργία κοίλης σφαίρας: https://youtu.be/JyHZRaElb-Q / Βίντεο για το «τσιμπητό»: https://youtu.be/yn7oTvw8QRY

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Κεραμικό με τη μέθοδο του κορδονιού («μακαρόνι»)**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να μάθουν οι συμμετέχοντες τη μέθοδο του κορδονιού («μακαρόνι»), για να φτιάξουν ένα λειτουργικό ή μη λειτουργικό αγγείο.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Οποιοσδήποτε, με ικανότητα κίνησης των χεριών
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Εκμάθηση της τεχνικής του κορδονιού («μακαρόνι») Εκμάθηση της τεχνικής χάραξης και βρεξίματος (scoring and slip). Εξάσκηση στη μέθοδο του κορδονιού και εκμάθησή της μέσω της συνεχούς επανάληψης.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Καθοδηγούμενη δραστηριότητα
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	6
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	180 λεπτά
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Πηλός Καλούπι Ξύλινο εργαλείο διαμόρφωσης πηλού Εργαλείο μοντελοποίησης
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Δώστε ένα έτοιμο κομμάτι πηλού σε κάθε συμμετέχοντα.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Τα αγγεία αυτά δημιουργούνται με την ένωση κορδονιών πηλού. 1. Δημιουργήστε μια στρογγυλή βάση. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ένα καλούπι (όπως ένα ρολό χαρτοταινίας πάνω σε μια πλάκα πηλού) και να κόψετε το κομμάτι που εξέχει. Βάλτε τη βάση στην άκρη. 2. Πλάστε τον πηλό σε σχήμα κορδονιού («κουλούρες» πάχους 0,5-1,5 εκ.) 3. Ενώστε μεταξύ τους τα κορδόνια, αρχίζοντας με την ένωση του πρώτου στη βάση. 4. Χρησιμοποιήστε ένα εργαλείο μοντελοποίησης για να εξομαλύνετε την επιφάνεια. 5. Γεμίστε τα κενά με μικρές μπάλες πηλού.
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Παρατηρήστε τη δουλειά των άλλων συμμετεχόντων και ρωτήστε τους τι σκέφτονται και αισθάνονται γι’ αυτήν και τι θα μπορούσαν να αλλάξουν.
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Καθορίστε το μέγεθος του αγγείου πριν ξεκινήσετε και δημιουργήστε τη βάση ανάλογα. Οι συμμετέχοντες μπορούν να χρησιμοποιήσουν ένα μπολ ως καλούπι. Ο αριθμός των κορδονιών εξαρτάται από το πόσο ψηλό θα είναι το αγγείο.

	Τα κορδόνια πρέπει να φτιάχνονται γρήγορα για να μην χάνεται υγρασία από τον πηλό.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Η γρήγορη αντιστροφή της κατεύθυνσης με αυτή την τεχνική γίνεται εφικτή αφήνοντας τα επίπεδα κορδόνια να γίνουν σκληρά. Ένα άλλο πλεονέκτημα είναι το εύρος των αγγείων που μπορείτε να δημιουργήσετε.
ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ	Η κορυφή του αγγείου θα μπορούσε να έχει διαφορετικό σχήμα – αντί για κορδόνι θα μπορούσε για παράδειγμα να έχει κυματιστό τελείωμα.
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΥΛΙΚΟ	https://americanart.si.edu/artwork/coiled-pot-36246 https://wheelandclay.com/blog/coiling-pottery/#:~:text=of%20coil%20pottery.-,How%20old%20are%20coil%20pots%3F%20(a%20brief%20history),Asia%20than%20in%20other%20regions.
ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ	Πηγές: https://juliannakunstler.com/ceramics1.php https://juliannakunstler.com/ceram1_coil1.html https://www.theclaystudio.org/uploads/attachments/ckbb1ha3902xt8kcjg6wzuz5f-coilbowls.pdf Βίντεο: https://youtu.be/yn7oTvw8QRY

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Μπάλες πηλού**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι η εξοικείωση με τις ιδιότητες του πηλού και η δημιουργία με έναν ευχάριστο τρόπο.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Οποιοσδήποτε, με ικανότητα κίνησης των χεριών
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Εξάσκηση των λεπτών κινητικών δεξιοτήτων των μικρών μυών των χεριών. Μείωση του άγχους και του στρες μέσω της επαναληπτικής εξάσκησης. Καλλιτεχνική έκφραση μέσω της δημιουργίας μοναδικών μορφών.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Καθοδηγούμενη εξερεύνηση Πειραματισμός
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	12
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	120 λεπτά
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Πηλός
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Δώστε ένα έτοιμο κομμάτι πηλού σε κάθε συμμετέχοντα.

ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Πλάστε μικρές μπάλες πηλού με τον αντίχειρα, τον δείκτη και τον παράμεσο. 2. Αρχίστε να τις πιέζετε μεταξύ τους, ώστε να δημιουργήσετε μια ενιαία επιφάνεια και στη συνέχεια μια δομή.
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Αφήστε τους συμμετέχοντες να συγκρίνουν τις διαφορετικές δομές που δημιούργησαν.
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Μπορείτε να ξεκινήσετε με τη δημιουργία ενός σκίτσου ή να αφήσετε τους εκπαιδευόμενους να αυτοσχεδιάσουν.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Πρόκειται για μια απλή δραστηριότητα που μπορεί να βοηθήσει τους συμμετέχοντες να βελτιώσουν τη σχέση και την αυτοπεποίθησή τους στη χρήση του πηλού.
ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ	https://www.theottoolbox.com/clay-fine-motor-strengthening-exercises/

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Υάλωση (ή εφυάλωση)**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι οι συμμετέχοντες να κατανοήσουν και να εφαρμόσουν την τεχνική της υάλωσης σε μια κεραμική επιφάνεια.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Οποιοσδήποτε, με ικανότητα κίνησης των χεριών
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Εξάσκηση στη χρήση των υαλωμάτων. Εφαρμογή υαλωμάτων σε κεραμική επιφάνεια. Γνώση των διαφορών των υαλωμάτων.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Καθοδηγούμενη δραστηριότητα
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	6
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	240 λεπτά
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Πηλός Σφουγγάρι Κερί για κάλυψη επιφάνειας στην οποία δεν θέλουμε να γίνει υάλωση (Wax resist) Πινέλα
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Βεβαιωθείτε ότι το αντικείμενο έχει ψηθεί στον φούρνο για να γίνει σκληρό αλλά και πορώδες πριν την υάλωση. Η ακριβής θερμοκρασία για να ψήσετε το κεραμικό σας εξαρτάται από το μέγεθός του και τον τύπο του πηλού.

ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Η διαδικασία υάλωσης των κεραμικών περιλαμβάνει την ανάμειξη των υαλωμάτων, την εφαρμογή του υαλώματος στο κεραμικό σκεύος, το στέγνωμά του και, τέλος, τη φόρτωσή του στον φούρνο για ψήσιμο εφυάλωσης (glaze firing). Ο φούρνος ανεβάζει σιγά-σιγά την κατάλληλη θερμοκρασία για να λιώσει το πυρίτιο του υαλώματος, και στη συνέχεια ψύχεται ξανά αργά. 1. Αν παρατηρήσετε οποιαδήποτε εξογκώματα στο αγγείο τα οποία δε θα έπρεπε να υπάρχουν, τρίψτε τα με γυαλόχαρτο μέγεθος κόκκου 100. Στη συνέχεια, σκουπίστε το αντικείμενο με ένα υγρό σφουγγάρι, για να απομακρύνετε τη σκόνη που δημιουργήθηκε κατά το τρίψιμο. 2. Σκουπίστε το κεραμικό με ένα υγρό σφουγγάρι πριν ξεκινήσετε και κάθε φορά που λερώνεται. 3. Εφαρμόστε κερί στη βάση του αντικειμένου και στα σημεία όπου ενώνονται δύο ξεχωριστά μέρη. 4. Ανακατέψτε καλά το έτοιμο υάλωμα. Ακολουθήστε τις οδηγίες που αναγράφονται στη συσκευασία και ανακατέψτε μέχρι να μην υπάρχει παχύρρευστη ουσία στον πάτο ή υδαρές στρώμα από πάνω. Αν θέλετε, μπορείτε να αποσβολώσετε το υάλωμά σας με θειική μαγνησία (Epsom salt). Αυτή η απλή διαδικασία θα κρατήσει τα σωματίδια που σχηματίζουν παχύρρευστη ουσία σε αιώρηση. Γεμίστε ένα μικρό διαφανές φλιτζάνι με 1/4 φλιτζανιού ή 60 ml νερό για κάθε κουβά υαλώματος περίπου 5 γαλονιών (18-19 λίτρα), πασπαλίστε αργά με θειική μαγνησία το νερό και ανακατέψτε. Προσθέστε θειική μαγνησία μέχρι να μη διαλύεται πλέον στο νερό. Όταν δείτε αλάτι στον πυθμένα του φλιτζανιού σας, σημαίνει ότι έχετε φτάσει στο κατάλληλο εναιώρημα. Προσθέστε αυτό το υγρό στο υάλωμά σας και ανακατέψτε καλά. 5. Ρίξτε τα υαλώματα σε ένα μικρό πιάτο με τα δικά τους πινέλα. Κρατήστε κάθε χρώμα ξεχωριστά και χρησιμοποιήστε διαφορετικά πινέλα για να αποφύγετε την ανάμειξή τους. 6. Κάντε τη διακόσμηση με τα πινέλα σας, πριν την εφαρμογή του υαλώματος. Διακοσμήστε το αγγείο σας όπως θέλετε, βουτώντας το πινέλο στα χρώματα. Αυτή είναι μια ανοικτή διαδικασία· μπορείτε να στάξετε, να πετάξετε ή να ψεκάσετε χρώμα στο αγγείο σας, αν θέλετε να δοκιμάσετε κάτι διαφορετικό από την παραδοσιακή λεπτομερή διακόσμηση με πινέλο. Μπορείτε, επίσης, να καλύψετε όλη την επιφάνεια με ένα μόνο χρώμα, αν θέλετε μια απλή, ομοιογενή διακόσμηση. 7. Ξύστε το υάλωμα που περισσεύει με ένα μεταλλικό αντικείμενο που χρησιμοποιείται μόνο στα εργαστήρια κεραμικής. Αν εφαρμόσετε το υάλωμα σε λάθος σημείο ή αν αρχίσει να στάζει, ξύστε το με ένα μαχαίρι ή άλλο μεταλλικό αντικείμενο. Μετά σκουπίστε με ένα υγρό σφουγγάρι.

	8. Προσθέστε υάλωμα στο εσωτερικό κοίλων δοχείων με στενά ανοίγματα. Κατά την υάλωση ενός δοχείου, μιας κούπας ή άλλου αντικειμένου με εσωτερική επιφάνεια, μπορεί να είναι δύσκολο να δείτε το εσωτερικό ή να φτάσετε μέσα με το πινέλο. Αντ' αυτού, μπορείτε να ρίξετε μια μικρή ποσότητα υαλώματος στο εσωτερικό και να κυλήσετε το αντικείμενο με τα χέρια σας (φορώντας γάντια), ώστε να απλωθεί ομοιόμορφα. 9. Αφήστε να στεγνώσει η πρώτη στρώση υαλώματος πριν εφαρμόσετε την επόμενη. 10. Ολοκληρώστε τη διαδικασία με τη διακόσμηση επί του υαλώματος (overglaze). Η διακόσμηση αυτή δημιουργεί ένα γυαλιστερό, προστατευτικό φινίρισμα στην επιφάνεια του αντικειμένου. 11. Ψήστε το υάλωμα σύμφωνα με τις οδηγίες. Τα υαλώματα είναι είτε χαμηλής είτε υψηλής θερμοκρασίας και το ψήσιμό τους στη λάθος θερμοκρασία μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να σπάσει το κεραμικό ή να μην πετύχει η υάλωση.
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Οι σκέψεις σας μετά το μάθημα: Πώς ήταν το μάθημα;
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Φοράτε γάντια μίας χρήσης κατά τον χειρισμό του κεραμικού αντικειμένου, για να το διατηρήσετε όσο το δυνατόν πιο καθαρό. Αποφύγετε το ξέπλυμα ή το στάξιμο υπερβολικής ποσότητας νερού πάνω στο κεραμικό αντικείμενο. Χρησιμοποιείτε με φειδώ κάθε πλευρά του σφουγγαριού, για να το διατηρήσετε όσο το δυνατόν πιο καθαρό· μπορείτε να χρησιμοποιήσετε πολλά σφουγγάρια αν θέλετε. Λάβετε υπόψη σας το τελικό χρώμα του κάθε υαλώματος, όταν επιλέγετε το σχέδιό σας. Το σκόπιμο στάξιμο σταγόνων στο κεραμικό χρησιμοποιείται συχνά από τους καλλιτέχνες για τη δημιουργία ενός εντυπωσιακού αποτελέσματος, αλλά πρέπει να γνωρίζετε ότι οι παχιές σταγόνες μπορεί να αλλοιώσουν την υφή των κεραμικών και να επηρεάσουν το ψήσιμο. Για τους συμμετέχοντες που δυσκολεύονται πολύ να αναγνωρίσουν τα χρώματα, μπορείτε να συσχετίσετε τα χρώματα με μυρωδιές και άλλες αισθήσεις.
ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	Να φοράτε πάντοτε αναπνευστική μάσκα, για να αποφύγετε την εισπνοή σωματιδίων ξηρού υαλώματος, και να εργάζεστε σε εξωτερικό χώρο ή σε καλά αεριζόμενο δωμάτιο. Μην αφήνετε κανέναν κοντά στην περιοχή εργασίας χωρίς μάσκα. Συνιστάται η χρήση γαντιών και γυαλιών ασφαλείας.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Οι συμμετέχοντες θα κατανοήσουν τους διαφορετικούς τύπους υαλωμάτων που μπορούν να δώσουν χρώμα και υφή σε μια κεραμική επιφάνεια.

ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ	Φτιάξτε τα δικά σας υαλώματα: Αν αποφασίσετε να αναμείξετε ένα ξηρό υάλωμα σε μορφή σκόνης με νερό, ακολουθήστε προσεκτικά τις οδηγίες του κατασκευαστή, αλλιώς το υάλωμά σας μπορεί να μην αποκτήσει τα επιθυμητά χαρακτηριστικά.
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΥΛΙΚΟ	https://potteryhow.com/how-to-glaze-pottery-without-a-kiln/
ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ	https://www.wikihow.com/Glaze-Pottery https://www.thecrucible.org/guides/ceramics/how-to-glaze/#:~:text=The%20general%20process%20of%20glazing,melt%2C%20then%20slowly%20cooled%20again.

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Δημιουργήστε τη δική σας ιδέα: συνδεθείτε με τον εσώτερο σας εαυτό**
ΣΤΟΧΟΣ	Τα εργαστήρια κεραμικής επιτρέπουν στους νέους να εκφράσουν τα συναισθήματά τους, τις πιο προσωπικές τους σκέψεις, δίνοντας χώρο στη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους. Προάγουν την ανάπτυξη των κοινωνικο-συναισθηματικών δεξιοτήτων των νέων, τόσο των ενδοπροσωπικών (που έχουν να κάνουν με τον εαυτό) όσο και των διαπροσωπικών (που αφορούν τη σχέση με τους άλλους), καταπολεμώντας τον αποκλεισμό και ενισχύοντας την κοινωνική ένταξη. Το αρχικό αυτό εργαστήρι έχει ως στόχο την ενδυνάμωση της εκφραστικότητας και την ανάπτυξη της δημιουργικότητας του ατόμου (καλλιέργεια της δημιουργικότητας και του καλλιτέχνη που κρύβει ο κάθε άνθρωπος μέσα του).
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Συμμετέχοντες, εκπαιδευτές, βοηθοί.
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Επαφή με τα συναισθήματα. Βελτίωση της ικανότητας για βαθύτερη εξερεύνηση του εαυτού (εμβάθυνση στον τρόπο σκέψης). Ικανότητα έκφρασης των συναισθημάτων με έναν μη λεκτικό τρόπο και μέσω της καλλιτεχνικής-χειρωνακτικής εργασίας. Ενίσχυση της δημιουργικότητας, της φαντασίας, της παραγωγής ιδεών. Προώθηση της καλλιτεχνικής έκφρασης.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Ο εκπαιδευτής/τρια καλεί τους συμμετέχοντες να αναστοχαστούν, ζητώντας τους να σκεφτούν ένα αντικείμενο που θα αναπαραγάγουν στη συνέχεια με πηλό. Τι μορφή θα έχει αυτό το αντικείμενο; Για ποιο λόγο θα χρησιμοποιηθεί; Γιατί το διάλεξαν; Τι σημαίνει για αυτούς;
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	2 ώρες
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Φύλλα χαρτιού Χρώματα
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Σε κάθε συμμετέχοντα δίνεται ένα φύλλο χαρτιού και μερικά χρώματα, για να αρχίσουν να σχεδιάζουν το σκίτσο του έργου τους.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Οραματιστείτε: σκεφτείτε το αντικείμενο, φανταστείτε το νοερά, δημιουργήστε την ιδέα σε νοητικό επίπεδο πριν το σχεδιάσετε. 2. Σχεδιάστε: αρχίστε να σχεδιάζετε το έργο και χρησιμοποιώντας χρώματα και σβηστήρια προσπαθήστε να το αναπαραγάγετε στο χαρτί. Χρησιμοποιώντας διάφορα χρώματα, μπορείτε να εκφράσετε τον εσωτερικό σας κόσμο και τα συναισθήματά σας. 3. Δουλέψτε: προσδιορίστε καλύτερα το σχήμα, βελτιώστε την ποιότητα του σχεδίου και προσθέστε και άλλα στοιχεία, όπως

	διακόσμηση. 4. Οριστικοποιήστε: οριστικοποιήστε το σχέδιό σας. Με βάση αυτό το σχέδιο θα υλοποιήσετε αργότερα το χειροποίητο έργο τέχνης σας με τη χρήση πηλού.
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Για τον εκπαιδευτή/τρια: ρωτήστε τους συμμετέχοντες τι νιώθουν όταν σχεδιάζουν. Τους αρέσει το σχέδιό τους; Τι θα ήθελαν να βελτιώσουν; Να θυμάστε: το σχέδιο και η ζωγραφική πρέπει να είναι μια στιγμή χαλάρωσης και όχι άγχους. Ο στόχος δεν είναι να φτιάξουν ένα τέλειο και εντυπωσιακό σχέδιο. Για τους συμμετέχοντες: προσπαθήστε να χρησιμοποιήσετε τη φαντασία σας, ξεκινώντας από πολύ αφηρημένες έννοιες. Για παράδειγμα: πώς θα αναπαριστούσατε τα κύματα της θάλασσας; Τι μορφή έχουν; Πώς θα αναπαριστούσατε τον άνεμο; Τι μορφή έχει; Πώς θα σχεδιάζατε μια φλόγα; Ένα βουνό;
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Για τον εκπαιδευτή/τρια: ενθαρρύνετε τη δημιουργικότητα και αποφύγετε οποιαδήποτε σχόλια ή διορθώσεις που αφορούν την ποιότητα του σχεδίου/σκίτσου. Πρόκειται για μια πολύ προσωπική διαδικασία, στόχος της οποίας είναι να επιτρέψει στους συμμετέχοντες να εκφράσουν τα συναισθήματά τους ελεύθερα και χωρίς περιορισμούς. Μερικές εισηγήσεις για τους συμμετέχοντες: Χρησιμοποιήστε τη φαντασία σας Εξερευνήστε τα συναισθήματά σας Μη φοβάστε να κάνετε λάθη Διασκεδάστε το Ελάτε σε επαφή με τον εσωτερικό σας εαυτό και βρείτε το δικό σας μάντρα.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Η ομιλία αντικαθίσταται από την καλλιτεχνική εργασία ως βασική μορφή ατομικής έκφρασης. Η καλλιτεχνική πρακτική γίνεται μέρος μιας παιδαγωγικής διαδικασίας, όπου το άτομο ανακαλύπτει τον εαυτό του, αλλά και μιλάει στους άλλους για τον εαυτό του.

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Αντίληψη μέσω της αφής: ας ανακαλύψουμε τον πηλό!**
ΣΤΟΧΟΣ	Σε αυτή τη φάση, οι συμμετέχοντες έχουν μια πρώτη επαφή με τον πηλό. Αρχίζουν να εξερευνούν τον πηλό και να τον χειρίζονται, εξετάζοντας την πυκνότητά, την υφή του κ.λπ. Είναι μια φάση εξερεύνησης, όπου οι συμμετέχοντες χρησιμοποιούν τις πέντε αισθήσεις (κυρίως την αφή).
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Συμμετέχοντες, εκπαιδευτές, βοηθοί.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Ενίσχυση των αισθήσεων, κυρίως της αφής Δημιουργία αισθήματος έκπληξης ενώπιον μιας καινούργιας εμπειρίας (της πρώτης επαφής με τον πηλό) Ενθάρρυνση των συμμετεχόντων να εξερευνήσουν, να πειραματιστούν, να χειριστούν και να διαμορφώσουν τον πηλό χωρίς να φοβούνται να κάνουν λάθος.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Σε αυτή τη φάση, ο εκπαιδευτής/τρια αφήνει τους συμμετέχοντες ελεύθερους να εξερευνήσουν τον πηλό, καλώντας τους να αισθανθούν τη σύνθεση, τη θερμοκρασία (την αίσθηση του ζεστού ή κρύου) και την υφή του πηλού. Πρόκειται για μια φάση πειραματισμού και εξερεύνησης.
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Δ/Υ (ο αριθμός των συμμετεχόντων εξαρτάται από το μέγεθος του εργαστηρίου όπου θα γίνει η δραστηριότητα)
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	2 ώρες
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	1 κομμάτι πηλό (λευκό, μαύρο, κόκκινο, ανάλογα με τις ανάγκες) Νερό (για το πλάσιμο του πηλού)
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Προμηθευτείτε ένα τραπέζι εργασίας (μια επιφάνεια όπου μπορείτε να εργαστείτε). Σημ.: Επιλέξτε ένα πορώδες και όχι λείο τραπέζι εργασίας, για να μην κολλήσει ο πηλός, αφού στην αρχή είναι υγρός. Επομένως, αποφύγετε τα πλαστικά τραπέζια και προτιμήστε ξύλινα ή μαρμάρινα. Βρείτε τα υλικά: να θυμάστε ότι υπάρχουν δύο βασικοί τύποι πηλού στην αγορά, ο λευκός και ο κόκκινος. Αν συνδυάσετε κόκκινο και λευκό πηλό, το αντικείμενο θα έχει από τη φύση του δύο χρώματα (ακόμη και αν το τελικό αποτέλεσμα θα φανεί μετά το ψήσιμο).
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Σε αυτή την αρχική φάση, θα εξερευνήσετε τα χαρακτηριστικά του πηλού. Σημαντικό ρόλο παίζει η εξάσκηση και η δοκιμή: επικεντρωθείτε στον χειρισμό του πηλού, δίνοντάς του το σχήμα που θέλετε, αλλάζοντάς το και αναπτύσσοντας τις χειρωνακτικές σας δεξιότητες. Μπορείτε επίσης να κάνετε λάθη. Αν αποτύχετε, μην απογοητευθείτε και προσπαθήστε ξανά. Διαμόρφωση: ξεκινήστε να φτιάχνετε πολύ απλά αντικείμενα. Προσπαθήστε να χειριστείτε και να σχηματίσετε μικρές μπάλες και να δημιουργήσετε πολύ απλά αντικείμενα (ένα ζώο, ένα λουλούδι, ένα ποτήρι κ.λπ.). Βελτίωση: μέσα από τη συνεχή εξάσκηση και τον χειρισμό του πηλού, θα αποκτήσετε στο τέλος μια ομοιογενή μάζα (έναν πηλό με κατάλληλη υφή), την οποία θα μπορείτε να επεξεργαστείτε στις επόμενες φάσεις.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Μερικές τεχνικές συμβουλές: Όταν πλάθετε τον πηλό, έχετε υπόψη σας την ποσότητα του νερού που χρειάζεστε. Καθώς χειρίζεστε/πλάθετε τον πηλό με τα χέρια σας, ο πηλός στεγνώνει, καθώς έρχεται σε επαφή με τον αέρα. Να θυμάστε: όσο χειρίζεστε τον πηλό, αυτός γίνεται πιο εύπλαστος και εύκολος στον χειρισμό, καθώς στεγνώνει πολύ εύκολα με την εξάτμιση του νερού.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Η δραστηριότητα αυτή βασίζεται στον άμεσο πειραματισμό και στη μάθηση μέσω της πράξης.
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΥΛΙΚΟ	https://www.youtube.com/watch?v=48HW9kQXL64

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Μοντελοποίηση πηλού: βελτιώστε τις χειρωνακτικές και καλλιτεχνικές σας δεξιότητες**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι η εξερεύνηση των διάφορων σταδίων μετατροπής του πηλού (δηλαδή του υλικού στην αρχική του κατάσταση) σε ψημένο πηλό, γνωστό ως «τερακότα». Η τερακότα είναι ένα το ημιτελές προϊόν, επομένως δεν είναι το τελικό έργο τέχνης. Το τελικό έργο τέχνης ονομάζεται «κεραμικό».
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Συμμετέχοντες, εκπαιδευτές, βοηθοί.
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Ανάπτυξη της κριτικής σκέψης κατά την επιλογή των υλικών, τη δημιουργία της ιδέας, την ανακάλυψη της διαδικασίας μορφοποίησης και της μοντελοποίησης του πηλού. Βελτίωση των χειρωνακτικών και καλλιτεχνικών δεξιοτήτων. Ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και της εμπιστοσύνης στις ικανότητες του ατόμου. Ανάπτυξη ενσυναίσθησης κατά τη συνεργασία με άλλους. Γνώση των κυριότερων τεχνικών επεξεργασίας πηλού (τεχνική φυτιλιού, τεχνική του τροχού, τεχνική με πλάκες) και της επιλογής των κατάλληλων εργαλείων για την εφαρμογή μιας ή περισσοτέρων από αυτές τις τεχνικές.
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Δ/Υ (ο αριθμός των συμμετεχόντων εξαρτάται από το μέγεθος του εργαστηρίου όπου θα γίνει η δραστηριότητα)
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	4 ώρες
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Καλούπια Εργαλεία για τη διαμόρφωση και την επεξεργασία: πλάστες, πηχάκια, κ.ά. (που σας επιτρέπουν να σκαλίζετε, να διαμορφώνετε, να διακοσμείτε κ.λπ.). Ξύλινα ραβδάκια ή/και οδοντογλυφίδες
	Τροχός

ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Η φάση της προετοιμασίας αφορά τον εντοπισμό των καταλληλότερων υλικών και εργαλείων για τη δημιουργία ενός έργου τέχνης.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Μοντελοποίηση: οι συμμετέχοντες αρχίζουν να φτιάχνουν το αντικείμενο, ξεκινώντας από τα βασικά σχήματα και καταλήγοντας στις λεπτομέρειες. Έχετε δύο επιλογές: να δημιουργήσετε ένα καινούργιο αντικείμενο που δεν υπάρχει ή να φτιάξετε ένα αντικείμενο που ήδη υπάρχει, να το επανεφεύρετε με κάποιο τρόπο. Και εδώ μπορείτε να παίξετε με τη φαντασία: θέλετε να φτιάξετε ένα φλιτζάνι; Γιατί δεν το φτιάχνετε σε σχήμα δελφινιού, με την ουρά να είναι το χερούλι του φλιτζανιού; Άλλες ιδέες: δημιουργήστε μια τσαγιέρα με δύο χερούλια ή με πρωτότυπα χερούλια, π.χ. σε σχήμα κλαδιού δέντρου ή πλοκαμιού χταποδιού. 2. Εξερεύνηση: αυτή η φάση είναι πολύ πειραματική και περιλαμβάνει σε μεγάλο βαθμό τη χρήση των χεριών, οπότε θα χρειαστείτε περισσότερο χρόνο. Μπορείτε να χτίσετε (να προσθέσετε πηλό), αλλά και να αποδομήσετε (να αφαιρέσετε μέρη του πηλού), δημιουργώντας το δικό σας αντικείμενο. Ο πειραματισμός είναι θεμελιώδης πτυχή της ενεργής μάθησης, η οποία βασίζεται στη δοκιμή, τη χειρωνακτική εξάσκηση κ.λπ. και στην οποία είστε ο βασικός παράγοντας μάθησης. 3. Βελτίωση: σε αυτό το στάδιο βελτιώνετε το επίπεδο πολυπλοκότητας της τεχνικής, π.χ. δημιουργώντας ένα ανάγλυφο ή ένα έντονο ανάγλυφο (χρησιμοποιώντας τον πηλό). Ο χειρισμός του πηλού και τα εργαστήρια κεραμικής περιλαμβάνουν επίσης έννοιες της φυσικής, της αντίστασης και της μηχανικής.
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Πρόκειται για μια φάση που περιλαμβάνει σε μεγάλο βαθμό χειρωνακτική εργασία, η οποία μπορεί να πραγματοποιηθεί τόσο ατομικά όσο και σε ομάδες. Στην περίπτωση ομαδικής εργασίας, το κάθε μέλος της ομάδας μπορεί να αναλάβει μια συγκεκριμένη εργασία: για παράδειγμα, κάποιοι θα διαμορφώνουν τον πηλό, άλλοι θα φτιάξουν την τελική μορφή και κάποιοι θα το διακοσμήσουν. Μπορούν επίσης να δουλέψουν όλοι μαζί σε όλες τις φάσεις. Σε κάθε περίπτωση, η ομαδική εργασία θα προωθήσει τον διάλογο και θα αναπτύξει την ενσυναίσθηση των συμμετεχόντων.
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Πρόκειται για μια μακρά και πολύπλοκη φάση, επομένως οι συμμετέχοντες πρέπει να έχουν υπομονή και να μην αποθαρρύνονται με το πρώτο λάθος ή ατύχημα κατά τη μοντελοποίηση (αν αποτύχετε, δοκιμάστε ξανά!)

ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Η καινοτομία στα εργαστήρια κεραμικής μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση της δημιουργικότητας και της ενεργής συμμετοχής των ατόμων (μέσα από την ευκαιρία που τους δίνεται να πειραματιστούν και να δημιουργήσουν πρωτότυπα χειροποίητα προϊόντα).

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Η διαδικασία διακόσμησης: δημιουργήστε το δικό σας έργο τέχνης!**
ΣΤΟΧΟΣ	Σε αυτό το εργαστήριο, οι συμμετέχοντες κατανοούν καλύτερα τον τρόπο με τον οποίο ο πηλός, αφού ψηθεί και μετατραπεί σε τερακότα (ψημένο πηλό), μετατρέπεται στο τελικό έργο τέχνης (το κεραμικό). Επομένως, πριν το τελικό προϊόν, υπάρχουν τρία βασικά στάδια επεξεργασίας: πηλός, τερακότα, κεραμικό. Στο τέλος, το κεραμικό θα διακοσμηθεί και θα αξιολογηθεί η αισθητική του, καθώς και η γενική του ποιότητα.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Συμμετέχοντες, εκπαιδευτές, βοηθοί.
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Βελτίωση των γνώσεων και των τεχνικών δεξιοτήτων που σχετίζονται με τις τεχνικές κεραμικής και αγγειοπλαστικής. Βελτίωση των δεξιοτήτων διαχείρισης χρόνου και αντιμετώπιση της απογοήτευσης. Ενίσχυση της φαντασίας. Διαμόρφωση προσωπικής αισθητικής.
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Δ/Υ (ο αριθμός των συμμετεχόντων εξαρτάται από το μέγεθος του εργαστηρίου όπου θα γίνει η δραστηριότητα)
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	8 ώρες (χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι φάσεις στεγνώματος και ψησίματος - από τον πηλό στον ψημένο πηλό και στη συνέχεια στο κεραμικό, καθώς μπορεί να διαρκέσουν αρκετές ημέρες)
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Κλίβανος Σμάλτο (διάφορα χρώματα, συμπεριλαμβανομένου του λευκού) Κρυσταλλικό υάλωμα (κρυσταλλικό σμάλτο ανθεκτικό σε υψηλές θερμοκρασίες. Μπορείτε να επιλέξετε διαφορετικά χρώματα) Πινέλα για διακόσμηση Στενσιλ για διακόσμηση Τροχός
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Έρευνα και επιλογή υλικών, συμπεριλαμβανομένης της επιλογής των κατάλληλων κολάρων (ανάλογα με την αντοχή τους σε υψηλές θερμοκρασίες). Πριν διακοσμήσετε και βάψετε το έργο τέχνης σας, μπορείτε επίσης να κάνετε μερικές απλές ζωγραφιές.

ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Πάρτε το αντικείμενό σας (από πηλό) και αφήστε το να στεγνώσει σε εξωτερικό χώρο για 7-15 ημέρες. 2. Αφού στεγνώσει το αντικείμενο, βάλτε το στο φούρνο για να ψηθεί (όταν ψηθεί, δε θα ονομάζεται πλέον «πηλός» αλλά «ψημένος πηλός/τερακότα») – 1ο ψήσιμο 3. Μόλις ψηθεί, χρησιμοποιήστε μόνο λευκό σμάλτο (αν θέλετε να διακοσμήσετε το αντικείμενό σας αργότερα με άλλα χρώματα) ή απλά χρησιμοποιήστε ένα χρωματιστό σμάλτο. 4. Αν χρησιμοποιήσατε λευκό σμάλτο, αφήστε το να ξεκουραστεί για 24 ώρες πριν το διακοσμήσετε και το βάψετε. 5. Ήρθε η ώρα για τη διακόσμηση: μπορείτε να χρησιμοποιήσετε χρωματιστό κρυσταλλικό σμάλτο, ανθεκτικό σε υψηλές θερμοκρασίες (950°-1000°) 6. Βάλτε το αντικείμενο για άλλη μια φορά στο φούρνο και θα έχετε το τελικό σας έργο τέχνης, «το κεραμικό» (προτείνεται φούρνος με παροχή 220 ή 380 βολτ) – 2ο ψήσιμο.
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Σκεφτείτε τις ακόλουθες ερωτήσεις: Επιλέξατε το κατάλληλο κρυσταλλικό σμάλτο (ανθεκτικό σε υψηλές θερμοκρασίες); Τα χρώματά σας κολλάνε καλά ή ξεκολλάνε; Προσπαθήστε να βελτιώνετε όλο και περισσότερο την τεχνική σας κατά τη μοντελοποίηση κεραμικών.
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Να θυμάστε ότι η ποιότητα του τελικού προϊόντος μπορεί να αξιολογηθεί μόνο μετά το δεύτερο ψήσιμο.
ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	Να είστε προσεκτικοί κατά τη χρήση του φούρνου (220 ή 380 βολτ).
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Η καινοτομία έγκειται στο γεγονός ότι οι συμμετέχοντες θα γνωρίσουν τις διάφορες τεχνικές χρωματισμού, ώστε να μπορούν να επιλέξουν το κατάλληλο κρυσταλλικό σμάλτο και την κατάλληλη διακοσμητική τεχνική. Είναι επίσης μια φάση στην οποία ενθαρρύνεται σε μεγάλο η φαντασία και η διαμόρφωση της προσωπικής αισθητικής. Επιπλέον, κατά τη διακόσμηση, οι συμμετέχοντες συνδυάζουν την κεραμική με άλλες μορφές τέχνης ή κλάδους, όπως η ζωγραφική.

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Λειτουργικότητα έναντι αισθητικής: πώς να αξιολογήσετε την ποιότητα**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος είναι να αξιολογηθεί τόσο η αισθητική όσο και η ποιότητα του κεραμικού σας αντικειμένου.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Συμμετέχοντες, εκπαιδευτές, βοηθοί.
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Ανάπτυξη κριτικής σκέψης

	Βελτίωση των κοινωνικών δεξιοτήτων: επικοινωνία, ανταλλαγή απόψεων και συζήτηση με άλλους
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Δ/Υ (ο αριθμός των συμμετεχόντων εξαρτάται από το μέγεθος του εργαστηρίου όπου θα γίνει η δραστηριότητα)
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	2 ώρες
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Πίνακας παρουσιάσεων (χαρτοπίνακας) και σημειώματα post-it για την καταγραφή σχολίων και ανατροφοδότησης
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Αξιολογήστε την αισθητική του έργου σας: είναι τα χρώματα ευδιάκριτα στο τελικό αντικείμενο; Μπορείτε να διακρίνετε οποιαδήποτε ελαττώματα στο κεραμικό σας; Αξιολογήστε τη διαδικασία: τι λειτούργησε καλά και τι δε λειτούργησε καθόλου κατά τη διάρκεια των διάφορων βημάτων; Πώς ήταν η διαδικασία πειραματισμού; Σας άρεσε η εμπειρία; Αξιολογήστε το τελικό προϊόν: ανταποκρίθηκε στις αρχικές σας προσδοκίες; Σας αρέσει το έργο τέχνης σας; Πόσο σας αρέσει; Συζητήστε με την ομάδα σας: η συζήτηση είναι μια πολύ καλή ευκαιρία για αναστοχασμό και αμοιβαία μάθηση. Αρέσει στους άλλους το έργο σας; Γενικά, κατά την αξιολόγηση του κεραμικού, λάβετε υπόψη και τους ακόλουθους παράγοντες: υφή (λεία και σταθερή υφή), πλαστικότητα (ικανότητα να διαμορφώνεται εύκολα), χρώμα (μεταβάλλεται ανάλογα με τη σύνθεσή του και τη θερμοκρασία ψησίματος).
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Τα εργαστήρια κεραμικής σάς επιτρέπουν να αναπτύξετε μια σειρά από δεξιότητες πέραν των καλλιτεχνικών και χειρωνακτικών δεξιοτήτων. Στην πραγματικότητα, ενισχύουν μια σειρά από τεχνικές και επικοινωνιακές δεξιότητες, τόσο ενδοπροσωπικές όσο και διαπροσωπικές. Επιπλέον, μέσω των εργαστηρίων κεραμικής αποκτάτε γνώσεις, εμπειρία και τεχνογνωσία.
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Μην αγχώνεστε και μην ντρέπεστε: να θυμάστε ότι η ποιότητα εξαρτάται επίσης από την εμπειρία και τη συνεχή εξάσκηση. Θα πρέπει να εξασκηθείτε περισσότερο και για αρκετά χρόνια, προτού καταφέρετε να δημιουργείτε κεραμικά υψηλής ποιότητας.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Η καινοτομία έγκειται ακριβώς στο γεγονός ότι η καλλιτεχνική έκφραση μέσω της κεραμικής χρησιμοποιείται στο πλαίσιο της μη τυπικής εκπαίδευσης, που έχει ως στόχο την προώθηση της αυτογνωσίας, της δημιουργικότητας, των χειρωνακτικών δεξιοτήτων και, κατ' επέκταση, την ενδυνάμωση της αυτοεκτίμησης παρά τις όποιες γνωστικές ή σωματικές αναπηρίες.

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Ασφάλεια στο στούντιο κεραμικής: γενικοί κανόνες**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να εισαγάγει τους συμμετέχοντες στα γενικά μέτρα ασφαλείας που πρέπει να λαμβάνονται κατά την πραγματοποίηση εργαστηρίων κεραμικής.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Συμμετέχοντες, εκπαιδευτές, βοηθοί.
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Κατανόηση των γενικών κανόνων συμπεριφοράς, των μέτρων που πρέπει να υιοθετηθούν ώστε να προλαμβάνονται οι κίνδυνοι για το άτομο κατά την πραγματοποίηση εργαστηρίων κεραμικής. Κατανόηση της ασφάλειας των υλικών και της προβλεπόμενης χρήσης τους. Αξιολόγηση της ασφάλειας και της συμμόρφωσης ενός εργαστηρίου, ενός χώρου εργασίας, με τους κανόνες ασφαλείας. Κατανόηση των συνθηκών ασφαλείας που πρέπει να τηρούνται σε εσωτερικούς χώρους, ειδικά σε εργαστήρια κεραμικής.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Εισαγωγική συνεδρία με όλους τους συμμετέχοντες για παροχή πληροφοριών
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	10-15
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	3 ώρες
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Χαρτί, στιλό και μολύβι για σημειώσεις.
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Ο εκπαιδευτής/τρια εισαγάγει το θέμα της ασφάλειας στο εργαστήριο κεραμικής, χρησιμοποιώντας μια παρουσίαση PowerPoint που μπορεί να γίνει εύκολα κατανοητή από τους εκπαιδευόμενους. Η παρουσίαση θα περιλαμβάνει τις κύριες πτυχές που σχετίζονται με την ασφάλεια του χώρου, καθώς και με τη σωστή χρήση των υλικών (αφού στα εργαστήρια κεραμικής υπάρχουν διάφορές χημικές, ή ακόμη και τοξικές ουσίες, όπως οι χρωματιστές σκόνες). Η ορθή ενημέρωση των εκπαιδευομένων σχετικά με τα μέτρα ασφαλείας αποτελεί βασική προϋπόθεση για την πραγματοποίηση οποιουδήποτε εργαστηρίου κεραμικής και για την αποφυγή πιθανών κινδύνων. Πρέπει επίσης να παρέχονται σαφείς και λεπτομερείς οδηγίες, ώστε οι συμμετέχοντες να γνωρίζουν πώς να διαχειριστούν πιθανά περιστατικά που θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1. Εισαγωγή** Κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων κεραμικής μπορεί να

προκύψουν συγκεκριμένοι κίνδυνοι για την υγεία και την ασφάλεια των ατόμων, οι οποίοι σχετίζονται με τη φύση της εργασίας, του εξοπλισμού και των υλικών που χρησιμοποιούνται, και με την πιθανή έκθεση σε φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες. Οι καλλιτέχνες, οι τεχνίτες, οι σχεδιαστές, οι εκπαιδευτές και οι εκπαιδευόμενοι γενικά εκτίθενται σε διάφορα δυνητικά επικίνδυνα υλικά και διαδικασίες στα εργαστήρια κεραμικής. Η γνώση των κινδύνων και των κατάλληλων διαδικασιών που πρέπει να τηρούνται στο εργαστήριο, σε συνδυασμό με μια στάση σεβασμού και διανοητικής εγρήγορσης, θα διασφαλίσει ότι οι χώροι εργασίας μας είναι ασφαλείς και υγιείς.

Τόσο οι εκπαιδευτές όσο και οι εκπαιδευόμενοι έχουν την ευθύνη να είναι σε σωματική και διανοητική εγρήγορση κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου, να γνωρίζουν τα ζητήματα ασφάλειας και υγείας, να ακολουθούν τους κανόνες και τις διαδικασίες που έχουν σχεδιαστεί για την προστασία τους και να αναφέρουν όλα τα περιστατικά ή ατυχήματα, ώστε να λαμβάνονται μέτρα για αποφυγή τους στο μέλλον.

2. Γενικοί κανόνες και βασικές διαδικασίες

Οι εκπαιδευτές και οι εκπαιδευόμενοι αναθεωρούν, συζητούν και ακολουθούν τους κανόνες και τις διαδικασίες που περιγράφονται σε αυτό το σχέδιο μαθήματος.

Παρουσιάζεται και επεξηγείται ο εξοπλισμός ατομικής προστασίας στην αρχή κάθε εργαστηρίου κεραμικής, αν χρειάζεται.

Όλα τα εργαστήρια κεραμικής διαθέτουν κατάλληλο εξοπλισμό και εφόδια πρώτων βοηθειών.

Οι εκπαιδευτές και οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να φορούν εξοπλισμό προστασίας των αυτιών, των ματιών, του προσώπου και ατομικά μέσα προστασίας.

Όλες οι εγκαταστάσεις και οι συσκευές εντός του στούντιο κεραμικής θα πρέπει να υποβάλλονται σε τακτική τεχνική συντήρηση, ώστε να εξαλείφονται, το συντομότερο δυνατόν, τυχόν βλάβες που ενδέχεται να επηρεάσουν την ασφάλεια και την υγεία τόσο των εκπαιδευτών όσο και των εκπαιδευομένων.

3. Διαχείριση έκτακτης ανάγκης

Σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, καλέστε την αστυνομία ή άλλους αριθμούς έκτακτης ανάγκης.

Σε περίπτωση πυρκαγιάς: χτυπήστε τον συναγερμό, περιορίστε ή καταπολεμήστε τη φωτιά μόνο αν αυτό είναι πρακτικά εφικτό, απομακρύνετε τον εαυτό σας και τους άλλους από το

κτίριο.

Όλα τα ατυχήματα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που οδηγούν σε τραυματισμούς που απαιτούν μόνο παροχή πρώτων βοηθειών, ή εκείνων που αφορούν μόνο υλικές ζημιές, πρέπει να αναφέρονται προφορικά στα μέλη του προσωπικού του εργαστηρίου κεραμικής, αλλά και γραπτώς μέσω του εντύπου συμβάντων και ατυχημάτων.

Οποιαδήποτε ασθένεια ή σωματική βλάβη που μπορεί να σχετίζεται με την εργασία στο στούντιο (π.χ. δερματικό πρόβλημα, πονοκέφαλος, ναυτία κ.λπ.), πρέπει να δηλώνεται αμέσως στον εκπαιδευτή/τρια.

4. Ασφάλεια των συμμετεχόντων με αναπηρία

Κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων κεραμικής, πρέπει να βεβαιωνόμαστε ότι τα δάπεδα είναι σταθερά και αντιολισθητικά, καθώς και ότι δεν έχουν προεξοχές, κοιλότητες ή επικίνδυνα κεκλιμένα επίπεδα. Όπου αναμένονται συστηματικά διαρροές υγρών ή χημικών ουσιών, η επιφάνεια πρέπει να είναι αδιαπέραστη και με επαρκή κλίση, ώστε να κατευθύνονται γρήγορα τα υγρά προς τα σημεία συλλογής και αποστράγγισης. Αν τα υγρά παραμένουν στο πάτωμα, πρέπει να είναι μόνιμα εξοπλισμένο με παλέτες ή σχάρες (αν οι εργαζόμενοι δε διαθέτουν αδιάβροχα παπούτσια).

Τα παράθυρα, οι φεγγίτες και γενικά οι συσκευές εξαερισμού πρέπει να ανοίγουν, να κλείνουν και να ρυθμίζονται με ασφάλεια από τους εργαζόμενους.

5. Άλλοι παράγοντες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την ασφάλεια κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων κεραμικής

Πρέπει να παρέχονται σαφείς οδηγίες για το πού βρίσκονται οι έξοδοι κινδύνου σε όλους τους συμμετέχοντες. Οι έξοδοι κινδύνου πρέπει να επισημαίνονται σαφώς με ενδείξεις και πινακίδες κινδύνου.

Σε όλους τους συμμετέχοντες πρέπει να παρέχονται σαφείς οδηγίες για τον τρόπο παροχής πρώτων βοηθειών σε περίπτωση ατυχήματος. Τα πιθανά ατυχήματα περιλαμβάνουν εγκαύματα, κοψίματα και σοβαρότερους τραυματισμούς. Το καλύτερο είναι να έχετε ένα κουτί πρώτων βοηθειών στο εργαστήριό σας, το οποίο να μπορεί να τοποθετηθεί στον τοίχο. Για να αποφύγετε πιθανούς κινδύνους, προστατεύετε τόσο τα χέρια όσο και τα πόδια σας. Συνιστάται ιδιαίτερα να φοράτε γάντια όταν χειρίζεστε πηλό ή υάλωμα.

	Πρέπει να γίνεται καλός εξαερισμός του χώρου, αφού εκτίθεται στις υψηλές θερμοκρασίες των κλιβάνων κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων κεραμικής. Επίσης, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το επίπεδο υγρασίας του χώρου. Να λαμβάνονται υπόψη οι συνθήκες φωτισμού των χώρων και να προτιμάται ο φυσικός φωτισμός έναντι του τεχνητού.
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Είναι ευθύνη των εκπαιδευτών να παρουσιάσουν τον χώρο εργασίας και να εξηγήσουν στους εκπαιδευόμενους όλα τα πρωτόκολλα ασφαλείας και τα εργαλεία έκτακτης ανάγκης.
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Οι εκπαιδευτές μπορούν να διανείμουν στους συμμετέχοντες ένα έντυπο εγχειρίδιο ή/και εκτυπωμένες διαφάνειες PowerPoint πριν από την έναρξη των δραστηριοτήτων.
ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	Όλα τα παραπάνω
ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ	https://sites.ed.gov/backtoschool/health-safety/ https://ceramic.school/how-to-organize-your-pottery-studio/ https://www.firstaidforschools.com/first-aid-in-schools/

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Ασφάλεια στο στούντιο κεραμικής – διαχείριση και αποτροπή του κινδύνου κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων κεραμικής**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι η παροχή γνώσεων και χρήσιμων πληροφοριών για τη διαχείριση και πρόληψη συγκεκριμένων κινδύνων που αφορούν υλικά και προϊόντα κεραμικής επεξεργασίας (συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων που προκύπτουν από την αντίδραση αυτών των προϊόντων με τον αέρα, τη φωτιά κ.λπ.).
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Συμμετέχοντες, εκπαιδευτές, βοηθοί.
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Ικανότητα πρόληψης και αναγνώρισης κινδύνων εκ των προτέρων. Ικανότητα διαχείρισης και εφαρμογής κατάλληλων προληπτικών μέτρων. Γνώση συγκεκριμένων πρωτοκόλλων ασφαλείας.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Εισαγωγική συνεδρία με όλους τους συμμετέχοντες για παροχή πληροφοριών.
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	10-15
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	3 ώρες
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Χαρτί, στιλό και μολύβι για σημειώσεις.

ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Ο εκπαιδευτής/τρια, μέσω μιας παρουσίασης PowerPoint που έχει ετοιμάσει εκ των προτέρων, αναφέρει τα μέτρα ασφαλείας που σχετίζονται με τη γνώση των υλικών, της επεξεργασίας τους και της σωστής χρήσης τους. Ο εκπαιδευτής/τρια είναι υπεύθυνος για την ενημέρωση όλων των συμμετεχόντων και τη διασφάλιση ότι όλοι είναι σωστά ενημερωμένοι και έτοιμοι σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Εισαγωγή στην έννοια του κινδύνου και των πιθανών χαρακτηριστικών του** Μια επικίνδυνη χημική ουσία προκαλεί μια κατάσταση κινδύνου: βασίζεται στην αξιολόγηση της εγγενούς ιδιότητας μιας χημικής ουσίας να προκαλεί βλάβη, η οποία καθορίζεται από επιστημονικές μελέτες από εκατοντάδες οργανισμούς σε όλο τον κόσμο. Οι κίνδυνοι χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες: 1. **Φυσικοί:** χημικές ιδιότητες, όπως ευφλεκτότητα, εκρηκτικότητα, οξείδωση ή/και αστάθεια ή αντιδραστικότητα. 2. **Περιβαλλοντικοί:** άμεσες επιπτώσεις στο περιβάλλον ή το οικοσύστημα, έμμεσες επιπτώσεις στο περιβάλλον και την ανθρώπινη ζωή. 3. **Υγείας:** άμεσες (οξείες) ή λανθάνουσες (χρόνιες) επιπτώσεις στον ανθρώπινο οργανισμό. Οι κίνδυνοι για την υγεία του ανθρώπου ταξινομούνται ως εξής: Οξεία τοξικότητα Διάβρωση/ερεθισμός του δέρματος Σοβαρή οφθαλμική βλάβη/ερεθισμός των ματιών Ευαισθητοποίηση του αναπνευστικού συστήματος ή του δέρματος (συνδέεται επίσης με την εισπνοή σκόνης) Μεταλλαξιγένεση γεννητικών κυττάρων Καρκινογένεση Αναπαραγωγική τοξικότητα Συστηματική τοξικότητα στα όργανα-στόχους – εφάπαξ έκθεση Συστημική τοξικότητα στα όργανα-στόχους – Επαναλαμβανόμενη έκθεση Τοξικότητα από αναρρόφηση Μια επικίνδυνη για την υγεία ουσία εισέρχεται/επηρεάζει τον άνθρωπο με έναν από αυτούς τους τέσσερις τρόπους: 1. Είσοδος στους πνεύμονες μέσω εισπνοής 2. Απορρόφηση μέσω του δέρματος 3. Απορρόφηση από τα μάτια

4. Κατάποση μέσω του στόματος

Να θυμάστε: Η ποσότητα σκόνης στην οποία θα εκτεθείτε στο εργαστήριο κεραμικής θα πρέπει να είναι εξαιρετικά χαμηλή. Αν ασχολείστε με μια δραστηριότητα που παράγει σκόνη, όπως ανάμειξη ξηρών υαλωμάτων, καθαρισμό άψητου πηλού ή εφαρμογή υαλωμάτων με ψεκασμό, η χρήση αναπνευστικής συσκευής θα περιορίσει την έκθεσή σας και θα μειώσει σημαντικά τον κίνδυνο. Επίσης, διατηρήστε τον χώρο σας όσο το δυνατόν πιο απαλλαγμένο από σκόνη με συχνό σφουγγάρισμα ή σκούπισμα με ηλεκτρική σκούπα που χρησιμοποιεί φίλτρο HEPA.

Εξοπλισμός για την αποφυγή σωματικών ατυχημάτων και τραυματισμών

Για τα μάτια:

Γυαλιά ασφαλείας

Οι συνταγογραφούμενοι φακοί και τα γυαλιά για αθλητική χρήση δεν μπορούν να αντικαταστήσουν τα προστατευτικά ματιών κατά τη διάρκεια βιομηχανικών εργασιών.

Οι φακοί επαφής δεν πρέπει να φοριούνται σε περιβάλλον καλλιτεχνικών εργαστηρίων. Οι φακοί επαφής μπορεί να παγιδέψουν ή να απορροφήσουν σωματίδια ή αέρια, προκαλώντας ερεθισμό των ματιών ή τύφλωση.

Τα προστατευτικά ματιών πρέπει να εφαρμόζουν σωστά, με ή χωρίς συνταγογραφούμενους φακούς.

Προστασία της ακοής:

Υπάρχουν δύο κοινοί τύποι προστασίας της ακοής: ωτοασπίδες ή προστατευτικά αυτιών.

Τα εργαστήρια είναι χώροι με πολύ θόρυβο και η προστασία της ακοής είναι απαραίτητη, ακόμη και αν δεν είστε εσείς αυτός/-ή που κάνει τον θόρυβο.

Προστασία των ποδιών:

Τα δερμάτινα παπούτσια με κλειστή μύτη είναι ιδανικά. Προστατεύουν τα πόδια από τις περισσότερες ουσίες που χρησιμοποιούνται στο στούντιο κεραμικής, για παράδειγμα από διαρροές χημικών, οξέων και χρωμάτων. Τα σανδάλια με ανοιχτή μύτη δεν επιτρέπονται και δεν πρέπει να φοριούνται σε κανένα εργαστήριο.

Αν έχετε μπότες ασφαλείας φορέστε τις, ενώ αν ξέρετε ότι πρόκειται να περάσετε πολύ χρόνο σε αυτά τα εργαστήρια, αγοράστε παπούτσια ασφαλείας.

Αναπνευστική προστασία:

Πρέπει να φοράτε μάσκα για τη σκόνη, όταν οι δραστηριότητες στους χώρους αυτούς παράγουν σκόνη.

Στο εργαστήριο πρέπει να χρησιμοποιείται τοπικό σύστημα εξαερισμού και εγκατάσταση εξαερισμού ανάλογα με τη φύση της δραστηριότητας.

Αν ο ρύπος είναι ιδιαίτερα τοξικός ή παράγονται μεγάλες ποσότητες τοξικού υλικού, πρέπει επίσης να φοριέται αναπνευστική συσκευή.

Προστασία του σώματος:

Λόγω της ποικιλίας των εργασιών που γίνονται σε ένα εργαστήριο, οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να χρησιμοποιούν διάφορα μέσα ατομικής προστασίας, όπως δερμάτινα γάντια, γάντια νιτριλίου, δερμάτινες/χημικές ποδιές κ.λπ.

<u>Πρόσθετοι κανόνες ασφαλείας για τα κεραμικά</u>

Σετ εργαλείων κεραμικής:

Γενικά, πρέπει να δίνεται προσοχή στη χρήση αιχμηρών αντικειμένων:

Εργαλείο για κορδέλες (ribbon cutter)
Σφουγγάρι
Ατσάλινος δίσκος (σε σχήμα νεφρού)
Συρμάτινος κόφτης πηλού
Ξύλινο εργαλείο μοντελοποίησης
Μεταλλική βελόνα
Πελεκούδα (Potters rib)

Πηλός:

Η εισπνοή των υλικών του πηλού, και ιδιαίτερα του διοξειδίου του πυριτίου, μπορεί να βλάψει τους πνεύμονές σας.

Όλα τα πήλινα αντικείμενα περιέχουν ελεύθερο κρυσταλλικό διοξείδιο του πυριτίου, το οποίο μπορεί να προκαλέσει ουλές στον πνευμονικό ιστό και μη αναστρέψιμη απώλεια της αναπνευστικής ικανότητας.

Το ελεύθερο κρυσταλλικό διοξείδιο του πυριτίου υπάρχει στα αργιλικά σώματα σε ποσότητες από ίχνος έως 50%.

Είναι τα λεπτότερα, λιγότερο ορατά σωματίδια που μπορούν να αιωρούνται στον αέρα για ώρες. Είναι τα πιο επικίνδυνα, επειδή είναι τα πιο εύκολα εισπνεύσιμα και επειδή είναι λιγότερο πιθανό να γίνει χρήση μάσκας, όταν ο αέρας φαίνεται καθαρός.

Αποφύγετε την υπερβολική έκθεση στη σκόνη.

	Αγοράστε προκατασκευασμένα, υγρά σώματα πηλού. Φοράτε μάσκα με φίλτρο HEPA η οποία να εφαρμόζει καλά, όποτε πλάθετε πηλό ή όταν καθαρίζετε το στούντιο. Καθαρίστε τον χώρο εργασίας πριν τα υπολείμματα πηλού προλάβουν να στεγνώσουν. Μην σκουπίζετε ποτέ το στούντιο. Καθαρίζετε συχνά το στούντιο με υγρή σφουγγαρίστρα, υγρή σκούπα ή ηλεκτρική σκούπα εξοπλισμένη με φίλτρο HEPA. Φροντίστε να ανανεώνεται με φρέσκο αέρα ο χώρος εργασίας σας. Φοράτε ποδιές από πλαστικό ή βινύλιο αντί για ποδιές από πορώδες ύφασμα. **Βεβαιωθείτε ότι γνωρίζετε ποια συστατικά περιέχει ο πηλός που χρησιμοποιείτε.** Ρωτήστε τους προμηθευτές σας αν υπάρχει πηλός «χαμηλός σε ελεύθερο διοξείδιο του πυριτίου». Αποφύγετε τη χρήση επικίνδυνων ενώσεων (βλ. κατάλογο στην ενότητα «Υαλώματα) για τον χρωματισμό του πηλού σας. Αποφύγετε τη χρήση ανθρακικού βαρίου σε πήλινα σκεύη. Αποφύγετε τη χρήση μολυσμένης με αμίαντο πούδρας ταλκ σε σώματα λευκού πηλού χαμηλής θερμοκρασίας και πηλό raku. **Ο υγρός πηλός συμβάλλει στην ανάπτυξη μούχλας και την επώαση βακτηρίων.** Άτομα που είναι αλλεργικά στη μούχλα μπορεί να επηρεαστούν. Ο πηλός που χρησιμοποιείται από κοινού σε ομαδικό περιβάλλον θα μπορούσε ενδεχομένως να αποτελέσει μέσο μεταφοράς βακτηρίων. **Υάλωση:** **Πολλά υλικά υάλωσης είναι επικίνδυνα. Αυτά που προκαλούν ιδιαίτερη ανησυχία είναι τα ακόλουθα:** Το κρυσταλλικό διοξείδιο του πυριτίου υπάρχει σχεδόν σε όλα τα υαλώματα και μπορεί να προκαλέσει ουλές στον πνευμονικό ιστό αν εισπνευστεί. Το ανθρακικό βάριο, τα βορικά άλατα νατρίου και οι ενώσεις μολύβδου μπορεί να υπάρχουν ως άχρωμες ροές στα υαλώματα. Ενώσεις αντιμονίου, ενώσεις καδμίου, ενώσεις χρωμίου, ενώσεις μολύβδου, χλωριούχο κοβάλτιο, θειικό κοβάλτιο, χλωριούχος χαλκός, ανθρακικός χαλκός, θειικός χαλκός,

	χρωμιούχος σίδηρος, θειικός σίδηρος, διοξείδιο του μαγγανίου, ενώσεις νικελίου, ενώσεις ουρανίου και ενώσεις βαναδίου μπορούν να υπάρχουν ως υαλώματα, επιχρίσματα και πυροχρώματα (stains). Τα στιλπνά υαλώματα (λούστρα) περιέχουν τοξικά μέσα καθώς και τοξικές μεταλλικές ενώσεις. Αποφύγετε τη χρήση αυτών των υλικών όποτε είναι δυνατόν. Αν τα χρησιμοποιήσετε, λάβετε προφυλάξεις για να αποφύγετε την κατάποση, καθώς και την εισπνοή (η οποία μπορεί να οδηγήσει σε κατάποση σωματιδίων) και την επαφή με το δέρμα. Παρόλο που ορισμένα από αυτά τα υλικά δεν μπορούν να απορροφηθούν απευθείας από το δέρμα, αόρατα σωματίδια μπορούν να κατακάτσουν στις εσοχές του δέρματός σας. **Να γνωρίζετε τι χρησιμοποιείτε.** Τηλεφωνήστε στον κατασκευαστή σας για να μάθετε αν υπάρχουν επικίνδυνα συστατικά στα εμπορικά υαλώματα, επιχρίσματα ή πυροχρώματα που μπορεί να χρησιμοποιείτε. Διαβάστε τα Δελτία Δεδομένων Ασφαλείας Υλικών και τις Οδηγίες του Υπουργείου Εργασίας των ΗΠΑ για την Υγεία στην Εργασία, για λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τα επικίνδυνα υλικά που χρησιμοποιείτε. ΜΗΝ υποθέτετε ότι τα βιομηχανικά κατώτατα όρια έκθεσης αποτελούν ασφαλείς κατευθυντήριες γραμμές. Μάθετε να κάνετε τη διάκριση: το οξείδιο του σιδήρου δεν είναι τοξικό αλλά ο θειικός σίδηρος είναι. Αν δεν μπορείτε να βρείτε αρκετές πληροφορίες για ένα υλικό, υποθέστε ότι είναι επικίνδυνο. Η ευαισθησία του κάθε ατόμου σε επικίνδυνα υλικά ποικίλει σε μεγάλο βαθμό και μπορεί να επηρεαστεί από φάρμακα και ιστορικό υγείας, καθώς και από κληρονομικούς παράγοντες. **Μην τρώτε, μην πίνετε και μην καπνίζετε στο σημείο που γίνεται η υάλωση. Μη χρησιμοποιείτε σκεύη φαγητού για υάλωση. Πλένετε τα χέρια σας καλά μετά την υάλωση.** **Όταν αναμιγνύετε, ψεκάζετε ή τρίβετε υαλώματα, να χρησιμοποιείτε μάσκα με φίλτρο για τη σκόνη, η οποία να εφαρμόζει καλά.** Χρησιμοποιήστε μάσκα για τους ατμούς και τα αέρια όταν εργάζεστε με στιλπνά υαλώματα (λούστρα). Ψεκάζετε τα υαλώματα μόνο σε κατάλληλα κατασκευασμένο, αεριζόμενο και φιλτραρισμένο θάλαμο

ψεκασμού.

Βεβαιωθείτε ότι η εξάτμιση του θαλάμου ψεκασμού εξαερίζεται, έτσι ώστε να μην μολύνει τον αέρα που αναπνέει κάποιος άλλος.

Τα χρησιμοποιημένα φίλτρα του θαλάμου ψεκασμού για ορισμένα υαλώματα μπορεί να πρέπει να αντιμετωπιστούν ως τοξικά απόβλητα.

Μη ρυπαίνετε το περιβάλλον κατά την απόρριψη αχρησιμοποίητων τοξικών υλικών υάλωσης.

Επαναχρησιμοποιήστε τα υπολείμματα υαλώματος ή δώστε τα σε κάποιον που μπορεί να τα χρησιμοποιήσει.

Ψήστε τα υπολείμματα υαλώματος σε ένα μπολ, για να τα κάνετε πιο φιλικά προς το περιβάλλον.

Μεταφέρετε τα υπολείμματα των τοξικών υαλωμάτων σε χώρους συλλογής τοξικών αποβλήτων.

Ψήσιμο:

Οι κλίβανοι είναι δυνητικά επικίνδυνοι αν εγκατασταθούν ή χρησιμοποιηθούν λανθασμένα.

- Η όπτηση (ψήσιμο) πρέπει να γίνεται μόνο από άτομα με εμπειρία και πλήρη κατανόηση όλων των λειτουργιών του κλιβάνου και των μέτρων ασφαλείας.

Το άγγιγμα ενός στοιχείου ηλεκτρικού κλιβάνου μπορεί να αποβεί μοιραίο.

Ποτέ μην βάζετε τα χέρια σας σε ηλεκτρικό κλίβανο αν δεν είναι απενεργοποιημένοι όλοι οι διακόπτες.

Οι ηλεκτρικοί κλίβανοι που είναι καλωδιωμένοι για τριφασική λειτουργία μπορεί να αφήνουν την ηλεκτρική ενέργεια να περάσει από τα στοιχεία, ακόμη και όταν ο χρονοδιακόπτης του κλιβάνου είναι απενεργοποιημένος. Δεδομένου ότι δεν υπάρχουν κλίβανοι για τριφασική καλωδίωση, οι κατασκευαστές τους προσαρμόζουν προσθέτοντας έναν ηλεκτρονόμο μετά τον πυρομετρικό κώνο (kiln sitter). Όταν ο ηλεκτρονόμος παλιώσει, μπορεί να επιτρέψει τη διέλευση ηλεκτρικής ενέργειας ακόμη και όταν ο πυρομετρικός κώνος είναι απενεργοποιημένος. Αν συμβαίνει αυτό, πρέπει να κλείσετε τους διακόπτες για να βεβαιωθείτε ότι δεν περνάει ρεύμα από τα στοιχεία. Δεδομένου ότι οι ηλεκτρονόμοι αρχίζουν να μη λειτουργούν καλά μετά από πέντε χρόνια, τα αλλάζουμε κάθε δύο χρόνια.

Ως πρόσθετη προφύλαξη, απενεργοποιήστε τον κλίβανο από τον αυτόματο διακόπτη, όταν σκουπίζετε με ηλεκτρική

σκούπα ή όταν τοποθετείτε κάποιον άλλο καλό αγωγό σε αυτόν.

Το ψήσιμο πήλινων υλικών σε ηλεκτρικούς κλιβάνους και κλιβάνους αερίου παράγει μονοξείδιο του άνθρακα, φορμαλδεΰδη και διοξείδιο του θείου.

Το ψήσιμο υλικών υάλωσης σε ηλεκτρικούς κλιβάνους και κλιβάνους αερίου μπορεί να παράγει αναθυμιάσεις των τοξικών υλικών που συζητήθηκαν παραπάνω στην ενότητα για το υάλωμα.

Αν ψήνετε το υάλωμά σας κάτω από το σημείο εξάτμισης των υλικών του, δε θα δημιουργηθεί πρόβλημα. Αν ψήνετε πάνω από αυτό, μπορεί να είναι απαραίτητο ένα φίλτρο HEPA για προστασία από τη σκόνη, τον αχνό και την καπνό. Ο μόλυβδος, το κάδμιο και τα στιλπνά υαλώματα είναι ιδιαίτερα πτητικά σε χαμηλές-μέσες θερμοκρασίες ψησίματος.

Τα υαλώματα χαλκού, χρωμίου και κασσίτερου είναι πτητικά σε υψηλές θερμοκρασίες.

Το ψήσιμο με τη χρήση χλωριούχου νατρίου (αλατιού) παράγει εξαιρετικά τοξικό αέριο χλώριο κατά τη διαδικασία.

Απαραίτητες είναι οι μάσκες αερίων και η προστασία των ματιών.

Η έντονη θερμότητα και η υπέρυθρη ακτινοβολία από το ψήσιμο σε κλιβάνους μπορεί να βλάψει τα μάτια σας.

Φορέστε γυαλιά συγκολλητή όταν κοιτάζετε από τις οπές του κλιβάνου.

Η χρήση οποιουδήποτε εξοπλισμού μπορεί να είναι επικίνδυνη αν δε γίνει σωστά.

Λάβετε τις κατάλληλες οδηγίες και άδειες πριν από τη χρήση. Ποτέ μη χειρίζεστε τον εξοπλισμό αν έχετε πάρει φάρμακα ή έχετε πιει αλκοόλ, γιατί αυτό θα μπορούσε να επηρεάσει την κρίση σας.

Η χρήση μηχανοκίνητων τροχών λείανσης μπορεί να είναι πολύ επικίνδυνη.

Χρησιμοποιήστε προστατευτικά γυαλιά για τα μάτια, προστατευτικά γάντια και μάσκα με φίλτρο HEPA κατά την λείανση.

Πρωτόκ<u>ολλα ασφαλείας στο δωμάτιο κλιβάνου:</u>

ΟΙ ΠΟΡΤΕΣ ΤΟΥ ΔΩΜΑΤΙΟΥ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ Ο ΚΛΙΒΑΝΟΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΑΡΑΜΕΝΟΥΝ ΠΑΝΤΟΤΕ ΚΛΕΙΣΤΕΣ .

Το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνετε όταν συμβεί κάτι που δεν περιμένετε στο δωμάτιο κλιβάνου είναι να ενημερώσετε <u>αμέσως</u> το προσωπικό (αρχικεραμίστας, τεχνικός της αίθουσας κλιβάνου), για

να βρουν την αιτία του προβλήματος. Αν δεν είστε σίγουροι ποιο είναι το πρόβλημα, καλέστε την Ασφάλεια για να τους ενημερώσετε για την κατάσταση.

Σημαντικό: Εσείς ή κάποιος που έχετε ορίσει πρέπει να παραμείνετε σε συνεχή επαφή με την Ασφάλεια μέχρι τη λήξη του συμβάντος. Σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης εγκαταλείψτε το στούντιο. Το προσωπικό θα βοηθήσει στην εκκένωση του στούντιο.

Μυρωδιά φυσικού αερίου

Αν είναι έντονη (με τσούξιμο στα μάτια), αναφέρετε το στην Ασφάλεια και εγκαταλείψτε αμέσως το στούντιο. Σε αντίθετη περίπτωση:

1. Για καυστήρες που φαίνεται να έχουν σβήσει: κλείστε όλα τα συστήματα καυστήρων. Περιμένετε τουλάχιστον δέκα λεπτά προτού επιχειρήσετε να τους ανάψετε ξανά. Αν η μυρωδιά αερίου επιμένει, μην ανάψετε ξανά τους καυστήρες.
2. Ειδοποιήστε την Ασφάλεια ότι υπάρχει πιθανότητα οι ανεμιστήρες εισαγωγής αέρα στην αίθουσα του κλιβάνου να μη λειτουργούν.

Μυρωδιά καπνού

1. Εξακριβώστε ποιοι κλίβανοι είναι σε λειτουργία και ποιος τους χρησιμοποιεί.
2. Μάθετε αν χρησιμοποιήθηκαν υλικά καύσης, π.χ. πριονίδια, χαρτιά, κυψελώδεις πλάκες στον κλίβανο. Αν συμβαίνει αυτό, η μυρωδιά θα πρέπει να διαλυθεί μέχρι το πυρόμετρο να δείξει 1000 F.
3. Αν δε διαπιστωθεί η παρουσία καμένων υλικών ή η οσμή επιμένει, εντοπίστε την πηγή και συγκεντρώστε τους εκπαιδευόμενους και το προσωπικό για να αποφασίσουν αν θα απενεργοποιήσουν τον κλίβανο.

Ορατός καπνός

Δεν υπάρχουν πολλοί λόγοι για τους οποίους μπορεί να υπάρξει ορατός καπνός στο δωμάτιο του κλιβάνου:

1. Εξακριβώστε ποιοι κλίβανοι είναι σε λειτουργία και ποιος τους χρησιμοποιεί.
2. Αν υπάρχει μυρωδιά καμένου ξύλου, ακολουθήστε το πρωτόκολλο για τη μυρωδιά καπνού.
3. Ελέγξτε το φύλλο καταγραφής στον κλίβανο καυστικού νατρίου (G-6) για να δείτε πότε έγινε η τελευταία εισαγωγή καυστικού νατρίου. Αν συμβαίνει αυτό, οι ατμοί θα διαλυθούν εντός 15 λεπτών.

	4. Αν δεν έχει γίνει πρόσφατη εισαγωγή καυστικού νατρίου, εντοπίστε την πηγή και συγκεντρώστε τους εκπαιδευόμενους και το προσωπικό για να αποφασίσουν αν πρέπει να απενεργοποιήσουν τον κλίβανο. **Φωτιά έξω από τον θάλαμο του κλιβάνου** Αν βλέπετε φλόγες οπουδήποτε αλλού **<u>εκτός από</u> τις καμινάδες ή τους καπναγωγούς, τις οπές ελέγχου, τις θύρες του καυστήρα ή τους παθητικούς αποσβεστήρες**: 1. Αξιολογήστε την κατάσταση από το εξωτερικό των διπλών θυρών. Ενημερώστε αμέσως την Ασφάλεια και το προσωπικό. 2. Αν είναι δυνατή η πρόσβαση στην κύρια βαλβίδα διακοπής δίπλα από τις θύρες, χρησιμοποιήστε ένα γαλλικό κλειδί για να στρέψετε τον τετράγωνο πίρο δεξιόστροφα κατά 90 μοίρες. Αποχωρήστε από το κτίριο. **Διαρροές νερού σε ηλεκτρικούς κλιβάνους** Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να υπάρχει νερό ή υγρό πάνω ή κοντά σε ηλεκτρικούς κλιβάνους. 1. Αν ο κλίβανος είναι σβηστός, προστατέψτε τον αμέσως από το υγρό. Γυρίστε τον κύριο μοχλό τροφοδοσίας πίσω από τον κλίβανο μέχρι να σταματήσει η διαρροή. Αν υπάρχει ζημιά από το νερό στα κυκλώματα, πρέπει να γίνει πλήρης διαγνωστικός έλεγχος μόλις στεγνώσουν τα πάντα.
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Είναι ευθύνη των εκπαιδευτών να παρουσιάσουν τον χώρο εργασίας και να εξηγήσουν στους εκπαιδευόμενους όλα τα πρωτόκολλα ασφαλείας και τα εργαλεία έκτακτης ανάγκης.
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Οι εκπαιδευτές μπορούν να διανείμουν στους συμμετέχοντες ένα έντυπο εγχειρίδιο ή/και εκτυπωμένες διαφάνειες PowerPoint πριν από την έναρξη των δραστηριοτήτων.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Σε αυτό το σχέδιο μαθήματος δίνονται συγκεκριμένες οδηγίες σε όλους τους συμμετέχοντες. Οι οδηγίες αυτές δεν αφορούν μόνο τα γενικά μέτρα ασφαλείας που εφαρμόζονται σε οποιονδήποτε χώρο εργασίας, αλλά και τη διαχείριση πιο συγκεκριμένων κινδύνων που σχετίζονται με την επεξεργασία πηλού.
ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ	https://www.maycocolors.com/resources/health-safety/ https://www.ulethbridge.ca/fine-arts/ceramics-studio-safe-work-practice-manual

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Ασφάλεια στο στούντιο κεραμικής – συμβουλές και οδηγίες για την πρόληψη των κινδύνων για τη σωματική υγεία κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων κεραμικής**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος αυτού του σχεδίου μαθήματος είναι να δώσει λεπτομερείς και συγκεκριμένες πληροφορίες στους συμμετέχοντες για τον τρόπο πρόληψης του σωματικού κινδύνου κατά την υλοποίηση των εργαστηρίων κεραμικής.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Συμμετέχοντες, εκπαιδευτές, βοηθοί.
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Αποφυγή και πρόληψη οποιασδήποτε βλάβης στο άτομο και τη σωματική του ακεραιότητα, μέσω της γνώσης των υλικών και της χρήσης τους, καθώς και της επεξεργασίας, της αποθήκευσης και της τελικής διαλογής τους (διαχείριση αποβλήτων) μετά τη χρήση.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Εισαγωγική συνεδρία με όλους τους συμμετέχοντες για παροχή πληροφοριών.
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	10-15
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	3 ώρες
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Χαρτί, στιλό και μολύβι για σημειώσεις.
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Ο εκπαιδευτής/τρια πρέπει να δημιουργήσει ένα PowerPoint ή ένα μικρό εγχειρίδιο με οδηγίες για την πρόληψη των κινδύνων για τη σωματική υγεία κατά τη διάρκεια ενός εργαστηρίου κεραμικής.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**<u>Οι κίνδυνοι για τη σωματική υγεία στο εργαστήριο κεραμικής: Εισαγωγή και βασικοί κανόνες</u>** Εκτός από τις τοξικές χημικές ουσίες, υπάρχουν κίνδυνοι για τη σωματική υγεία από τη βαριά εργασία, τον θόρυβο και άλλους κινδύνους. ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΝΗΣΗ**:** Αυτοί οι τραυματισμοί είναι γνωστοί και ως «διαταραχές αθροιστικού τραύματος», επειδή προκαλούνται από επαναλαμβανόμενους μικρούς τραυματισμούς των ιστών λόγω της υπερβολικής χρήσης και καταπόνησης. Μπορούν να εμφανιστούν κατά το πλάσιμο, τη διαμόρφωση ή την κατασκευή αγγείων με το χέρι. Ο «αντίχειρας του αγγειοπλάστη», για παράδειγμα, είναι ο όρος που χρησιμοποιούν ορισμένοι αγγειοπλάστες για να περιγράψουν συμπτώματα που σήμερα συνδέονται με τα αρχικά στάδια του συνδρόμου καρπιαίου σωλήνα. Πολλοί αγγειοπλάστες έχουν αποκτήσει το σύνδρομο καρπιαίου σωλήνα, μια χρόνια πάθηση που προκαλείται από τη συμπίεση του μέσου νεύρου στον καρπό. Η τενοντίτιδα σε διάφορα σημεία και το σύνδρομο του «αγκώνα του τενίστα» είναι επίσης συχνά.

	Τραυματισμοί των μυών του χεριού, της πλάτης και του καρπού μπορεί επίσης να προκληθούν από την πολύωρη χρήση του τροχού, ειδικά αν η στάση του σώματος είναι λανθασμένη. Οι τραυματισμοί από την ανύψωση σάκων με πηλό, καλουπιών και άλλων παρόμοιων αντικειμένων είναι συνηθισμένοι τόσο στους αγγειοπλάστες όσο και στους κεραμίστες. Για να αποφύγετε αυτούς τους τραυματισμούς, προσέξτε το σώμα σας για σημάδια κόπωσης, πόνου, αλλαγών στην αντοχή, αδυναμίας και άλλα παρόμοια συμπτώματα. Η υιοθέτηση καλών συνηθειών κατά την εργασία μπορεί να αποτρέψει αυτούς τους τραυματισμούς, ενώ μπορεί ακόμη και να καταπολεμήσει τα πρώιμα συμπτώματα. Σε αυτές τις συνήθειες περιλαμβάνονται: Διατήρηση καλής στάσης του σώματος Συχνά διαλείμματα ανάπαυσης Εναλλαγή στις εργασίες ή διαφοροποίηση των τύπων εργασίας Προθέρμανση των μυών πριν από την εργασία Κίνηση και τέντωμα των μυών κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων Σταδιακή επιστροφή στο βαρύ πρόγραμμα εργασίας μετά από διακοπές ή παύση· μην περιμένετε να εργαστείτε με πλήρη ένταση αμέσως μετά την επιστροφή Τροποποίηση της τεχνικής ή/και του εξοπλισμού για την αποφυγή άβολων στάσεων ή κινήσεων. Αν τα συμπτώματα δεν υποχωρήσουν γρήγορα, αναζητήστε ιατρική βοήθεια. Η έγκαιρη ιατρική παρέμβαση θα βοηθήσει στην υποχώρηση των περισσότερων τραυματισμών από υπερβολική χρήση, χωρίς να χρειαστεί κάποια ακριβή θεραπεία ή χειρουργική επέμβαση. Η καθυστέρηση της θεραπείας μπορεί να σας αφήσει κάποια αναπηρία για μεγάλο χρονικό διάστημα ή ακόμη και για όλη σας τη ζωή. Ως απάντηση στις ιδιαίτερες ανάγκες των καλλιτεχνών, έχει αναπτυχθεί ένας νέος τομέας που ονομάζεται «ιατρική των τεχνών». Γιατρούς και κλινικές που ειδικεύονται σε αυτό τον τομέα μπορείτε να βρείτε συμβουλευόμενοι τον γιατρό σας ή αντίστοιχους οργανισμούς, όπως ο οργανισμός Arts, Crafts and Theater Safety. **Υγεία** Η εισπνοή ή η κατάποση σκόνης από τον πηλό και τα υαλώματα είναι βλαβερή για την υγεία. Για τον λόγο αυτό, να καθαρίζετε σχολαστικά όλους τους τροχούς, τα τραπέζια, τα εργαλεία και τον εξοπλισμό μετά τη χρήση και να μαζεύετε τυχόν διαρροές, σταγόνες ή απορρίμματα που πέφτουν στο πάτωμα. Να συμμετέχετε στο πρόγραμμα διασφάλισης υγείας, αφιερώνοντας μία ώρα κάθε τρίμηνο για καθαρισμό της σκόνης (χρησιμοποιήστε ένα σφουγγάρι ή μια σφουγγαρίστρα για να καθαρίσετε

	οποιαδήποτε περιοχή του δαπέδου ή του τραπεζιού που μπορεί να διασπείρει σκόνη στον αέρα που αναπνέετε). Αγοράστε μια καλή μάσκα με φίλτρο σκόνης και φορέστε την όταν αναμιγνύετε ξηρά υλικά ή ψεκάζετε υαλώματα. Ενημερωθείτε για τις πτυχές ασφάλειας κάθε υλικού που χρησιμοποιείτε, συζητώντας με τον εκπαιδευτή/τρια σας και διαβάζοντας το «Θέματα Υγείας & Ασφάλειας στο Στούντιο Κεραμικής». Να τηρείτε την πολιτική απαγόρευσης του καπνίσματος στο κτίριο. **Ασφάλεια** Μη χρησιμοποιείτε τροχό, κλίβανο, εξοπλισμό ψεκασμού, μηχάνημα για τη δημιουργία πλακών πηλού, μηχάνημα λείανσης κ.λπ., εκτός αν έχετε λάβει προσωπική καθοδήγηση και άδεια από το προσωπικό. Η άδεια χρήσης κλιβάνου απαιτεί εκπαίδευση και εξετάσεις. Πρέπει να απενεργοποιείτε όλο τον ηλεκτρικό εξοπλισμό μετά τη χρήση – τροχούς, κλιβάνους, ανεμιστήρες, εστίες κ.λπ. Αν είστε ο τελευταίος που φεύγει, βεβαιωθείτε ότι όλα τα παράθυρα είναι κλειστά και ότι τα φώτα έχουν σβήσει. Φροντίστε να είστε με έναν φίλο/-η, αν θα πάτε στο στούντιο κεραμικής το βράδυ, ή όταν φεύγετε από αυτό. **Συλλογική ευθύνη** Βοηθήστε ώστε να υπάρχει ένα παραγωγικό περιβάλλον εργασίας στο στούντιο, σεβόμενοι την ανάγκη των άλλων για ηρεμία και συγκέντρωση. Όταν θέλετε να μιλήσετε για πολλή ώρα, πηγαίνετε στην αίθουσα αναμονής, μη μένετε χώρο εργασίας. Να χρησιμοποιείτε ακουστικά, όχι ραδιόφωνο, αν θέλετε να ακούσετε μουσική. Αφήστε τον χώρο εργασίας σας καθαρό και συγυρισμένο για τον επόμενο. Όλα τα έργα πρέπει να τοποθετούνται σε ράφια. Τα έργα που θα μείνουν στον τροχό ή στο τραπέζι, πιθανότατα θα μετακινηθούν σε ένα ράφι από κάποιον που χρειάζεται χώρο να δουλέψει. Πάρτε οποιαδήποτε βαριά προσωπικά σας υπολείμματα (π.χ. σπασμένα αγγεία) απευθείας στον κάδο απορριμμάτων έξω από το κτίριο. Αν σκοπεύετε να αφήσετε τρόφιμα στο ψυγείο, βάλτε ετικέτα και ημερομηνία στα τρόφιμα, ώστε να μη θεωρήσουν οι άλλοι ότι κάποιος τα έχει ξεχάσει. **<u>Ευθύνες και υποχρεωτικοί κανόνες για όλους τους συμμετέχοντες:</u>** **Ασφάλεια** Όλοι οι συμμετέχοντες είναι υπεύθυνοι για τη φύλαξη των

	προσωπικών τους αντικειμένων. ΔΕΝ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΤΟ ΑΝΟΙΓΜΑ ΤΩΝ ΘΥΡΩΝ ΠΥΡΑΣΦΑΛΕΙΑΣ. ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ το κάπνισμα στο κτίριο. ΔΕΝ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ Η ΧΡΗΣΗ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ/ΑΛΚΟΟΛ. ΝΑ ΦΟΡΑΤΕ ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΚΑΤΑΛΛΗΛΑ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ – ΔΕΝ ΕΠΙΤΡΕΠΟΝΤΑΙ ΤΑ ΑΝΟΙΧΤΑ ΣΑΝΔΑΛΙΑ Ή ΤΑ ΓΥΜΝΑ ΠΟΔΙΑ. **Δωμάτιο κλιβάνου** Απαγορεύεται το ψήσιμο μόλυβδου χωρίς προειδοποιητικές πινακίδες. Όχι μισοάδειοι κλίβανοι. Δεν επιτρέπεται η χρήση «μπισκουί» σε ηλεκτρικές συσκευές. Πρέπει να χρησιμοποιείτε οπτικούς κώνους σε όλα τα ηλεκτρικά και να κάνετε το ανάλογο ψήσιμο. Μείγμα πυριτόλιθου/καολίνης για το πλύσιμο κλιβάνων αερίου. Τρίψτε όλα τα ράφια μετά το ψήσιμο. Καθαρίστε την περιοχή γύρω από τον κλίβανο μετά τη φόρτωση και πριν από το ψήσιμο. Καθαρίστε το εσωτερικό και το εξωτερικό όλων των κλιβάνων μετά τη χρήση. Επιστρέψτε όλα τα αντικείμενα των κλιβάνων στα ράφια μετά τη χρήση. Αν δεν μπορέσετε να χρησιμοποιήσετε τον κλίβανο την προγραμματισμένη ώρα, τότε χάνετε τη σειρά σας. **Κανόνες χειρισμού πηλού** Να φοράτε πάντοτε εξοπλισμό ατομικής προστασίας κατά τη διάρκεια της εργασίας στο δωμάτιο ανάμιξης πηλού και να είστε ιδιαίτερα προσεκτικοί στον καθαρισμό μετά την ανάμιξη. Χρησιμοποιείτε πάντοτε τον συλλέκτη σκόνης. Να φοράτε πάντοτε μάσκα σκόνης. Καθαρίστε όλους τους αναμικτήρες με σφουγγάρι και σκουπίστε καλά το δάπεδο όταν τελειώσετε. Σφουγγαρίστε το δάπεδο όταν τελειώσετε. Πετάξτε όλους τους άδειους σάκους πηλού στον εξωτερικό κάδο απορριμμάτων. Αφήστε το δωμάτιο καθαρό και οργανωμένο όταν τελειώσετε. **Κανόνες για τη χρήση του γύψου** Να φοράτε πάντοτε εξοπλισμό ατομικής προστασίας κατά τον χειρισμό γύψου και να καθαρίζετε σχολαστικά όταν τελειώνετε. Οι αρχάριοι εκπαιδευόμενοι πρέπει να έχουν άδεια από τον

εκπαιδευτή/τρια τους για να χρησιμοποιήσουν τον εξοπλισμό της αίθουσας γύψου. Οι προχωρημένοι εκπαιδευόμενοι πρέπει να λειτουργούν ως πρότυπο και να εργάζονται με ιδιαίτερη προσοχή.
Να αφήνετε το εργαστήριο σε άριστη κατάσταση, είναι δική σας ευθύνη.

Κανόνες υάλωσης

Να φοράτε πάντα εξοπλισμό ατομικής προστασίας κατά την εργασία σας με υαλώματα και να καθαρίζετε σχολαστικά αφού τελειώσετε.
Χρησιμοποιείτε το σύστημα εξαερισμού του σχισμοειδούς απορροφητήρα πάνω από τα τραπέζια ανάμιξης κατά τη μέτρηση τόσο μεγάλων όσο και μικρών ποσοτήτων. Ο διακόπτης είναι ένα κόκκινο κουμπί στα δεξιά της πόρτας καθώς μπαίνετε μέσα, κρατήστε το πατημένο για πέντε δευτερόλεπτα για να το ενεργοποιήσετε και να το απενεργοποιήσετε.
Πλύνετε καλά τα χέρια σας μετά την υάλωση. Χρησιμοποιήστε πλαστικά γάντια ασφαλείας.
Τηρείτε τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας . Τοποθετήστε όλα τα υπολείμματα υαλώματος στο βαρέλι επικίνδυνων αποβλήτων.
Καθαρίστε! Χρησιμοποιήστε σύστημα εξαερισμού κατά την ανάμιξη τόσο μεγάλων όσο και μικρών ποσοτήτων.
Καθαρίστε τον θάλαμο ψεκασμού μετά τη χρήση.

<u>Ευθύνες και υποχρεωτικοί κανόνες για τη διαχείριση των αποβλήτων</u>

Ορισμένα από τα υλικά που χρησιμοποιούνται στα κεραμικά θεωρούνται επικίνδυνα απόβλητα από την Υπηρεσία Προστασίας του Περιβάλλοντος (EPA). Από τα ελεγχόμενα στοιχεία , συναντάμε τέσσερα από αυτά:

1. Μόλυβδος
2. Βάριο
3. Κάδμιο – βρίσκεται κυρίως σε κόκκινα και πορτοκαλί πυροχρώματα.
4. Χρώμιο - βρίσκεται σε μορφή οξειδίου και πυροχρώματος

Τα χημικά αυτά συνιστούν περιβαλλοντικό κίνδυνο και απαιτείται ο χειρισμός τους σύμφωνα με τους εθνικούς, περιφερειακούς και τοπικούς νόμους. Τα επικίνδυνα υλικά πρέπει να απορρίπτονται σε βαρέλια επικίνδυνων αποβλήτων, για να διασφαλιστεί ότι δε θα υπάρξει διαρροή στο νερό της κοινότητας. Όταν χρησιμοποιείτε υαλώματα του εμπορίου, ελέγξτε το δοχείο για την ετικέτα τοξικότητας.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Είναι ευθύνη των εκπαιδευτών να παρουσιάσουν τον χώρο εργασίας και να εξηγήσουν στους εκπαιδευόμενους όλα τα πρωτόκολλα ασφαλείας και τα εργαλεία έκτακτης ανάγκης.
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Οι εκπαιδευτές μπορούν να διανείμουν στους συμμετέχοντες ένα έντυπο εγχειρίδιο ή/και εκτυπωμένες διαφάνειες PowerPoint πριν από την έναρξη των δραστηριοτήτων.
ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ	https://ceramic.school/pottery-studio-safety/ https://www.hot-clay.com/pottery-kilns.html

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Διεξαγωγή έρευνας αγοράς για ένα νέο προϊόν**
ΣΤΟΧΟΣ	Η κεραμική αποτελεί για πολλούς νέους μια πλατφόρμα για τη δημιουργικότητα, την ανάπτυξη δεξιοτήτων και την επιχειρηματικότητα, και μπορεί να προσφέρει διάφορες ευκαιρίες απασχόλησης. Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι οι συμμετέχοντες να κατανοήσουν καλύτερα πώς να πραγματοποιήσουν έρευνα αγοράς για τον εντοπισμό δυνητικών πελατών, την κατανόηση των αναγκών τους και την αξιολόγηση του ανταγωνισμού για ένα νέο προϊόν κεραμικής, προκειμένου να προσεγγίσουν ένα ευρύτερο κοινό.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Νέοι που συμμετέχουν σε εργαστήρια κεραμικής
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Ορίστε την έννοια της έρευνας αγοράς και τη σημασία της στην ανάπτυξη προϊόντων. Προσδιορισμός της αγοράς-στόχου για ένα νέο κεραμικό προϊόν και συλλογή σχετικών δεδομένων με τη χρήση πρωτογενών και δευτερογενών ερευνητικών μεθόδων. Ανάλυση των δεδομένων της έρευνας αγοράς για τον εντοπισμό βασικών πληροφοριών για τους δυνητικούς πελάτες και τους ανταγωνιστές. Αξιοποίηση των ευρημάτων της έρευνας αγοράς για την ανάπτυξη αποτελεσματικών στρατηγικών μάρκετινγκ για ένα νέο προϊόν.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Μη τυπική μάθηση
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	10
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	3,5 ώρες
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Χαρτί και στιλό για σημειώσεις. Πρόσβαση στο διαδίκτυο για αναζήτηση σε εργαλεία όπως το Google Trends, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και εκθέσεις του κλάδου. Λίστα ερωτήσεων για τη διεξαγωγή ερωτηματολογίων ή συνεντεύξεων με πελάτες.
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Ετοιμάστε μια λίστα ερωτήσεων για τη διεξαγωγή ερωτηματολογίων ή συνεντεύξεων με πελάτες. Π.χ.: Ποια προϊόντα χρησιμοποιείτε σήμερα που είναι παρόμοια με το νέο προϊόν που αναπτύσσουμε; Ποια χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο στα προϊόντα που χρησιμοποιείτε;

	Πόσο συχνά αγοράζετε προϊόντα όπως αυτό που αναπτύσσουμε; Πόσο θα περιμένατε να πληρώσετε για ένα τέτοιο προϊόν; Ποιοι παράγοντες θα επηρέαζαν την απόφασή σας να αγοράσετε ένα τέτοιο προϊόν; (τιμή, χρησιμότητα, ποιότητα, μάρκα κ.λπ.) Συγκεντρώστε σχετικές εκθέσεις του κλάδου και δεδομένα της αγοράς. Αποκτήστε πρόσβαση σε διαδικτυακά εργαλεία έρευνας.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Εισαγωγή: Παρουσίαση της έννοιας της έρευνας αγοράς και της σημασίας της στην ανάπτυξη προϊόντων. Συζητήστε τους διαφορετικούς τύπους έρευνας αγοράς, όπως η πρωτογενής και η δευτερογενής έρευνα, και τα αντίστοιχα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματά τους. 2. Προσδιορισμός της αγοράς-στόχου: Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να προσδιορίσουν την αγορά-στόχο για το νέο τους προϊόν. Ενθαρρύνετέ τους να είναι όσο το δυνατόν πιο συγκεκριμένοι, λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως η ηλικία, το φύλο, το εισόδημα, η τοποθεσία και ο τρόπος ζωής. 3. Συλλέξτε δευτερογενή δεδομένα: Χρησιμοποιώντας διαδικτυακά εργαλεία έρευνας, όπως το Google Trends, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τις εκθέσεις του κλάδου, ζητήστε από τους συμμετέχοντες να συγκεντρώσουν δευτερογενή δεδομένα για την αγορά-στόχο και τους ανταγωνιστές τους. Πείτε τους να καταγράψουν τις σχετικές τάσεις, τα δημογραφικά στοιχεία, τη συμπεριφορά των καταναλωτών και το μέγεθος της αγοράς. 4. Διεξαγωγή ερωτηματολογίων ή συνεντεύξεων με πελάτες: Δώστε στους συμμετέχοντες έναν κατάλογο ερωτήσεων που θα υποβάλουν σε πιθανούς πελάτες, προκειμένου να συγκεντρώσουν πρωτογενή δεδομένα για τις ανάγκες, τις προτιμήσεις και την αγοραστική τους συμπεριφορά. Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να πραγματοποιήσουν έρευνα ή συνεντεύξεις αυτοπροσώπως, τηλεφωνικά ή διαδικτυακά. 5. Αναλύστε τα δεδομένα: Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να αναλύσουν τα δεδομένα που συνέλεξαν και να εντοπίσουν βασικές τάσεις της αγοράς-στόχου τους, όπως οι ανάγκες, οι προτιμήσεις και η αγοραστική της συμπεριφορά. Ενθαρρύνετέ τους να συγκρίνουν αυτά τα δεδομένα με πληροφορίες που αφορούν τους ανταγωνιστές τους, ώστε να εντοπίσουν κενά και πιθανές ευκαιρίες στην αγορά.

	6. Παρουσιάστε τα ευρήματα: Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να παρουσιάσουν τα ευρήματά τους στην ομάδα, τονίζοντας τις βασικές πληροφορίες που εντόπισαν για την αγορά και τους ανταγωνιστές. Πείτε τους να συζητήσουν τον αντίκτυπο των ευρημάτων τους στο προϊόν που αναπτύσσουν, όπως πιθανές στρατηγικές μάρκετινγκ, τιμολόγηση και χαρακτηριστικά του προϊόντος.
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Συζητήστε τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που συνάντησαν οι συμμετέχοντες κατά τη διαδικασία έρευνας αγοράς. Αναστοχαστείτε για τις νέες ιδέες που αντλήσατε και πώς μπορούν να εφαρμοστούν στη μελλοντική ανάπτυξη προϊόντων.
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να είναι δημιουργικοί και να σκέφτονται «έξω από τα συνηθισμένα» κατά τη συλλογή των δεδομένων και την ανάλυση των ευρημάτων. Υπενθυμίστε στους συμμετέχοντες να λαμβάνουν υπόψη τους ζητήματα δεοντολογίας και προστασίας της ιδιωτικής ζωής κατά τη διεξαγωγή ερωτηματολογίων ή συνεντεύξεων με πελάτες.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Η δραστηριότητα αυτή παρέχει πρακτική εμπειρία στη διεξαγωγή έρευνας αγοράς, η οποία αποτελεί κρίσιμη πτυχή της ανάπτυξης ενός επιτυχημένου προϊόντος.
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΥΛΙΚΟ	Marketing Research: An Applied Orientation από Naresh K. Malhotra. Business Model Generation: A Handbook for Visionaries, Game Changers, and Challengers από Alexander Osterwalder και Yves Pigneur
ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ	Aaker, David. 1996. *Building Strong Brands*. Simon; Schuster. Batra, Rajeev, and Pamela Miles Homer. 2004. “The Situational Impact of Brand Image Beliefs.” Journal of Consumer Psychology 14 (3): 318–30. Lamberton, Cait, and Andrew T. Stephen. 2016. “A Thematic Exploration of Digital, Social Media, and Mobile Marketing: Research Evolution from 2000 to 2015 and an Agenda for Future Inquiry.” Journal of Marketing 80 (6): 146–72.

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Επιχειρηματικός σχεδιασμός για επιχείρηση κεραμικής**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να βοηθήσει τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν ένα επιχειρηματικό σχέδιο που θα περιγράφει το όραμα, τους στόχους, τις στρατηγικές και τις οικονομικές τους προβλέψεις. Αυτό θα βελτιώσει τις επιχειρηματικές τους δεξιότητες στον τομέα της κεραμικής.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Νέοι που συμμετέχουν σε εργαστήρια κεραμικής.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Κατανόηση της σημασίας ενός επιχειρηματικού σχεδίου. Ανάπτυξη ενός σαφούς οράματος και μιας δήλωσης αποστολής για μια επιχείρηση. Προσδιορισμός των σκοπών και των στόχων μιας επιχείρησης κεραμικής. Ανάπτυξη στρατηγικών για την επίτευξη των στόχων της επιχείρησης κεραμικής. Πραγματοποίηση χρηματοοικονομικής πρόβλεψης για μια επιχείρηση κεραμικής.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Μη τυπική μάθηση
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	10
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	4 ώρες
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Χαρτί και στιλό για σημειώσεις Πίνακας και μαρκαδόροι Πρότυπα ή φύλλα εργασίας επιχειρηματικού σχεδιασμού Υπολογιστική
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Ετοιμάστε μια παρουσίαση για τη σημασία του επιχειρηματικού σχεδιασμού, η οποία να περιλαμβάνει τα πλεονεκτήματα ενός επιχειρηματικού σχεδίου και τα βασικά του στοιχεία. Δημιουργήστε έναν κατάλογο ερωτήσεων και υποδείξεων, για να καθοδηγήσετε τους συμμετέχοντες στη διαδικασία ανάπτυξης ενός επιχειρηματικού σχεδίου: 1. Ποιος είναι ο σκοπός της επιχείρησής σας; 2. Ποιες είναι οι αξίες και η αποστολή σας; 3. Ποια είναι η αγορά-στόχος σας; 4. Ποια προϊόντα ή υπηρεσίες θα προσφέρετε; 5. Πώς θα προωθήσετε την επιχείρησή σας; 6. Ποιοι είναι οι βραχυπρόθεσμοι και μακροπρόθεσμοι στόχοι σας; 7. Ποια είναι η στρατηγική τιμολόγησής σας; 8. Ποια είναι τα αρχικά και τα συνεχιζόμενα έξοδά σας; 9. Πόσα έσοδα αναμένετε να έχετε; 10. Πώς θα χρηματοδοτήσετε την επιχείρησή σας;

ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Εισαγωγή: Ξεκινήστε με την παρουσίαση της έννοιας του επιχειρηματικού σχεδιασμού και της σημασίας του για την έναρξη και τη διαχείριση μιας επιτυχημένης επιχείρησης. Συζητήστε τα βασικά συστατικά στοιχεία ενός επιχειρηματικού σχεδίου, συμπεριλαμβανομένης της σύνοψης, της επισκόπησης της εταιρείας, της ανάλυσης της αγοράς, της περιγραφής του προϊόντος ή της υπηρεσίας, των στρατηγικών μάρκετινγκ και πωλήσεων, της ομάδας διαχείρισης, των οικονομικών προβλέψεων και των αναγκών χρηματοδότησης. 2. Όραμα και αποστολή: Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν ένα σαφές όραμα και μια σαφή δήλωση αποστολής για την επιχείρηση κεραμικής τους. Ενθαρρύνετέ τους να σκεφτούν τις αξίες, τον σκοπό και τους μακροπρόθεσμους στόχους τους. 3. Ανάλυση αγοράς: Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να πραγματοποιήσουν έρευνα αγοράς για να προσδιορίσουν την αγορά-στόχο τους, τον ανταγωνισμό και τις τάσεις του κλάδου. Πείτε τους να κρατήσουν σημειώσεις για σημαντικά δημογραφικά, ψυχογραφικά και συμπεριφορικά στοιχεία. 4. Περιγραφή προϊόντος ή υπηρεσίας: Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να περιγράψουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες τους, συμπεριλαμβανομένων των χαρακτηριστικών, των πλεονεκτημάτων και της τιμολόγησης. Ενθαρρύνετέ τους να εξετάσουν τη μοναδική πρόταση αξίας του προϊόντος τους και τον τρόπο με τον οποίο θα καλύψει τις ανάγκες της αγοράς-στόχου τους. 5. Στρατηγική μάρκετινγκ και πωλήσεων: Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν μια στρατηγική μάρκετινγκ και πωλήσεων για να προσεγγίσουν την αγορά-στόχο τους. Πείτε τους να σκεφτούν ποια είναι τα πιο αποτελεσματικά κανάλια για την προσέγγιση του κοινού τους, όπως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, η διαφήμιση, οι εκδηλώσεις και οι δημόσιες σχέσεις. 6. Ομάδα διαχείρισης: Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να προσδιορίσουν τα βασικά μέλη της ομάδας διαχείρισής τους και να περιγράψουν τους ρόλους και τις αρμοδιότητές τους. Ενθαρρύνετέ τους να εξετάσουν τις δεξιότητες, την εμπειρία και την τεχνογνωσία που απαιτείται για την επιτυχή λειτουργία της επιχείρησής τους. 7. Οικονομικές προβλέψεις: Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να κάνουν μια οικονομική πρόβλεψη για την επιχείρησή τους, συμπεριλαμβανομένων των αρχικών εξόδων, των συνεχιζόμενων δαπανών, των προβλέψεων εσόδων και των

	αναγκών χρηματοδότησης. Ενθαρρύνετέ τους να εξετάσουν διαφορετικά σενάρια και υποθέσεις, όπως διαφορετικές στρατηγικές τιμολόγησης και όγκους πωλήσεων. 8. Συμπεράσματα: Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να παρουσιάσουν το επιχειρηματικό τους σχέδιο στην ομάδα, τονίζοντας το όραμα, τους στόχους, τις στρατηγικές και τις οικονομικές προβλέψεις τους. Ενθαρρύνετέ τους να συζητήσουν τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που αναμένουν να συναντήσουν, καθώς και τα επόμενα βήματα που θα κάνουν για να ξεκινήσουν την επιχείρησή τους.
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Συντονίστε μια ομαδική συζήτηση για τη διαδικασία του επιχειρηματικού σχεδιασμού και τα αποτελέσματά του. Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις ιδέες, τις προκλήσεις και τις μαθησιακές τους εμπειρίες. Ζητήστε τους να εξετάσουν πώς το επιχειρηματικό τους σχέδιο θα καθοδηγήσει τη λήψη αποφάσεων και θα τους βοηθήσει να πετύχουν τους στόχους τους.
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να κάνουν την έρευνά τους διεξοδικά και να εξετάζουν πολλαπλές οπτικές κατά την ανάπτυξη του επιχειρηματικού τους σχεδίου. Υπενθυμίστε στους συμμετέχοντες να είναι ρεαλιστές όταν θέτουν τους στόχους και όταν κάνουν τις οικονομικές προβλέψεις τους. Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να ζητήσουν ανατροφοδότηση από άλλους, συμπεριλαμβανομένων των μεντόρων και των συναδέλφων τους, κατά την ανάπτυξη του σχεδίου τους.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Η δραστηριότητα αυτή παρέχει στους συμμετέχοντες ένα πρακτικό εργαλείο για την ανάπτυξη ενός επιχειρηματικού σχεδίου που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την έναρξη της δικής τους επιχείρησης ή για την εξασφάλιση χρηματοδότησης από επενδυτές.
ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ	Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να προσαρμοστεί σε διάφορα επίπεδα εμπειρίας.
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΥΛΙΚΟ	The Lean Startup από Eric Ries How to Write a Business Plan από Mike McKeever
ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ	Taylor, Melissa. Business Planning. Hearing Journal 75, no. 8 (July 28, 2022): 14,15,16. The Business Plan Workbook by Colin Barrow; Paul Barrow; Robert Brown.

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Παρουσίαση του έργου σε πιθανούς αγοραστές και επενδυτές**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος είναι να μάθουν οι συμμετέχοντες πώς να φτιάχνουν μια συναρπαστική ιστορία, να δημιουργούν ένα πορτφόλιο και να εξασκούν τις δεξιότητες παρουσίασής τους, ώστε να προωθούν το έργο τους σε πιθανούς αγοραστές και εταιρείες.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Νέοι που συμμετέχουν σε εργαστήρια κεραμικής
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Δημιουργία μιας συναρπαστικής ιστορίας που να επικοινωνεί την αξία του έργου σε πιθανούς αγοραστές, επενδυτές ή συνεργάτες. Ανάπτυξη ενός πορτφόλιου που αναδεικνύει το έργο και τα δυνατά σημεία των συμμετεχόντων. Εξάσκηση των δεξιοτήτων παρουσίασης για αποτελεσματική επικοινωνία.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Μη τυπική μάθηση
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	10
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	3,5 ώρες
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Στυλό και χαρτί για σημειώσεις Λογισμικό παρουσιάσεων, π.χ. PowerPoint ή Keynote Λίστα με πιθανούς αγοραστές, επενδυτές ή συνεργάτες Έντυπα ανατροφοδότησης για να παρέχουν οι συμμετέχοντες ανατροφοδότηση ο ένας στον άλλο
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Προσδιορίστε τους βασικούς παράγοντες μιας πετυχημένης παρουσίασης, όπως η αφήγηση μιας ιστορίας, η ύπαρξη ενός πορτφόλιου και οι δεξιότητες παρουσίασης. Δημιουργήστε μια λίστα με δυνητικούς αγοραστές, επενδυτές ή συνεργάτες και μοιραστείτε τη με τους συμμετέχοντες πριν από τη δραστηριότητα. Ετοιμάστε ένα έντυπο ανατροφοδότησης, για να παρέχουν οι συμμετέχοντες ανατροφοδότηση ο ένας στον άλλον σχετικά με τις παρουσιάσεις τους.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Εισαγωγή: Ξεκινήστε αναφέροντας τη σημασία των δεξιοτήτων παρουσίασης, με τις οποίες μπορούμε να επικοινωνήσουμε το έργο μας σε πιθανούς αγοραστές, επενδυτές ή συνεργάτες. 2. Δημιουργία μιας συναρπαστικής ιστορίας: Συζητήστε τα βασικά στοιχεία μιας ενδιαφέρουσας ιστορίας, όπως ο εντοπισμός ενός προβλήματος, η πρόταση μιας λύσης και η ανάδειξη της μοναδικής αξίας του έργου. Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν τις δικές τους ιστορίες, οι οποίες επικοινωνούν την αξία του έργου τους.

	3. Δημιουργία πορτφόλιου: Συζητήστε τα βασικά στοιχεία ενός επιτυχημένου πορτφόλιου, π.χ. την ανάδειξη του έργου και των δυνατών σημείων του δημιουργού. Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να ετοιμάσουν το δικό τους πορτφόλιο χρησιμοποιώντας λογισμικό παρουσίασης, όπως το PowerPoint ή το Keynote. 4. Εξάσκηση στις δεξιότητες παρουσίασης: Παρέχετε στους συμμετέχοντες ευκαιρίες να εξασκήσουν τις δεξιότητες παρουσίασης σε ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον. Ενθαρρύνετέ τους να χρησιμοποιήσουν το πορτφόλιο και τις ιστορίες που έχουν αναπτύξει, για να κάνουν αποτελεσματικές παρουσιάσεις. 5. Ανατροφοδότηση: Παρέχετε στους συμμετέχοντες έντυπα ανατροφοδότησης, για να παρέχουν ανατροφοδότηση ο ένας στον άλλον σχετικά με τις παρουσιάσεις τους. Ενθαρρύνετέ τους να αναστοχαστούν και να εντοπίσουν τομείς βελτίωσης. 6. Συμπέρασμα: Συνοψίστε τα βασικά συμπεράσματα από τη δραστηριότητα και ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να συνεχίσουν να εξασκούν τις δεξιότητές τους στην παρουσίαση στην προσωπική και επαγγελματική τους ζωή.
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να αναστοχαστούν για τις εμπειρίες τους κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας και να εντοπίσουν σημεία βελτίωσης όσον αφορά τις δεξιότητες παρουσίασης. Παρέχετε ευκαιρίες στους συμμετέχοντες να μοιραστούν τους αναστοχασμούς τους με την ομάδα.
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να εξασκηθούν στις παρουσιάσεις τους μπροστά σε φίλους ή μέλη της οικογένειας, πριν παρουσιάσουν στους πιθανούς αγοραστές, επενδυτές ή συνεργάτες. Υπενθυμίστε στους συμμετέχοντες να είναι σύντομοι και σαφείς στις παρουσιάσεις τους, εστιάζοντας στο βασικό στοιχείο της ιστορίας και του πορτφόλιου τους. Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να λάβουν υπόψη το κοινό τους και να προσαρμόσουν τις παρουσιάσεις τους στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των δυνητικών αγοραστών.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Η δραστηριότητα αυτή παρέχει στους συμμετέχοντες πρακτικά εργαλεία και δεξιότητες για αποτελεσματική παρουσίαση της δουλειάς τους, τα οποία μπορούν να βοηθήσουν στην προώθηση των προσωπικών και επαγγελματικών τους επιδιώξεων.
ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ	Οι συμμετέχοντες μπορούν να χωριστούν σε μικρές ομάδες, ώστε να

	δημιουργήσουν μια παρουσίαση για ένα συγκεκριμένο προϊόν ή υπηρεσία. Στη συνέχεια, κάθε ομάδα μπορεί να κάνει μια παρουσίαση στους υπόλοιπους, οι οποίοι θα ενεργήσουν ως πιθανοί αγοραστές, επενδυτές ή συνεργάτες. Μετά από κάθε παρουσίαση, οι «αγοραστές» μπορούν να παρέχουν ανατροφοδότηση για την παρουσίαση, επισημαίνοντας τα δυνατά σημεία και τους τομείς που χρήζουν βελτίωσης.
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΥΛΙΚΟ	The Perfect Pitch: How to Sell Yourself and Your Ideas in 60 Seconds or Less by Bill McGowan
ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ	R. E. Ziemer and W. H. Tranter, Principles of Communications, 7th ed. Hoboken, NJ: Wiley, 2015.

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Δικτύωση για καλλιτέχνες κεραμικής**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος είναι να βοηθηθούν οι νεαροί καλλιτέχνες κεραμικής να δημιουργήσουν ένα επαγγελματικό δίκτυο, λαμβάνοντας μέρος σε εκδηλώσεις του κλάδου, συμμετέχοντας σε τοπικές επιχειρηματικές οργανώσεις και δημιουργώντας σχέσεις με ενδιαφερόμενα μέρη.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Νέοι που συμμετέχουν σε εργαστήρια κεραμικής
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Προσδιορισμός των πλεονεκτημάτων της δικτύωσης στον κλάδο των κεραμικών τεχνών. Ανάπτυξη στρατηγικών για συμμετοχή και αξιοποίηση των εκδηλώσεων του κλάδου. Ένταξη σε τοπικές επιχειρηματικές οργανώσεις και διαδικτυακές κοινότητες, για δικτύωση με άλλους δημιουργούς και καλλιτέχνες. Δημιουργία και διατήρηση σχέσεων με άλλους δημιουργούς και καλλιτέχνες του κλάδου.
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Μη τυπική μάθηση
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	10
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	4 ώρες
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Υλικό για την παρουσίαση Έντυπα με συμβουλές και πηγές για δικτύωση Ετικέτες με ονόματα Επαγγελματικές κάρτες
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Έρευνα και σύνταξη μιας λίστας με εκδηλώσεις του κλάδου, επιχειρηματικές οργανώσεις και διαδικτυακές κοινότητες για καλλιτέχνες κεραμικής. Δημιουργία παρουσίασης με πληροφορίες για τα οφέλη της

	δικτύωσης, στρατηγικές για την παρακολούθηση εκδηλώσεων του κλάδου και συμβουλές για την ανάπτυξη σχέσεων με άλλες αγορές. Έντυπα με συμβουλές και πόρους για δικτύωση.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Εισαγωγή: Ξεκινήστε συζητώντας τη σημασία της δικτύωσης στον κλάδο των κεραμικών τεχνών και τα οφέλη που μπορεί να αποφέρει στην καριέρα των συμμετεχόντων. 2. Στρατηγικές συμμετοχής σε εκδηλώσεις του κλάδου: συζητήστε τα διάφορα είδη εκδηλώσεων, όπως εμπορικές εκθέσεις, συνέδρια και εργαστήρια. Δώστε συμβουλές για την προετοιμασία για συμμετοχή σε μια εκδήλωση, πώς μπορεί να αξιοποιηθεί στο έπακρο και πώς να κρατήσετε επαφή με άτομα μετά την εκδήλωση. 3. Συμμετοχή σε τοπικές επιχειρηματικές οργανώσεις και διαδικτυακές κοινότητες: συζητήστε τα οφέλη της συμμετοχής σε τοπικές επιχειρηματικές οργανώσεις και διαδικτυακές κοινότητες και δώστε πληροφορίες για τον τρόπο εντοπισμού και συμμετοχής σε σχετικές ομάδες. 4. Εδραίωση σχέσεων με άλλους δημιουργούς: συζητήστε τη σημασία της ανάπτυξης σχέσεων με άλλους δημιουργούς και καλλιτέχνες και δώστε συμβουλές για το πώς μπορεί να ξεκινήσει και να διατηρηθεί αυτή η σχέση. Συμπεριλάβετε υπόδυση ρόλων και πρακτικές δραστηριότητες, για να βοηθήσετε τους συμμετέχοντες να εξασκήσουν τις δεξιότητες δικτύωσης στην πράξη. 5. Συμπέρασμα: συνοψίστε τα βασικά συμπεράσματα της συνεδρίας και ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να αρχίσουν να εφαρμόζουν τις δεξιότητες δικτύωσης στην πράξη.
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Συζητήστε τις εμπειρίες των συμμετεχόντων σε σχέση με τη δικτύωση και ενθαρρύνετέ τους να μοιραστούν τυχόν συμβουλές ή πηγές που θεωρούν χρήσιμες. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να αναστοχαστούν για το πώς θα ενσωματώσουν τη δικτύωση στα μελλοντικά σχέδια επαγγελματικής τους ανάπτυξής.
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να δημιουργήσουν και να παίρνουν επαγγελματικές κάρτες στις εκδηλώσεις, καθώς και ένα πορτφόλιο της δουλειάς τους. Υπενθυμίστε στους συμμετέχοντες να συνεχίσουν την επικοινωνία με τις επαφές τους μετά τις εκδηλώσεις και να διατηρούν τις σχέσεις τους σε βάθος χρόνου.

	Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να βγουν από τη ζώνη άνεσής τους και να προσεγγίσουν καινούργιους ανθρώπους σε εκδηλώσεις.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Η ενσωμάτωση παιχνιδιών ρόλων και πρακτικών δραστηριοτήτων μπορεί να βοηθήσει τους συμμετέχοντες να εξασκήσουν τις δεξιότητες δικτύωσης σε ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον.
ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ	Μπορείτε να τροποποιηθεί και για άλλους κλάδους.
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΥΛΙΚΟ	https://ceramicartsnetwork.org/pottery-making-illustrated
ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ	Wade Ceramics. 2022. *8 Ways Ceramic is used in Modern, Day-to-Day Life - Wade Ceramics*.

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Μάρκετινγκ στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης: Αξιοποίηση των διάφορων μέσων για προώθηση των έργων κεραμικής σας**
ΣΤΟΧΟΣ	Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να μάθουν οι συμμετέχοντες πώς να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης για να προωθήσουν τη δουλειά τους, να κτίσουν το εμπορικό τους σήμα και να προσεγγίσουν πιθανούς πελάτες.
ΠΡΟΦΙΛ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	Νέοι που συμμετέχουν σε εργαστήρια κεραμικής.
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Κατανόηση των βασικών αρχών του μάρκετινγκ στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και των πλεονεκτημάτων του στην προώθηση των έργων κεραμικής. Επίγνωση του τρόπου δημιουργίας περιεχομένου και στρατηγικής στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, που να συμβαδίζουν με το εμπορικό σήμα. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για τη δημιουργία ενδιαφέροντος και οπτικά ελκυστικού περιεχομένου στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, που να έχει απήχηση στο κοινό-στόχο
ΜΕΘΟΔΟΣ/-ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Μη τυπική μάθηση
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	10-15
ΔΙΑΡΚΕΙΑ (σε λεπτά)	3 ώρες
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ	Πρόσβαση σε υπολογιστή ή κινητή συσκευή Στυλό και χαρτί για σημειώσεις
ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	Διερευνήστε και εξοικειωθείτε με τα διάφορα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τα χαρακτηριστικά τους.

	Αναπτύξτε μια βασική εικόνα για τις στρατηγικές μάρκετινγκ στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας περιεχομένου και της προσέγγισης του κοινού- στόχου.
ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1. Εισαγωγή: Ξεκινήστε αναφέροντας τη σημασία που έχει το μάρκετινγκ στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για την προώθηση του έργου των δημιουργών και την ανάπτυξη του εμπορικού τους σήματος. Συζητήστε για τις διάφορες πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης και τα αντίστοιχα οφέλη τους. 2. Προσδιορίστε το κοινό-στόχο: Βοηθήστε τους συμμετέχοντες να προσδιορίσουν το κοινό-στόχο τους και να κατανοήσουν τις ανάγκες και τις προτιμήσεις του. Ενθαρρύνετέ τους να εξετάσουν τα δημογραφικά στοιχεία, τα ενδιαφέροντα και τη διαδικτυακή του συμπεριφορά. 3. Αναπτύξτε μια στρατηγική περιεχομένου: Καθοδηγήστε τους συμμετέχοντες στην ανάπτυξη μιας στρατηγικής περιεχομένου που συμβαδίζει με το εμπορικό τους σήμα και βρίσκει απήχηση στο κοινό-στόχο τους. Συζητήστε τους τύπους περιεχομένου που αποδίδουν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, συμπεριλαμβανομένης της εικόνας, του βίντεο και του κειμένου. 4. Δημιουργήστε περιεχόμενο στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης: Δώστε στους συμμετέχοντες την ευκαιρία να εξασκηθούν στη δημιουργία περιεχομένου στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, το οποίο να ανταποκρίνεται στο εμπορικό σήμα και το κοινό-στόχο τους. Ενθαρρύνετέ τους να χρησιμοποιήσουν τη δουλειά τους ως έμπνευση και να «ενσωματώσουν» την προσωπικότητά τους στο περιεχόμενό τους. 5. Κατανοήστε τις μετρήσεις και τα στατιστικά στοιχεία: Συζητήστε τη σημασία της παρακολούθησης των μετρήσεων και των στατιστικών αναλύσεων για την αξιολόγηση της επιτυχίας των προσπαθειών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Διδάξτε στους συμμετέχοντες πώς να χρησιμοποιούν εργαλεία ανάλυσης για να παρακολουθούν την απόδοσή τους, να εντοπίζουν τομείς βελτίωσης και να προσαρμόζουν τη στρατηγική τους αναλόγως. 6. Αλληλεπιδράστε με τους ακόλουθούς σας και δημιουργήστε σχέσεις: Καθοδηγήστε τους συμμετέχοντες στην ανάπτυξη δεξιοτήτων για αλληλεπίδραση με τους ακόλουθούς τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και την οικοδόμηση σχέσεων. Συζητήστε τη σημασία της απάντησης σε σχόλια και μηνύματα και τα οφέλη της δημιουργίας συνεργασιών

	και συμπράξεων με άλλες εταιρείες και άτομα που ασκούν επιρροή στο διαδίκτυο (influencers).
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ/ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να δείξουν τη δουλειά τους και να παρέχουν ανατροφοδότηση ο ένας στον άλλο. Υπενθυμίστε τους τη σημασία της συνέπειας και των στοχευμένων προσπαθειών μάρκετινγκ στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	Η συνέπεια είναι ο πιο σημαντικός παράγοντας όταν κάνουμε μάρκετινγκ στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να δημοσιεύουν τακτικά και να αλληλεπιδρούν με το κοινό τους με συνέπεια. Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να χρησιμοποιούν οπτικά στοιχεία όπως εικόνες και βίντεο, για να κάνουν το περιεχόμενό τους πιο ελκυστικό. Υπενθυμίστε στους συμμετέχοντες να παρακολουθούν τακτικά τις μετρήσεις και τα αναλυτικά στοιχεία, ώστε να εντοπίζουν τομείς προς βελτίωση και να προσαρμόζουν τη στρατηγική τους αναλόγως.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ/ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Η δραστηριότητα αυτή περιλαμβάνει πρακτικές ασκήσεις και ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να ενσωματώσουν το έργο τους στη στρατηγική τους για τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Δίνει επίσης έμφαση στη σημασία της οικοδόμησης σχέσεων με τους ακόλουθους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και με άλλες εταιρείες και άτομα που ασκούν επιρροή στο διαδίκτυο (influencers).
ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ	Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να προσαρμοστεί, ώστε να εστιάσει σε συγκεκριμένα μέσα κοινωνικής δικτύωσης η στρατηγικές, όπως το μάρκετινγκ στο Instagram, η διαφήμιση στο Facebook ή οι συνεργασίες με άτομα που ασκούν επιρροή στο διαδίκτυο.
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΥΛΙΚΟ	https://blog.hubspot.com/blog/tabid/6307/bid/30888/8-ways-to-leverage-social-media-beyond-social-networks.aspx
ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ	Social Media Marketing: a Strategic Approach by Nicholas F. Bormann; Debra Zahay; Melissa S. Barker; Donald Barker; Mary Lou Roberts.

Συμπεράσματα

Η κεραμική τέχνη μπορεί να βελτιώσει τη συναισθηματική νοημοσύνη των νέων, ενισχύοντας την αυτοεκτίμησή τους και βελτιώνοντας τον τρόπο με τον οποίο επικοινωνούν με τον εσώτερο εαυτό τους και τους άλλους. Αποτελεί έναν πολύ ιδιαίτερο τρόπο εξερεύνησης του εσωτερικού κόσμου και των συναισθημάτων, αφού μέσω της επεξεργασίας του πηλού οι νέοι μαθαίνουν να εκφράζουν τα συναισθήματά τους με μη λεκτικό τρόπο. Επίσης, η χρήση των αισθήσεων, ιδίως της αφής, είναι πολύ σημαντική για την ένταξη των νέων με οπτική αναπηρία, οι οποίοι συχνά βιώνουν την απομόνωση και την κοινωνική περιθωριοποίηση. Μερικά από τα αναγνωρισμένα οφέλη όσον αφορά τη συναισθηματική νοημοσύνη είναι η αυτογνωσία, αφού η εργασία με πηλό ενθαρρύνει την ενδοσκόπηση και τον αναστοχασμό, η ρύθμιση των συναισθημάτων, αφού ο πηλός μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως τεχνική ενσυνείδησης που βοηθά τα άτομα να εστιάσουν στην παρούσα στιγμή, η ενσυναίσθηση, καθώς τα άτομα ερμηνεύουν ο ένας τις δημιουργίες του άλλου και μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα τα συναισθήματα και τις εμπειρίες των συνεκπαιδευόμενών τους, αλλά και η βελτίωση των διαπροσωπικών σχέσεων και των κοινωνικών δεξιοτήτων, αφού η ομαδική δημιουργία ενθαρρύνει την επικοινωνία και το ομαδικό πνεύμα. Σε γενικές γραμμές, λοιπόν, η κεραμική επεξεργασία παρέχει μια πραγματικά ολιστική προσέγγιση για την προσωπική συναισθηματική θεραπεία και εξέλιξη.

Η κεραμική επεξεργασία έχει επίσης πολλαπλά οφέλη για την ανάπτυξη των ψυχοκινητικών δεξιοτήτων των νέων, αφού βελτιώνει την αισθητηριακή ικανότητα, και ιδιαίτερσ την αφή. Η επεξεργασία του πηλού απαιτεί επίσης καλό συντονισμό των χεριών, ενώ γενικότερα συμβάλλει στον μεγαλύτερο έλεγχο και ενδυνάμωση των μυών στα χέρια, τα δάχτυλα και τους καρπούς. Επιπρόσθετα, βελτιώνει την ακρίβεια των κινήσεων και έχει πολλά οφέλη στη στάση του σώματος και την εργονομία.

Σε ένα πλαίσιο μη τυπικής εκπαίδευσης, η κεραμική επεξεργασία μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ομαδική δραστηριότητα για προώθηση του ομαδικού πνεύματος και βελτίωση των σχέσεων και των διαπροσωπικών δεξιοτήτων των νέων: την επικοινωνία, τη συνεργασία, την επίλυση προβλημάτων και συγκρούσεων, τη διαχείριση των διαφωνιών και τη διατήρηση μιας αρμονικής εργασιακής ατμόσφαιρας. Αναπτύσσει επίσης πολλές άλλες δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρηματικών δεξιοτήτων, αφού οι νέοι που συμμετέχουν στα εργαστήρια κεραμικής ενισχύουν την ικανότητά τους να παράγουν δημιουργικές και καινοτόμες ιδέες, να λαμβάνουν αποφάσεις, να αντιμετωπίζουν προκλήσεις και αποτυχίες, να επιλύουν προβλήματα, να εργάζονται σε ομάδες, να δικτυώνονται κ.λπ. – σημαντικές δεξιότητες τόσο για την προσωπική όσο και για την επαγγελματική ζωή.

Τέλος, η κεραμική, ως μορφή τέχνης, παρέχει στους νέους διάφορες ευκαιρίες απασχόλησης σε διάφορους τομείς. Οι νέοι που ενδιαφέρονται για την κεραμική μπορούν να αρχίσουν να σχεδιάζουν και να πουλούν τα προϊόντα τους στην αγορά, και να γίνουν τεχνίτες ή βιοτέχνες. Τα κεραμικά προϊόντα, τα οποία έχουν διάφορες χρήσεις, μπορούν να πωληθούν σε διάφορους πελάτες σε διάφορους κλάδους, από την εστίαση και τον τουρισμό μέχρι την κατασκευή εξαρτημάτων για είδη υγιεινής, ηλεκτρονικά είδη κ.λπ. Χωρίς αμφιβολία, η κεραμική μπορεί να αποτελέσει μια δημιουργική επαγγελματική ενασχόληση για τους νέους, που θα τους επιτρέψει να συνδυάσουν τη δημιουργικότητα με την επιχειρηματικότητα και να συμβάλουν στην προώθηση της παραδοσιακής χειροτεχνίας στις χώρες τους.

Σημαντική είναι επίσης η πτυχή του πειραματισμού με νέους τύπους κεραμικών και υλικών, για τη δημιουργία σύγχρονων και πρωτοποριακών προϊόντων αλλά και για εφαρμογή βιώσιμων και φιλικών προς το περιβάλλον πρακτικών (π.χ. πώς να μετατρέπουμε ένα προϊόν σε κάτι νέο, πώς να

επιλέγουμε φυσικές και χαμηλής τοξικότητας χρωστικές σκόνες κ.λπ.).

Στο παρόν εγχειρίδιο, οι εταίροι του C.A.R.E. έχουν επισημάνει όλα τα οφέλη, τόσο για τη σωματική όσο και για την ψυχική και διανοητική υγεία, καθώς και για την ευημερία στον χώρο εργασίας, που έρχονται ως αποτέλεσμα μιας ολοένα και πιο ολιστικής προσέγγισης της κεραμικής τέχνης. Συνοψίζοντας, η κεραμική προωθεί την ανάπτυξη των εγκάρσιων δεξιοτήτων, γεγονός που την καθιστά μια καινοτόμο και συμπεριληπτική μέθοδο μη τυπικής μάθησης, η οποία επιτρέπει την ενεργή συμμετοχή των νέων με αναπηρία.

Co-funded by
the European Union

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.